

list

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

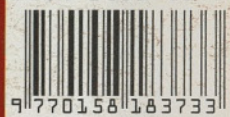
LETO X

ŠT. 2

26. FEBRUAR 2004

300 SIT

ISSN 1581-8373

Strani: 26 - 30

Tema meseca:

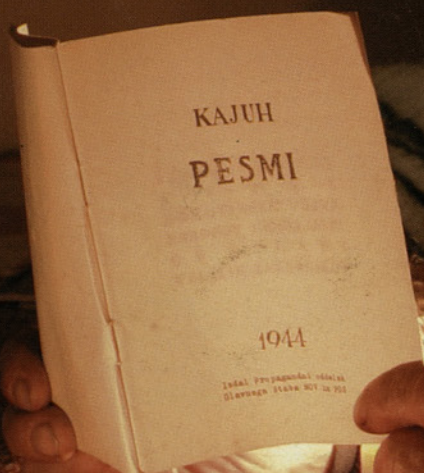
Kajuh = pesnik (ali)

Kajuh = partizan

Knjižnica Velenje

Titov trg 05

3320 Velenje

Stran 25
Glasujmo za
svojega zdravnika
MOJ ZDRAVNIK 2004

Strani 25, 47 in 48
NAGRADE LISTA

Šoštanj JE kulturno mesto.
Andreja Konovšek

ŽIVLJENSKA POT NAŠE TELOVADNICE

SPOČETJE

oktober 1975
vir: arhiv Vlada Kojca

ROJSTVO

23. april 1976
vir: arhiv Vlada Kojca

TRETJE ŽIVLJENSKO OBDOBJE

poletje 2003
foto: Bojan Rotovnik

UMIRANJE

Petek, 20. februar
foto: Bojan Rotovnik

List

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor

Fotografija na naslovnici:

Andrej Veternik

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejč
(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprej

Oblikovanje in prelom

Vinko Pejovnik ml.
e-pošta: vinko@eurograf.si

Tisk

Eurograf d.o.o.
Štrbenkova 6, 3320 Velenje
www.eurograf.si
e-pošta: info@eurograf.si

Natiskano

900 izvodov.

Spoštovani naročnik!

Prosimo vas, da v primeru, da naročnine za LIST še niste poravnali, to storite na podračun EZR števil. 01326-6000000298 in ne na tistega, ki ga imate nalogo za plačilo.
HVALA ZA RAZUMEVANJE!

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 3 (marec 2004), pošljejo ali dostavijo najkasneje do 12. marca 2004.

Čez Uršljo goro.

Foto: Andrej Veternik

4	Fotografija meseca
5	Uvodnik
6	Naša občina
	Rutinsko v novo leto
8	Politika
9	Stoletnica PD Šoštanj
11	Planinski popotnik
12	Intervju
	Peter Obšteter, predsednik Kulturno umetniškega društva Ravne
14	Dogodki in ljudje
19	Čez Uršljo goro
	Kulturni natroski s Koroške
20	Dogodki in ljudje
21	Utrinki iz življenja cerkve
	Postni čas
22	Prometni kotichek
23	Varnost
24	Sredina
	Iz sredine vas vabijo v svojo sredino
26	Tema Meseca
	Kajuh = pesnik (ali) Kajuh = partizan
34	Šolski utrip
36	Hotenja
38	Knjige
	Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj
39	Prostorske informacije
40	Potopis
	Kitajska - dežela nasprotij
42	Spektakel
	Gospodar prstanov: Kraljeva vrnitev – epska pustolovščina
44	Astrologija
	Sinastrija
45	Svetloba
46	Nagradna križanka

Foto: Andrej Veleznik

Gosenica je lezla počasi na drevo...

Vsa zgodba se je začela tistega lepega popoldneva, ko je prišel Andraž iz vrtca in na vsa usta bajal o pustu, bibi, gosenicah in karnevalu. Pa ne da ne bi hoteli iz cele štorije izločiti bistva, celo zelo smo se trudili, pa ni šlo. Potem se je zgodbica ponavljala vsako popoldne, dobivala drugačne barve in dimenzije in smo jo vzeli za svojo. Dokler ni nekega dne ati le prinesel domov informacijo iz prve roke, od vzgojiteljic, da bo v Šoštanju otroški pustni karneval. In smo se veselili. Zares. Andraž je bil eno popoldne indijanec, drugo popoldne nekaj drugega in čez čas nekaj tretjega. Gosenica pa je pridno rasla. Črni oblaki so nad družino zajadrili tisti trenutek, ko je Andraž oznanil, da naj bi starši prišli v vrtec pomagat izdelovat lasulje za nadebudne »goseničarje«. Midva v službi, Andraž pa v jok. In ker nočem, ne znam in ne morem poslušati otroškega joka, sem v službi izprosila poldnevni dopust. S kakšno bleščečo ročno spretnostjo se res ne dičim, je bilo pa prisrčno

gledati srečne otroške obraze in preživeti s svojim otrokom del dopoldneva v drugačnem okolju, med malimi prijatelji in vzgojiteljicami.

V nedeljo je Andraž padal iz evforične vznesenosti v čisto pomanjkanje energije. Kosilo je potekalo v »vzgojni« kombinaciji prepričevanja, podkupovanja, podtikanja hrane in »groženj«, da s karnevalom ne bo nič, če bo trebuh prazen. Končalo se je z neodločenim izidom, ati in Andraž sta odkorakala dogodivščinam naproti, jaz in mali Matic pa sva šla z namenom pridobivanja energije za popoldansko pustovanje pridno počivat. No, počivanje je bilo malo zaradi vznemirjenosti in malo zaradi glasne glasbe pod oknom, ki je že napovedovala pustovanje, kratkega veka.

Da bi bil - za našo družino zgodovinski - dogodek primerno ovekovčen, je ati poslikal predpriprave, priprave, ličenje, oblačenje in start pustne pavorke, potem pa predal fotoaparata meni, sam pa se je pre-

levil v Matičevega nosača, ki je od vsega dogajanja čisto onemel, le očke so ves čas švigale sem in tja in si vtisovale v spomin obraze, zvoke, barve...

Če sem iskrena, ne vem, kakšne bodo moje fotografije pustne pavorke. Najbrž pa rahlo zamegljene, saj sem večino poslikala skozi kopreno solz, ki so me od samega ponosa stiskale v grlu. Naj mi miške in mojstri »Mihati« in čaravnice in palčki in vsi ostali nastopajoči ne zamerijo, če bodo na mojih fotografijah kar naprej in vsepovsod najlepše, najbolj simpatične in poredne gosenice. V njej je vendar nastopal naš Andraž.

In ker se močno trudim, da konca ne bi napisala preveč sentimentalno, naj rečem samo hvala vsem organizatorjem, še posebej pa Andraževi Darji, Maji in Lei. Hvala.

Danijela Brišnik

Kultura, kulturen, kulturnost?

Andreja Konovšek

Bil je ponedeljek zjutraj, ko me je urednik Peter poklical in prosil, da napišem uvodnik za novo številko Lista. »Nekaj kulturnega naj bo, ker je februar, pa na Kajuha in druge kulturne dogodke v Šoštanju ne pozabi. Kajuhu je posvečena ta številka. No, sej boš znala...«

Zdaj sta mimo že dva dneva, jaz pa o kulturi (in Kajuhu) razmišljam zjutraj pri zajtrku, ko sem na »trolli« (avtobus ljubljanskega mestnega potniškega prometa), na pošti, ko čakam, da dvignem paket,... Je kultura samo to, da gremo na proslavo/prireditve ob kulturnem prazniku (po možnosti le 8. februarja)? Je kultura to, da smo do ljudi prijazni, kulturni (po možnosti samo do tujcev, sosede tako ali tako vidimo vsak dan)? Kaj pravzaprav je kultura? In sem šla - kulturno - v knjižnico, vzela v roke literarno kulturo - Slovar slovenskega knjižnega jezika, si knjigo kulturno izposodila, se na poti domov čudila materialni kulturi Slovencev in doma s kulturnim listanjem biblije slovenskega jezika ugotavljala, kaj vse je kultura:

Kultura je:

1. skupek dosežkov, vrednot človeške družbe kot rezultat človekovega delovanja, ustvarjanja: (*raziskovati stare kulture; spomeniki izumrlih kultur; stičišče dveh kultur; antična, srednjeveška kultura; duhovna, zlasti na področju miselnega ustvarjanja; materialna kultura zlasti na področju tehničnega ustvarjanja*)

2. dejavnost, ki obsega področje človekovega umskega, zlasti umetniškega delovanja, ustvarjanja: (*financiranje kulture in znanosti; področje kulture; skrbeti za razvoj kulture / dom kulture / razvoj filmske, glasbene kulture*)

3. navadno s prilastkom lastnost človeka glede na obvladanje, uporabljanje splošno veljavnih načel, norm, pravil pri vedenju, ravnanju: (*imeti zelo visoko kulturo; človek brez kulture / splošna kultura in razgledanost; pomanjkanje srčne kulture*); s prilastkom lastnost človeka, družbe glede na obvladanje, uporabljanje delovnih načel, pravil, dosežkov določenih področij pri delu (*ima visoko filmsko, gledališko, pevsko kulturo; zbori s precej visoko pevsko kulturo; tehniška kultura naših ljudi; prizadevanja za boljše zdravstveno kulturo / kultura pesnikovega izraza; kultura mišljenja / kultura trgovanja še ni dovolj razvita*)

4. v zvezi s telesno kulturno dejavnostjo, ki si pri-

zadeva zlasti za razvijanje in ohranjanje človekovih telesnih sposobnosti in zmogljivosti (*posvetiti večjo skrb telesni kulturi; ustvariti pogoje za razvoj telesne kulture; doseči množičnost v telesni kulturi / visoka šola za telesno kulturo*)

5. agrarno: rastlina, ki se goji, prideluje za prehrano in (industrijsko) pridelavo (*menjavati kulture na istem zemljišču; uvajati donosnejše kulture; krmne kulture; oljka in druge mediteranske kulture*);

6. biološko: umetno razmnoženi mikrobi, celice (*kultura je negativna; zasejati kulturo na novo gojišče; čistost kulture // gojenje teh mikrobov, celic; preiskati kri, tkivo s kulturo*)

7. arheološko: *materialna kultura južnih Slovanov zgodnjega srednjega veka; halštatska kultura; kultura žarnih grobišč; kultura mostiščarjev;*

8. etnološko: *ljudska kultura materialna, družbena in duhovna kultura posameznega ljudstva, naroda;*

9. lingvistično: *jezikovna kultura; gojenje, razvijanje knjižnega jezika; lastnost koga glede na obvladanje jezika*

(vir: Slovar slovenskega knjižnega jezika)

In na koncu sem ugotovila, da Šoštanj JE kulturno mesto. Imamo srednjeveško kulturo (Pusti grad), materialno kulturo, kulturni dom, razvijamo glasbeno kulturo, pesniki (Kajuh)/pisatelji iz Šoštanja in okolice so imeli/imajo kulturni izraz, posvečamo se telesni kulturi (vse oblike športnega udejstvovanja), našli bi ljudsko, družbeno kulturo, imamo Mestno galerijo, List je oblika jezikovne kulture.. In februar je kulturni mesec. V šopku prireditve, ki se v tem času odvijajo, in vsakdanjem življenju se boste vsekakor lahko kulturno udeleževali. Naj bo to na vseh prireditvah ob 60. obletnici Kajuhove smrti, naj bo ob ogledu razstave v Mestni galeriji, naj bo pri sprehodu skozi Šoštanj - tudi mimo Kajuhovega spomenika, obisku športne prireditve, pri branju Lista...

In mi je zmanjkalo prostora, da napišem kaj o Kajuhu. Ne bom. Bodo avtorji o njem na naslednjih straneh. Mogoče se boste ob branju prispevkov o njem in spominu nanj spomnili, da ste bili »Kajuhovc« (da ste obiskovali osnovno šolo, ki se imenuje po njem) in vas bo ob tem pri srcu stisnilo, ko boste ugotovili, da se njegova/naša šola počasi ruši. Se s tem ruši tudi spomin nanj?

Rutinsko v novo leto

Uredniško redigiran zapisnik 9. redne seje Sveta Občine Šoštanj, ki je bila 22. 12. 2003 v veliki sejni dvorani Občine Šoštanj.

Poleg 15 svetnikov so bile prisotne še direktorica občinske uprave Mirjam Povh, pomočnica župana za GOP Sonja Novak, računovodkinja Irena Skornšek, ravnateljica Vrtca Šoštanj, računovodkinja iz vrtca ter predstavniki medijev. Sejo je vodil župan Milan Kopusar, zapisnik je pisala Lili Grazer.

Proračun je brez pomanjkljivosti

Župan je po uvodu povabil tabornike rodu Pusti grad Šoštanj in katoliške skavte, da prižgejo luč miru iz Betlehema ter sporočijo poslanico. Po soglasni potrditvi zapisnika 8. seje se je pričela obravnavati predloga Odloka o proračunu Občine Šoštanj za leto 2004. Kratko obrazložitev za obe leti 2004 in 2005 je podala **Irena Skornšek**, župan pa je vložil predlog amandmaja, s katerim je predlagal spremembo finančnega načrta Krajevne skupnosti Gaberke za leto 2004 zaradi možnosti realizacije pomoči pri odpravi posledic požara.

V razpravi je **Peter Radoja** predlagal, da se povečajo izredne denarne pomoči občanom za isti namen, župan pa, ki je predlog načelno podprl, je pojasnil, da so v proračunu namenjena sredstva za elementarne nesreče, od koder se bo tudi nakazal del sredstev.

Svetnika **Draga Korena** še vedno zanima obrazložitev kadrovskega načrta Občine Šoštanj, ki tudi spada pod Proračun 2004 in 2005. Še vedno ima pomisleke glede zaposlitve delavca v "kabinetu župana". Meni, da je na občini dovolj drugega dela, ki ga je res potrebno narediti, ter da bi bilo potrebno zaposliti delavce na drugih področjih in ne v kabinetu župana.

Direktorica občinske uprave obrazloži, da imamo v kadrovskega načrtu dve novi zaposlitvi na oddelku za okolje in prostor.

Ob dveh glasovih proti so člani sveta nato sprejeli proračun za leto 2004 in prešli na obravnavo proračuna za leto 2005, ki pa je bil sprejet brez razprave.

Svet je nato gladko, brez razprave in soglasno sprejel Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za območje mesta Šoštanj z imenom Šoštanjski trikotnik, sklep o pripravljenosti sodelovanja Občine Šoštanj pri pripravi razvojnega programa podeželja za območje občin Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki in novelacijo Energetskega koncepta Občine Šoštanj. Malo več časa so si vzeli le za sprejem sklepa o menjavi nepremičnin v Šoštanju, kjer je šlo za

menjavo »Langusove hiše« za bivšo bencinsko črpalko. Draga Korena je namreč zanimalo, ali je ta pobuda nastala s strani občine. Zanimalo ga je še, ali je bil cenilec obveščten, da ni bila opravljena sanacija bencinskega servisa, ki bi lahko vplivala na cene.

Vrtec leti v nebo

Potem so se svetniki lotili predloga povišanja cen programov v Vrtcu Šoštanj. Ravnateljica Vrtca Šoštanj Vesna Žerjav je povedala, da cene niso povišali zadnji dve leti.

Drago Koren je omenil velik delež občine pri udeležbi plačila vrtca. Izpostavi predvsem neplačevanje računov vrtca kakor tudi problem izrabljanja te subvencije na različne načine: izvenzakonske skupnosti ipd. Glede neplačevanja so na komisiji predlagali, da bi skušal vrtec sam ali ob pomoči kakšnega pravnikar najti možnosti rešitve. Ena izmed rešitev je bil predlog izjave, ki bi opredeljevala odtegotvanje stroška vrtca direktno iz osebnega dohodka, če je oseba v rednem delovnem razmerju.

Matjaž Cesar meni, da je letošnje povišanje res velik udarec, saj lansko leto ni bilo povišanja cen storitev vrtca. Omeni tudi "plače" v vrtcu, ki so najbolj izpostavljene. Presenečeno opaža in pohvali vzgojiteljice, ki se v takšnih minimalnih pogojih, kot jih imajo na voljo, trudijo narediti res tisto največ za otroke. Meni, da je občina še vedno tista, ki mora zagotoviti vzgojno varstvo za najmlajše otroke. Predlog podpre in bo glasoval za.

Roman Kavšak se je vprašal, koliko res stanejo naši otroci. Pohvali Občino Šoštanj, ker veliko otrokom plačuje oziroma subvencionira plačilo vrtca. Zanima ga, ali si je kdo postavil vprašanje, koliko je tistih otrok, ki ne obiskujejo vrtca, ki so doma.

Vojka Krnežo zanimajo predvsem primerjalne cene iz okoliških občin. Omeni, da so vrtci v Ljubljani cenejši, kakor tudi v Braslovčah. S predlogom povišanja cen se ne more strinjati.

Davorin Tonkli je povedal, da problem

vrtecev ni problem samo naše občine, ampak imajo vse občine enak problem. Apelira na gospoda župana, da v zvezi problemom naredi nekaj v državnem zboru. V zvezi z vrtci se mu poraja ideja, da naj občina organizira brezplačne vrtce. Občina že tako ali tako plačuje 80% stroškov. Če bi lahko našli še preostalih 30 milijonov tolarjev, bi lahko sami organizirali brezplačne vrtce. Omeni, da naj bi pokrajine pod svoje okrilje dobile še osnovne in srednje šole.

Vilma Fece je menila, da je potrebno najti druge načine. Zaveda se problema, da 80% stroškov izvira iz plač, ki jih kroji država. Predvsem se opredeli v vlogo mame ter pove, da bo glasovala za predlagani predlog. Predlaga ustanovitev privatnega vrtca v Šoštanju s strani privatnega sektorja. Važno je, da imajo otroci kam iti med časom, ko smo starši v službi, in da smo starši sigurni, da imajo zagotovljeno kvalitetno oskrbo.

Po tako bogati razpravi so člani sveta občine soglasno potrdili predlagano povišanje cen oskrbe otrok v vrtcih.

V nadaljevanju so svetniki ostali na področju družbenih dejavnosti, saj so obravnavali Lokalni program kulture Občine Šoštanj za obdobje 2004-2007. Po manjši pripombi in pohvali Draga Korena je bil program enoglasno sprejet.

Vročje informacije

Predstavnika TEŠ-a Egon Jurač, ki je zadolžen za sežig mesno-kostne moke, je članom sveta poročal, kako poteka ta dejavnost. Omenil je monitoringe kostne moke in monitoringe dimnih plinov. Povedal je, da so do 20. decembra sežgali cca. 18.100.000 ton mesno-kostne moke. **Matjaž Cesar** pa je ovrgel govornice, ki krožijo v javnosti, da se poleg kostne moke sežiga v TEŠ-u še vrsto drugih odpadkov.

Po tej kratki razpravi je svet odobril nadaljevanje te dejavnosti v TEŠ, seveda ob znani odškodnini, ki jo TEŠ izplačuje lokalni skupnosti.

V nadaljevanju pa so se člani Sveta Občine Šoštanj ponovno posvetili problemu tresenja tal v Šoštanju.

Vojko Krneža si je po lastni izjavi zelo prizadeval za pridobitev informacij o tresenju. Prišel je do zaključka, da so vsi ti potresi posledica umetnih posegov v naravo. Predvsem posegov rudarjenja v bližini nas oziroma pod nami. Predlaga ustanovitev komisije strokovnjakov, ki bo ocenila dejansko škodo na objektih in vso zadevo spremljala še naprej. Komisija naj bi naredila strategijo reševanja problema. Želi, da se zoper Premogovnik Velenje imenuje pogajalska skupina, da se bodo ti problemi dokončno sanirali.

Drago Kotnik se opredeli proti obrazložitvi svetnika Vojka Krneža, saj kot zaposleni na Premogovniku Velenje zatrjuje, da so povsod v jami vgrajene seizmološke naprave, ki zaznajo že najmanjše tresenje tal. Navedel je podatke nevarnosti prelomov v naravi. Vojko Krneža pa je predlagal, naj se kot prvi korak sprejme sklep o ustanovitvi komisije za ocenjevanje škode na strokovni podlagi. Na podlagi sprejetega sklepa bomo lahko predlagali v komisijo strokovnjake, ki bodo delo strokovno opravljali.

Po sprejetju tega sklepa pa so člani Sveta Občine Šoštanj obravnavali še informacijo o poteku projekta izgradnje nadomestne osnovne šole.

Po krajšem komentarju Vojka Krneže je župan predal besedo **Bojani Sovič**, predstavnici podjetja Proplus d. o. o. iz Maribora.

Ta je poudarila, da gre za zelo zahteven projekt. Pojasnila o svojem delu je podal tudi Boštjan Žigon kot predstavnik podjetja Esotech iz Velenja.

Nato je župan razpravo zaključil in poudaril, da je bila informacija korektno podana.

Pred prazniki je malo pobud

Peter Turinek omeni problem "ležečih policajev" v Penku. S sabo je prinesel tudi zahtevo za odstranitev zvočnih ovir s strani svetnikov Občine Šoštanj, ki jo tudi prebere. Najbolj pomembno je to, da vaščani Skornega kakor tudi podpisani svetniki občinskega sveta zahtevajo takojšnjo odstranitev zvočnih ovir.

Romana Kavšaka zanima, kako poteka jo zadeve v zvezi z gasilskim domom v Lokovici. Naslednja zadeva je ograja na križišču v Lokovici. Kako daleč so zadeve v zvezi s to ograjo ter zakaj se še ne postavi? Dovoljenje od Ministrstva za promet je že bilo izdano.

Matjaž Cesar predlaga, da bi se svetniki odpovedali znesku ene sejnine ter sredstva namenili za sanacijo prizadetim družinam v požaru v Gaberkah.

Skepsa ostaja

Občina Šoštanj se je dejavno vključila v podporo projekta »Zgornje Savinjska – Šaleška regija«. Tako je v petek, 13. februarja v Topolšici pripravila posvet oziroma predstavitev Zakona o dostopu informacij javnega značaja za vse župane in tajnike oziroma direktorje občinskih uprav občin »SA-ŠE«.

Zakon sta predstavila poslanec v DZ RS in župan Občine Šoštanj Milan Kopušar, ter Pooblaščenec RS za dostop do informacij javnega značaja Igor Šoltes.

Zakon, ki so ga v tej uvajalni fazi vzeli za svojega predvsem predstavniki medijev, je v svojem bistvu namenjen vsem državljanom, ki želijo priti do informacij javnega značaja direktno, brez posredovanja sredstev javnega obveščanja. Torej naj ne bi šlo v prvi vrsti za senzacionalistična vprašanja, kot so na primer plače zaposlenih v občinskih upravah, ampak za uporabne informacije, ki jih po Šoltesovih besedah, občani in državljanji največ rabijo na področju pridobivanja raznih dovoljenj. Od gradbenih, do obrtnih in podobno.

Na državni ravni je pooblaščenec že imenovan Igor Šoltes in ta ni le zadolžen

za urejanje teh vprašanj v skladu z zakonom, temveč je ena njegovih poglavitnih nalog odločati v primeru pritožb državljanov in jim pomagati, ko ti iz različnih razlogov ne morejo pridobiti relevantnih informacij. Zakon tudi za občinsko raven zahteva imenovanje odgovorne osebe, ki bo skrbela za področje dostopa do informacij javnega značaja. Na posvetu je bilo poudarjeno, da zakon na ta način ne zapoveduje, da vse občine obvezno zaposlijo še enega upravnega delavca, ampak lahko v manjših občinah to nalogo opravlja kateri od že zaposlenih in ustrezno usposobljenih delavcev.

Zakon nalaga tudi občinam, da izdelajo

t.i. katalog informacij javnega značaja. Na našo skepsa, izraženo v vprašanju, zakaj z zakonom ni raje naloženo, da naj občine oziroma drugi organi izdelajo kataloge informacij, ki jih zaradi tega ali onega resnega razloga ne bi mogli uvrstiti v polje informacij javnega značaja, pa je Šoltes odgovoril, da naj ti katalogi ne bili spisek, s katerim bi pristojni delavec ugotavljal, ali lahko kakšno informacijo posreduje v javnost, ampak predvsem kazalo državljanom oziroma občanom, kakšne informacije lahko pri tem ali onem državnem ali občinskem

Igor Šoltes.

Foto: Jože Miklavc

upravnem organu pridobijo.

Pooblaščenec Igor Šoltes, na katerega se lahko s pritožbo obrnete v vsakem primeru, ko od državnih ali občinskih organov ne bi mogli pridobiti želene javne informacije, je na tiskovni konferenci po posvetu z velikim optimizmom predstavljal napredek, ki ga bo na področju informiranosti prinesel predstavljeni zakon. V vrstah prisotnih novinarjev pa je bilo vseeno čutiti nekoliko skepsa, na katero gotovo ni vplival datum konference, temveč dejstvo, da marsikakšen »dober namen« zvedeni, ko se v praksi sreča s »človeškim faktorjem« tistih, ki morajo zakone izvajati.

PeteR

Naj nam sveti mavrica

Mavrica

Društvo za pomoč ljudem v stiski, Šoštanj

MAVRICA je društvo za pomoč ljudem v stiski. Delovati je začelo v začetku letošnjega leta, njeni ustanovni člani pa so Novalja Muminovič, Matjaž Cesar, Darinka Razdevšek in Tanja Gojlar.

V njihovih pravilih društva je zapisano: Ustanovitelji društva ustanavljajo društvo Mavrica, ki je prostovoljno, nepridobitno, humanitarno združenje fizičnih oseb, ki deluje v skladu s Kodeksom etičnih načel v socialnem varstvu. Sedež društva je v Šoštanju, osnovno izhodišče pa je pomoč ljudem v stiski.

Novalja Muminovič nam je v tem trenutku zaupal, da se na ustanovitelje obrača veliko ljudi, ki želijo pomagati. Kaj in kako pomagati, bo razvidno tudi iz ankete, ki trenutno poteka, in iz katere bi bilo najbolj razvidno, kje so šibki posamezniki oziroma kje bi bila pomoč najbolj potrebna. Trenutno želijo pomagati ljudem v stiski na območju Šaleške doline, ne želijo pa vnaprej postavljati meja, ne pri članstvu društva, kakor tudi ne pri tistih, ki so pomoči potrebni.

Oblik pomoči pa je več. Društvo ima v svojih pravilih zapisano tudi svetovanje in oblikovanje skupin za samopomoč, osveščanje javnosti za skrb in pomoč ljudem v stiski, spremljanje zakonodaje na tem področju, podpiranje posameznikov in skupin, ki gojijo kulturo nesebične pomoči, varovanje podatkov, katerih izdajanje bi lahko na kakršen koli način škodilo posameznemu članu ali tistemu, ki je iskal pomoč ipd.

Društvo je organizirano z organi, ki so zbor članic in članov, upravni odbor, disciplinska komisija in nadzorni odbor, vsaki od njih ima pristojnosti glede na določila pravil.

Organi društva zagotavljajo javnost svojega dela z dajanjem rednih, pravočasnih in popol-

nih ter resničnih informacij o vprašanih s svojega delovnega področja, ki so pomembna za delo članov in članic ter družbene skupnosti, ter dajejo informacije na njihovo zahtevo.

Toliko zaenkrat o začetkih delovanja tega društva, ki ima preprost moto: pomagati ljudem v stiski tukaj in zdaj na domačih tleh. Tudi vi lahko pomagate in ker ima društvo zaenkrat še prostorske probleme, lahko prijavnico za članstvo v društvu dobite tudi pri Zavodu za kulturo Šoštanj. Ko pa bo društvo imelo svojo pisarno, pa bo pot do članstva še neposrednejša.

VABLJENI TOREJ, DA POMAGATE.

Milojka Komprej

Pobuda Združene liste

Sestanek z direktorjem Zdravstvenega zavoda Velenje, Jožetom Zupančičem, dr. med.

Dne 26. 01. 2004 je imelo predsedstvo občinskega odbora ZLSD Šoštanj razširjeno sejo, na katero je bilo povabljeno vse naše članstvo. Gost sestanka je bil direktor Zdravstvenega zavoda Velenje, Jože Zupančič, dr. med. Tema pogovora je bila sanacija in ureditev Zdravstvene postaje Šoštanj.

Najprej nas je seznanil s trenutnim stanjem Zdravstvene postaje, povedal nam je, da je zgrajena na naplavini in da se poseda, da so dotrajane inštalacije, oprema.

Razložil je, da so zadnji sestanek imeli že v letošnjem letu s Šoštanjskim županom in pristojnimi v upravi na pobudo Zdravstvenega zavoda, kjer so sklenili, da bodo v kratkem začeli s sanacijo. Zgradba je last Občine Šoštanj in tudi investicijo bo vodila občina. Vrednost sanacije je ocenjena na 90 milijonov tolarjev. Od tega jih bo prispeval Zdravstveni zavod 20 milijonov tolarjev, ki jih ima že nekaj let na svojem računu in jih je tudi že hotel prenakazati na podračun občine, vendar ni bilo prevelikega interesa s strani občine.

Izvedeli smo tudi, da je ministrstvo za zdravje imelo rezerviranih zadnjih nekaj let 4 milijone tolarjev, ki pa jih občina ni izkoristila, ker ni nič naredila za sanacijo zdravstvene postaje.

Glede sanacije je pojasnil, da se bo delalo fazno, najprej bodo sanirali inštalacije. Sama stavba ni ogrožena. Tudi v času sanacije bo moralo potekati delo v stavbi nemoteno.

In kakšne dejavnosti lahko pričakujemo v obnovljeni stavbi?

Tudi na to vprašanje nam je odgovoril. Upoštevati bo potrebno standarde, ki so narejeni glede na število prebivalcev. Bile naj bi:

- 3 splošne ambulante,
- 1 šolska in predšolska ambulanta z dvema prostoroma: enim za kurativo in enim za preventivo,
- 1 infekcijski boks, ki ga sedaj ni,
- prostori za zdravstveno vzgojo,
- laboratorij,
- prostor za psihologa in logopeda,
- ambulanta za urgentno službo.

V zgornjih prostorih bo ostalo zobozdravstvo, kjer je že sedaj.

Na koncu nam je povedal še, da so zagotovili telefonistko, tako da je sedaj možen tudi kontakt preko telefona med zdravniki in pacienti. Omenil je tudi, da imajo v zdravstvenem zavodu štipendistko, ki je iz naše občine in ki je sama izrazila željo, da bi rada po končanem študiju ostala in delala v Šoštanju.

Zelo poučen in prijeten večer smo zaključili z mislijo, da bi se v letošnjem letu končno našel denar v občinskem proračunu za sanacijo Zdravstvene postaje v Šoštanju, ker menimo, da je ta projekt ravno tako pomemben kot gradnja osnovne šole, kajti kaj nam bo nova šola, če ne bo tudi na drugih področjih poskrbljeno za varnost vsaj naših otrok, če ne celotne populacije v občini.

Tajnik OO ZLSD Šoštanj
Cvetka Dražnik Ladinek

LDS

LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE

ŠOŠTANJ

ZA OBČINO ŠOŠTANJ, KER NAM JE BLIZU

Šola BO!

Sto (100 !!!) let Planinskega društva Šoštanj

Zinka Moškon

Dvajsetega februarja letos smo se sestali na svečanem občnem zboru Planinskega društva Šoštanj. Morda je letošnji najmanj petdeseti po vrsti v stoletni zgodovini našega društva ali kakšna številka manj. Iz obstoječe literature, žal, tega ni moč razbrati.

Ustanovni zbor sega v daljno leto 1904, natanko 5. marca. Na pobudo Savinjske podružnice in tedanjega načelnika Frana Kocbeka se je v hotelu Avstrija, danes hotel Kajuh, zapisala prva stran zgodovine našega društva. Še isto leto je cesarsko kraljevo namestništvo potrdilo sprejeta Pravila te podružnice.

Planinski vestnik iz leta 1899 je zapisal: »Hotel, zelo lep, je sezidal lani v Šoštanju naš član gospod Fran Rajšter. Stoji blizu kolodvora in je zbirališče Slovencev. Opozarjamo naše člane, naj se zgledajo, mudeč se v Šoštanju, pri slovenskem gostilničarju g. Rajštru.«

Fran Kocbek je že na ustanovnem zboru orisal smer delovanja: »Podružnica naj goji planinsko misel in planinsko obdela pripadajočo pokrajino.« Društvo je markiralo in oskrbovalo pota na svojem območju: Gora Oljka, Paški Kozjak (Špik), Sv.Križ, Smrekovec, Šoštanj-Uršlja gora, Šoštanj-Mozirska koča.

S pričetkom 1. svetovne vojne leta 1914 je delovanje Šaleške podružnice prenehalo.

Šele leta 1919 je sklical 6. redni občni zbor še edini preostali odbornik Jakob Volk. Na tem občnem zboru je bil izvoljen za načelnika sodnik Janko Sernek. V letih 1922-1925 je društveno krmilo upravljal notar Matija Marinček.

V letih po prvi svetovni vojni je Šaleška podružnica pridno obnavljala markacije na svojih poteh, zaznamovala pa je tudi številne nove variante. Podružnično poročilo navaja obsežen seznam markiranih poti. Na kolodvorih v Šoštanju in Šmartnem ob Paki sta bili nameščeni veliki tabli - zemljevida turistično obdelanega izletniškega okoliša.

Z ustanovitvijo Mislinjske podružnice Slovenskega planinskega društva v Slovenj Gradcu 5. junija 1919 se je skrčil okoliš Šaleške podružnice na tedanji sodni okraj Šoštanj in najbližjo pokrajino.

V času med obema vojnama je bila podružnica zelo aktivna. Na leto je priredila štiri do pet predavanj v dvorani kina Destovnik (v sedanjem Kajuhovem domu). Ta so bila kot nekakšna osnovna planinska vzgoja ter seznanjanje z gorami: razgledi po slovenskih gorah, uporaba zemljevidov, opisi poti, planinska oprema. Podružnica je prirejala planinske plesse v hotelu Jugoslavija, kjer so se planinci družili.

Leta 1928 so na občnem zboru izvolili novega načelnika Lucijana Korytzkega. Bil je ravnatelj Mestne hranilnice v Šoštanju. Na njegovo pobudo so na tem občnem zboru sprejeli sklep o izgradnji planinske kočice

4. - 8. julij 1956; 52 let planincev Jugoslavije
Stojijo z leve proti desni: Andrej Stegnar, Franci Drev, Joco
Žnidaršič, Viktor Kojc.

Foto: Arhiv

na Smrekovcu. Tako je bila naslednja leta društvena dejavnost posvečena zbiranju sredstev za izgradnjo koč. Z veliko truda je bila koč leta 1932 zgrajena; zmanjkalo je denarja za notranjo opremo. Na pomoč so priskočili sponzorji, podružnica je najela še nekaj kredita. Svoj 30-letni obstoj je društvo proslavilo z odprtjem koč 1. septembra 1933.

14. junija 1931 je društvo postavilo razgledni stolp na Špiku (Paški Kozjak).

Istega leta v jeseni se je društvo skupaj z mestno občino in olepševalnim društvom udeležilo jesenske razstave mest in trgov v Ljubljani z lepimi slikami.

Vzporedno z razvojem planinstva so se v tridesetih letih začeli kazati interesi za alpinistično dejavnost. Začetnik alpinizma v Šaleški dolini je bil dr. Jože Goričar, odvetnik iz Šoštanja. Kot mozirski rojak je rad plezal v Savinjskih Alpah.

Razmahnil se je zimski šport. Ustanovili so poseben odsek, ki je leta 1932 zaključil že tretjo sezono delovanja. Štel je 42 smučarjev in sančičev. Priredili so 10-dnevni smučarski tečaj pod vodstvom učitelja Kodella iz Celja. Prav tako je odsek razmišljal o možnosti izgradnje smučarske skakalnice v okolici Šoštanja. To se je zgodilo leta 1940, ko jo je zgradil zimskošportni odsek SPD pri Burjanu in po drugi svetovni vojni na Goricah, v globeli, Monte Grapa.

Na Smrekovcu so bili trije smučarski tečaji.

Od 2. do 10. januarja 1934 je bil v okolici Šoštanja smučarski tečaj, ki ga je vodil Srečko Robinščak, učitelj iz Šoštanja. 23. januarja 1934 so bile prve smučarske tekme za člane in mladino. Na Smrekovcu pa je bil od 4. do 11. februarja istega leta tečaj pod vodstvom zveznega učitelja Majnika.

Z občnega zboru je 28. marca 1940 poročal načelnik dr. Jože Goričar. Na osnovi obsežne reklame za koč na Smrekovcu (natiskano je bilo tisoč letnih prospektov in osem vrst zimskih razglednic smrekovske koč) se je povečal obisk koč. Odplačan je bil ves dolg Obrtni hranilnici. Planiski ples je bil skromnejši in manj hrupen kot sicer. Na pragu je bila druga svetovna vojna.

Tako je živahno delovanje Šaleške podružnice pretrgala vojna. Leta 1941 je okupator razpustil podružnico in ustanovil nemško planinsko društvo. Koča na Smrekovcu je leta 1941 postala last Štajerske domovinske zveze.

Takratna oskrbnica koč Prislanova je sodelovala z NOB na Šaleškem področju.

Leta 1941 sta nemška policija in orožništvo organizirala akcijo na Boža Mravljaka, ki se je rad zadrževal v koči. Njemu je uspelo pobegniti, oskrbnico pa so aretirali. Kočo so izpraznili.

V izogib naselitve Nemcev v tej koči jo je leta

1942 zažgal 1. štajerski bataljon.

Po drugi svetovni vojni je društvo ponovno osnoval Franc Hvastja, učitelj v Šoštanju. Ker je bila koč na Smrekovcu leta 1942 požgana, so planinci iz Šoštanja leta 1946 začeli graditi zasilno koč. Planinska zveza Slovenije je društvu v ta namen dodelila izdatno finančno pomoč.

Gradnja koč na Smrekovcu je stekla, vendar z izgradnjo niso nadaljevali. Posekani les je čez zimo napadel lubadar, sredstev za ostalo izgradnjo pa je zmanjkalo.

Obnovo koč je prevzelo finančno močnejše društvo iz Črne na Koroškem. V nedeljo, 30. septembra 1951, je Planinsko društvo Črna odprlo novo postojanko na Smrekovcu.

S ponovnim delovanjem je društvo pričelo leta 1951.

S prihodom Andreja Stegnarja za direktorja Tovarne usnja v Šoštanj, je planinsko društvo dobilo zagnanega predsednika. Pod njegovim vodstvom in s finančno pomočjo Tovarne usnja Šoštanj ter nešteti prostovoljnimi urami šoštanjkih planincev je v Šentvidu zrasel lep planinski dom. Po dobrem letu gradnje so 21. septembra 1952 dom odprli za obiskovalce. Leta 1953 so dom elektrificirali. 23. septembra istega leta je v njem zasvetila luč. Hkrati je takrat veljal tudi za delavski dom. Deset let pozneje so ga po tedanjem predsedniku poimenovali v Andrejev dom.

Takratna Gostinska zbornica Šoštanj je društvo finančno podprla. Sredstva naj bi uporabili v propagandne namene.

Živahna 50. in 60. leta društva, so zaznamovana z izletništvom po ožji in širši takratni domovini. Nekaj članov se je udeležilo zleta v Fužinah (Gorski Kotar). Franc Drev, Franc Nahtigal in Viktor Kojc so se udeležili prvega jugoslovanskega zleta na Triglavu. Udeležili so se še jugoslovanskega zleta na Kopaonik in na Prokletije. Pot jih je vodila tudi na Sutjesko, na Velebit (Babin Kuk). Udeleževali so se prvomajskega srečanja alpinistov v Paklenici, ki je prerastlo v mednarodno srečanje.

Za boljšo povezavo z lovci je v odboru Planinskega društva deloval tudi izvoljeni član lovske družine Zvone Vidic. V počastitev 10. obletnice osvoboditve in ob občinskem prazniku sta Planinsko društvo Šoštanj in Lovska družina Šoštanj priredila Planinsko-lovski teden od 1. do 9. oktobra 1955.

Poleg gospodarske dejavnosti je bil najaktivnejši markacijski odsek, ki so ga vodili Franc Drev, Karl Vrabič in pozneje Ivan Fece. Markacijski odsek je oskrboval 160 km planinskih poti.

Leta 1959 je društvo priredilo sedem skioptičnih predavanj in skupinske izlete: na otvoritev doma na Meninin planini, k

odkritju spominske plošče padlim borcem NOV, izlet Zveze borcev v Logarsko dolino, k slapu Rinka, na Okrešelj, ob dnevu republike k Žlebniku. Udeležili so se odkritja spominskih plošč padlim borcem in talcem v Zarazborju in na Plešivcu. Dva mladina so usposobili za planinska vodnika. Društvo se udeležuje meddruštvenih sestankov. Stekle so priprave za ustanovitev alpinističnega odseka. Še to leto so nameravali poslati nekaj mlajših članov na alpinistični tečaj.

Leta 1960 je PD Šoštanj ustanovilo alpinistični odsek. Ustanovitelji so bili: Jože Melanšek, Dušan Kukovec, Marjan Pusovnik, Franc Pečovnik in drugi. Iz tega odseka so izšli mnogi priznani alpinisti, ki so dosegli zavirljive uspehe tudi drugod po svetu.

Leto 1963 je zapisano kot najuspešnejše v delovanju šoštanjkega alpinističnega odseka. Pet članov in pet pripravnikov tega odseka je opravilo 30 plezalnih vzponov od II. do VI. težavnostne stopnje. Člani alpinističnega odseka so kot inštruktorji uspešno sodelovali pri organizaciji raznih seminarjev za mladinske vodnike. Sodelovali so pri organizaciji in izvedbi dveh smučarskih tečajev za šolsko mladino.

V naslednjih letih je alpinistični odsek segel tudi na območje Planinskega društva Velenje. Na občnem zboru 16. junija leta 1966 je bil sprejet sklep, da se zaradi pospeševanja dela med mladino na področju planinstva in alpinizma ustanovi skupno s Planinskim društvom Velenje Šaleški alpinistični odsek kot oblika sodelovanja v okviru planinsko-alpinistične dejavnosti.

Tako je bil v Vili Široko pri Šoštanju po sklepu občnih zborov PD Šoštanj in Velenje na skupni seji 16. junija 1966 ustanovljen Šaleški alpinistični odsek.

Po finančni plati je Andrejev dom dobro posloval, največ po zaslugi prizadevnega društvenega gospodarja Toneta Dovška.

V začetku 70. let pa je društvo zašlo v finančno stisko, zato je društvo s sklepom na zboru delavcev Andrejev dom predalo Tovarni usnja Šoštanj.

Leto 1978 je minilo v znamenju proslav 75-letnice Šaleške podružnice slovenskega planinskega društva. V ta namen so organizirali razstavo umetniških slik s planinsko tematiko, obiskali proslavo v Logarski dolini in prirejali izlete.

Program propagandnega odseka so v glavnem izpolnili. Markacijski odsek je obnovil markacije na svojem območju. Mladinski odsek zaradi kadrovske težave ni opravil svojih obveznosti. Opravili so obnovitvena dela Andrejevega doma. Zelo uspešen je bil alpinistični odsek.

5. marca 1984 je društvo praznovalo

80-letnico Šaleške podružnice Slovenskega planinskega društva. Na obeh osnovnih šolah mentorji skrbijo za mlade planince. V domu kulture je bila odprta razstava planinskih fotografij Jake Čopa. Ivč Kotnik je predvajal diapozitive s svojih gorskih pohodov. Po proslavi so se planinci srečali še v Kajuhovem domu, kjer je bila lovska, gobarska in zeliščarska razstava.

Leta 1991 se je k Planinskemu društvu Šoštanj za obdobje štirih let pridružila Planinska sekcija Gorenje-Servis.

Leta 1994 smo praznovali 90-letnico društva, ki smo jo obeležili z odprtjem Trške poti. V počastitev 90-letnice je leta 1996 izšla brošura Planinsko društvo Šoštanj, 90 let, s prvim celovitim zapisom zgodovine našega društva.

Leta 1995 je bil ponovno ustanovljen Mladinski odsek. Uredili smo sprehajalno pot na Pusti grad. Skupaj z Jamarskim klubom Topolšica urejamo naravno plezališče na območju hriba Rnek v Florjanu. Poudarek je na izobraževanju vodnikov, markacistov. V društvu izvajamo program vsakoletnega izletništva. Leta 1999 je društvo dobilo tudi svoje spletne strani.

V okviru društva delujeta sekciji Zlatorog in planinska sekcija Ravne.

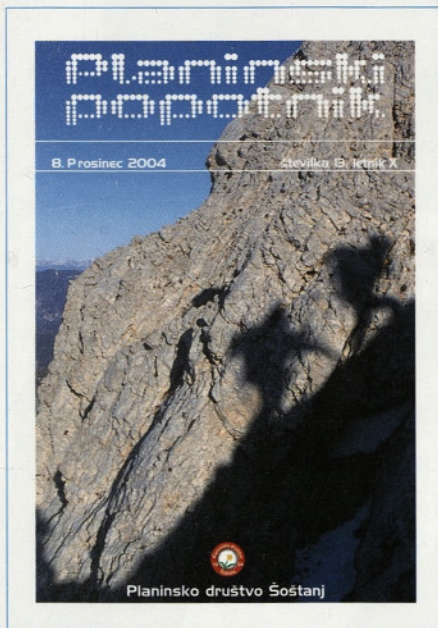
Vabimo vas, da se nam pridružite na proslavi ob 100. obletnici društva 5. marca 2004 ob 19. uri v Kulturnem domu Šoštanj.

Sicer pa je vse leto zaznamovano z aktivnostmi, posvečenimi našemu stoletnemu jubileju. Tako smo 8. januarja 2004 z izdajo jubilejne številke Planinskega popotnika uradno začeli s praznovanjem 100. obletnice, 29. januarja 2004 je bila okrogla miza v mali dvorani Kulturnega doma Šoštanj na temo Kako ohraniti Smrekovec; 20. februarja 2004 je bil svečani občni zbor. Sledijo: 5. marca 2004 osrednja prireditev ob 100. obletnici PD Šoštanj, 7. marca pohod po Trški poti, aprila 2004 Planinski živžav, 22. in 23. maja 2004 Slovensko planinsko orientacijsko tekmovanje, 29. maja 2004 pohod od Kotelj do Belih Vod, 25. junija otvoritev in pohod po Ravenski poti, julija 2004 otvoritev plezališča v Florjanu, avgusta 2004 planinski izlet na Viš in Višarje, 26. septembra 2004 pohod na Smrekovec, oktobra 2004 razstava starih planinskih fotografij in opreme, 20. novembra 2004 regijsko tekmovanje Mladina in gore, 25. decembra 2004 božični pohod z baklami na Sv. Križ.

Vabljeni na naše prireditve.
Lep planinski pozdrav!

Planinski popotnik

Prereditve Planinskega popotnika št.13/X, izdajatelja Planinskega društva Šoštanj, je bila že v januarju in od takrat je ta knjižica najbrž že dosegla marsikatero gospodinjo. Na dan izida in hkrati predstavitve, 8. januarja, je urednica Andreja Konovšek spregovorila o nastajanju tega glasila in o vsebini. Izdaja Planinskega popotnika sovпада s 100. obletnico delovanja Planinskega društva Šoštanj, zato si je uredništvo privoščilo 100 tiskanih strani na brezlesnem papirju v velikosti A5, z barvnimi platnicami in dvobarvno notranjostjo. Popotnik sta uredila Andreja Konovšek in Bojan Rotovnik, fotografije so prispevali Bojan Rotovnik, Tina Urban, Martina Pečnik, Zinka Moškon, Matej Novak in člani planinskih skupin Kajuhove šole in podružnice v Topolšici. Naslovnicu z motivom

Ojstrice, je prispevala Tina Urban, lektorirala Jožica Andrejč, oblikoval pa ga je Vinko Pejovnik ml. V 500 izvodih ga je natisnala tiskarna Eurograf Velenje. Planinski popotnik se po svoji vsebini druži s proizvodi turistične in informativne publikacije.

Pa preletimo na kratko vsebino. V vodniku boste poleg prispevkov, ki nastajajo ob različnih

priložnosti, deležni predvsem mnogih informacij. Na kratko je predstavljena zgodovina PD Šoštanj in kronološki pregled pomembnih prelomnic. V vodniku boste našli tudi pesem Oj, Triglav, moj dom in odgovor na to, ali je ali ni ta pesem tudi planinska himna. Kdo vse je hodil po Trški poti v letu 2003 in kdo je bil na Smrekovcu in po Ravenski poti? Če še nimate Turistične karte Občine Šoštanj, vas bo mogoče v njen nakup pritegnil članek iz Planinskega popotnika. Nekaj stvari je dobro vedeti in te so opisane na straneh »dobro je vedeti«. Tudi splet ni več nekaj irealnega in v knjižici je moč najti par informacij s tega področja in še kako planinsko literaturo poiskati v Cobiss. Na sredini vas bo pričakal program prireditev ob 100. obletnici PD Šoštanj, še prej pa se pridružite akciji »s popotnikom v gore. Na vprašanje, zakaj postati član PD, boste našli odgovor na strani 60 in naprej, družili pa se boste tudi s sorodnimi društvi. Še nekaj akcij mladinskega odseka in priznanj in kaj je novega pri vodnikih, boste izvedeli, pa tudi nekaj o tem, koga žulijo motoristi v planinah. Člani upravnega odbora PD so predstavljeni slikovno, med spomini pa se bomo pomudili na straneh 94 in 95, ko se člani spominjajo svojih pokojnih prijateljev Branka Zaljuberška in Viktorja Kojca. Še ena zadeva je na koncu, tako zares, da malce poruši kontekst časopisov ali revij, kjer so po nekem nenapisanem (ali napisanem) pravilu zadnje strani bolj razvedrilnega značaja, tu pa boste na strani 96 in 97 prebrali Pravila vodniškega odseka Planinskega društva Šoštanj. Planinski popotnik je opremljen tudi z logotipi in fotografijami, ki bi gotovo dobile večjo veljavo, če bi bile v barvnem tisku, vendar tega uredništvu ne gre zameriti.

Torej vsekakor priporočljiva publikacija, zanimiva za lokalno in širšo skupnost, z veliko informacijami in korektnim opisom dela Planinskega društva Šoštanj. Vabila, da se včlanite, ni moč prezreti in gotovo ste z njim iskreno in dobrodošlo vabljeni prijatelji gora. Uredništvo je v izdajo Planinskega popotnika ob 100. obletnici gotovo vložilo veliko dela, saj so vsebine zložene po nekem logičnem zaporedju, ki ga je zahtevala forma, in pa tudi zaokroženo število 100 strani.

Milojka Komprej

Dobra volja Dobroveljskih fantov

Včasopisnem žargonu je znan izraz »tiskarski škrt«, ko bi se naj nekje samo od sebe zgodilo, seveda po Murphijevem zakonu in gre potem tisto narobe...

Toda včasih komu škrtne v glavi in takrat se je težko izgovoriti na škrtata. In takšen »tiskarski škrt« (v moji) glavi se je zgodil, ko sem s predstavitve Planinskega popotnika nesel domov, v svoji glavi, informacije o nastopajočih. Pa se informacije niso takoj prelele v računalnik in so se pretresle in premešale in zmešale da sem, kdo bi vedel zakaj, štiri ubrane »Dobroveljske fan-

te« v poročilu o dogodku prekrstil v »Zadrečke fante«.

Za napako se vsem bralcem, še posebej pa Dobroveljskim fantom, iskreno opravičujem, ne morem pa jamčiti, da se v prihodnosti ne bosta zgodila še kakšen tiskarski škrt in »škrt« v moji glavi...

Pa še to!

O zanimivi okrogli mizi »Kako ohraniti Smrekovec?«, ki so jo marljivi člani PD Šoštanj organizirali v sklopu prireditev v počastitev stote obletnice društva, bomo poročali v naslednji številki.

Peter

Intervju s Petrom Obšteterjem, predsednikom Kulturno umetniškega društva Ravne

Plačilo je aplavz

Milojka Komprej

Foto: Milojka Komprej

V Petru Obšteterju je toliko pravega veselja in optimizma, da se ga naležeš mimogrede in zastonj. Še stene, ki so službeno žarele, so se nalezle nekaj njegovega nasmeha, ko sva se pogovarjala o tem in onem. Malo o njem in malo o kulturno-umetniškem društvu, ki ga vodi. Peter Obšteter je vsestranski človek. Mož in oče, skrben gospodar, dober delavec termoelektrarne, nepogrešljiv pri Pihalnem orkestru Zarja, najširši nasmeh pri ansamblu Kar bo, pa bo, hribolazec in ljubitelj narave in istočas-

no filatelist, vnet zbiralec, ki ima skoraj vse slovenske znamke. Pa še član Turističnega društva Lajše, kjer sedi v nadzornem odboru. V ravno taki funkciji je tudi v društvu Zarja. Je človek, ki je vir mnogih idej in pobud in od katerih so mnoge že udejanjene, nekatere pa še skrbno pestuje in čaka, da bo čas zanje pravi. Teme za pogovor nama torej ni manjkalo, ampak tokrat sva se osredotočila na Petrovo društveno življenje, ki ga živi skupaj s Kulturno-umetniškim društvom Ravne, katerega predsednik je.

Kulturno umetniško društvo Ravne deluje že vrsto let. Lani ste praznovali okroglo, dvajseto obletnico. Kdo je bil prvi predsednik oziroma ustanovitelj društva?

Pobud je bilo najbrž več in ne vem vseh imen, prvi predsednik je bil Franc Hudomal.

Koliko prebivalcev ima kraj Ravne?

Ravne imajo nad 1000 prebivalcev, so kar precej veliko naselje, ki se deli na spodnje in zgornje Ravne, Pristavo in Lajše, kar že iz naslova pomeni, da imajo prebivalci kraja tudi različne potrebe in interese. Zato so razna društva tudi nekakšen povezovalce v kraju.

Smatraš potem, da so društva povezovalci kraja?

Vsekakor, in člani društva so glasniki interesov, ki jih lahko uresničujemo tudi preko sprostivne in skupne zabave.

Ti si na krmilu društva že štiri leta. Pomeni to, da se ti izteka mandat in da boš obveznosti predal drugemu?

Ne vem. Mandat se mi res izteka. Sam sem predlagal dve, tri imena, pa me nekateri vzpodbujajo, naj bom predsednik še naprej. V začetku marca bo občni zbor, pa bomo tam rekli, kako in kaj v bodoče. Če bo kdo drug prevzel krmilo, krasno, če pa bom še jaz naprej, pa se bom trudil kot do zdaj. Skupaj s tistimi, ki mi obljublajo pomoč.

Torej ni tako lepo biti glavni?

Biti glavni ne razumem tako, da bi zaradi tega kaj imel ali kaj več veljal. Biti predsednik društva je zame to, da delaš še več in bolje kot ostali in da znaš tudi motivirati. Velikokrat se zgodi, da članom poide volja in motiv. Takrat jih moraš znati vzpodbuditi in jim pokazati pot naprej. Ne to, kar je bilo, ampak to, kar bomo še skupaj dobrega naredili.

Takih motivatorjev nam vsem manjka. Kje si pa ti nabiraš energijo?

Energijo dobivam ravno s tem, ko delam. In to, kar delam, delam z dušo in srcem. Rad igram na različne instrumente, rad sem pri »godbi«. Dobra družba in prijatelji mi pomenijo veliko, ko igram na porokah in raznih slavjih, se veselim skupaj z ljudmi, ki praznujejo. Rad hodim v gore in naravo, v vsakem delčku je nekaj lepega. Pri filateliji se umirim, skoncentriram, torej je povsod nekaj za mojo dušo.

Ja, kaj pa reče družina na to?

Mi smo vsi taki, da smo polno zaposleni. To, kar imam z glasbo, imam mnogo skupaj s svojima otrokoma, saj oba igrata in je starejša hči Špela na citrah in flavti zelo uspešna. Gašper pa je bobnar. Žena Erna, ki je predsednica KS Ravne, pa je ravno tako aktivna v kraju in širše

in mnogokrat se najini poti združita tudi zunaj doma. Tudi v naravo radi hodimo skupaj, torej je za vse čas in volja, če se ljudje razumejo.

Kako deluje kulturno-umetniško društvo?

Kulturno-umetniško društvo Ravne ima organe podobno kot druga društva. Jaz sem predsednik, podpredsednica je Marjana Kotnik, tajnik je v tem mandatu Katja Mesarič in blagajnik Mateja Bolha. Društvo je razdeljeno na sekcije, ki imajo ravno tako svojega vodjo. Vodja pevskega zbora je Ivan Toplišek, harmonikarjev Dejan Obšteter, Marjana Kotnik je vodja dramsko-recitatorske sekcije in Ivan Kumer Ravenske godbe. Upravni odbor pa je sestavljen iz vseh prej naštetih, poleg njih pa še Natalija Hudournik, Jože Jančič in Danijela Olup.

Kje je sedež društva in koliko vas je?

Sedež je v stari šoli, kot rečemo v Ravnah domu krajanov. Žal je naš dom že star in dotrajan in ne ustreza našim potrebam. Glede na število prebivalcev je odločno premajhen. Ker ima KS Ravne v načrtu izgradnjo novega doma, upam, da bo naše društvo našlo v njem prostor za svojo dejavnost. Članov je čez šestdeset. In tudi letos se bo članstvo povečalo. Moram povedati, da KUD Ravne zelo dobro sodeluje s šolo Ravne in da Danijela Olup odlično motivira in nauči otroke, saj sodelujejo na vseh naših prireditvah.

In katere so vaše prireditve?

Jih je kar veliko. In treba je vedeti, da člani tudi drugače sodelujejo na različnih prireditvah, ne samo na teh, ki jih delamo skupaj. Naši skupni projekti pa so: slovesnost ob kulturnem prazniku, praznovanje 8. marca in materinskega dne, pozdrav pomladi, praznovanje v Osreških pečeh 22. februarja, dan državnosti, v jeseni imamo predstavitev društva v Šoštanju ter komemoracija ob 1. novembru.

Kaj pa razvedrilo? Izleti, veselice, pikniki?

Za izlet ni denarja, kakšen piknik pa je v jeseni. Se pa skozi druženja ob različnih priložnostih tudi znamo poveseliti.

Prej si omenil sodelovanje drugje.

Odlično sodelujemo z ostalimi društvi v KS Ravne, izmenjujemo obiske z Lokovico in tudi Gaberčani pa tudi z društvi izven občine, kjer

gostujemo s svojimi prireditvami.

Načrti za naprej?

Jaz osebno imam veliko načrtov, ki jih bom gotovo uresničil, ko bo čas zrel za to. Z društvom ali brez. Za društvo si želim, da bi še naprej tako dobro delali, saj na naše prireditve vedno pride veliko ljudi. Želel bi tudi, da bi v okviru društva začela delovati folklor in bi s tem lažje uresničevali društvene ambicije. Zaenkrat pa je naš program dovolj obširen in brez tega, da sami člani ogromno delamo, ne bi šlo.

Kar vse sekcije so nekaj posebnega. Moški pevski zbor je zelo priljubljen, Ravenski godbi ni enake v naši občini, znani ste po odličnih skečih in igrah, harmonikarji pa tako skoraj ne manjkajo nikjer. Pa še otroci šole, ki seveda na svojevrsten, prisrčen način popestrijo dogajanje. Mislim, da imaš res sposobne ljudi okrog sebe.

Saj pravim, da se odlično razumemo in da je naravnost čudovito delati z ljudmi, kot so v Ravnah. Četudi so kdaj nesporazumi, jih vedno poravnamo. Vodje sekcij pa znajo tako dobro »porihitati« svoje področje, da je tudi moje delo včasih odveč. Pohvaliti moram Marjano Kotnik, ki nas večinoma rešuje s svojimi teksti za skeče in razne igre. Ne vem, kje bi sicer dobivali material.

In potem zahteva avtorske pravice?

Ne, za svoja dela dobi plačilo samo v aplavzu, ko je igra odigrana.

Bi lahko zapustil društvo?

A misliš kot predsednik?

Ne kot član. Glede na to, da počneš še kup drugih stvari.

Društva, mislim, da ne bom zapustil. Zakaj tudi; če ne bom predsednik, bom ravno tako delal v dobro drugih in sebe. Rad delam z ljudmi. To je nekaj najlepšega, kar se mi dogaja.

Pa zaključiva s tem. Delati z ljudmi in za ljudi je po tvoje nekaj najlepšega. Kaj pa nehvaležnost in te reči, te nič ne prizadanejo?

Ne, ker je življenje polno slabega in dobrega. Navadil sem se, da v vsakem raje poiščem kaj dobrega kot slabega. Lažje živim.

Odbojka

Odbojkarji Šoštanja-Topolšice uspešno nadaljujejo z nastopanjem v 1. državni odbojkarški ligi. Njihova zadnja »žrtev« so bili igralci Lip Bleda, ki v svoji dvorani v Radovljici niso uspeli osvojiti niti niza. Po 17 krogih so naši odbojkarji na odličnem 2. mestu, s 13 zmagami in samo 4 porazi.

Spremenjen sistem tekmovanja je med ekipami povzročil zelo različne odmeve. Nekateri spremembo pozdravljajo, drugi zopet ne, največ pa je tistih, ki pravijo, da je treba sedanji sistem samo nekoliko popraviti. Naj na hitro razložimo, kako bo potekalo nadaljevanje prvenstva.

Foto: Bojan Rotovnik

V Športni dvorani Šoštanj so se v petek, 20. februarja 2004, končala dela pri montaži drugega dela premičnih tribun. S to investicijo Občine Šoštanj bo lahko športne dogodke spremljalo 250 gledalcev več oz. skupno kar okoli 700 gledalcev. Krst novih tribun je bil narejen že dan kasneje, ko sta bili v Športni dvorani kar dve tekmi. Šoštanjski odbojkarji so se pomerili z Mariborčani, košarkarji pa s Sentjurčani.

Do konca rednega dela je ostal samo še zadnji krog. Ta pa pri vrstnem redu ekip ne bo igral nobene vloge. Štiri prvouvrščene ekipe bodo nadaljevale prvenstvo v ligi za prvaka, in to dvokrožno. Iz rednega dela pa prenesejo samo točke, osvojene v medsebojnih srečanjih. Tako bodo v tej mini ligi igralci domačega kluba v najslabšem položaju. Za naslov državnega prvaka se bodo borili Salonit, Calcit Kamnik, Svit in Šoštanj-Topolšica. Po odigrani mini ligi pa se bo pričel pravi play-off. Prvuvrščeni bo igral s četrtovrščeni, drugo in tretje uvrščeni pa bosta igrala med seboj. Igralo se bo na 2 zmagi. Zmagovalca bosta potem igrala za naslov državnega prvaka. Sistem je kar precej zapleten, o zmagovalcu lige pa bo odločala boljša forma ekip konec meseca marca in v začetku aprila. Upamo samo, da bodo odbojkarji Šoštanj-Topolšica ravno v tem času pokazali največ.

Tudi v razigravanju od 5. do 10. mesta je sistem podoben. Le da bodo te ekipe odigrale samo dvokrožni sistem in da v to mini ligo prenesejo vse osvojene točke. Najslabši ekipi bosta

po 10 krogih zapustile 1. ligo, vanjo pa se bosta uvrstili najboljše ekipi iz 2. DOL.

V zadnjem času je naše odbojkarje zapustila športna sreča. Vendar ne v tekmovalnem, ampak v zdravstvenem smislu. Kar precej jih je bilo poškodovanih, nekaj pa tudi obolelih. S kompletno ekipo so tako odigrali malo tekem. Rezultati pa so kljub temu zelo dobri in z nestrpnostjo pričakujemo tekmovanje v ligi za prvaka. Kdo pa se bo na koncu veselil, bomo videli prav kmalu. Optimisti so tudi v taboru Šoštanj-Topolšice.

Ljubo Globačnik

Mednarodni memorialni »Menihov« Namiznoteniški turnir

V organizaciji NTK SPIN Šoštanj, je bil 5. mednarodni turnir, nastopilo je 119 igralcev in igralk iz: Slovenije, Hrvaške in Madžarske vseh starostnih skupin. Tekmovali so po kategorijah do 40 let, od 40 do 60 let, nad 60 leti in nad 70 let.

Foto: Marjan Tekauc

V odlični organizaciji Toneta Lebarja, je celodnevni turnir v celoti uspel. Vsi zmagovalci v posameznih kategorijah so prejeli pokale, ostali pa spominske plakete na to tradicionalno tekmovanje.

Rezultati:

Moški do 40 let: 1. Gajšek (Brestanica), 2. Karsaj (Madžarska), 3. Zera (SPIN), 4. Škerl (Dobova).

Moški od 40 do 60 let: 1. Gorišek (Ljubljana), 2. Urbajs (Hrastnik), 3. Vitanc (Gomiljsko) in 4. Vižentin (Vrhovo).

Moški nad 60 let: 1. Hafner (Ljubljana), 2. Brenk (Kranj), 3. Korenjak (Kranj).

Mladinci do 18 let: 1. Belavič (Šoštanj), 2. Ostojič (Šoštanj), 3. Rogelšek (Šoštanj)

Pari - moški nad 40 let: 1. Gorišek-Stankovič (Ljubljana), 2. Matko-Šmit (Hrvaška), 3. Vižentin-Kosen (Vrhovo) in

4. Pogačar-Šmrov (Kranj).

Pari - moški do 40 let: 1. Zera-Gajšek (Šoštanj), 2. Vovk-Turk (Petrovče),

3. Škerl-Gajšek (Brestanica) in

4. Masey-Zore (Madžarska, Domžale).

Sosedje pa znajo!

Od 15. januarja do 29. februarja 2004 je na Titovem trgu postavljeno mobilno drsališče, ki je za vse uporabnike brezplačno. Drsališče je odprto vsak dan od 9. do 22. ure. Ledena ploskev je velikosti 10 x 20 metrov. Na kraju samem si je možno tudi izposoditi drsalke. Drsališče je namenjeno predvsem otrokom in mladim za popestritev zimske idile, ki jo otroci v teh sivih dneh pogrešajo.

Foto: Andrej Velenik

Na drsališču se dnevno dogajajo številne animacije, aktivnosti in razne multimedijske predstavitve. Poskrbljeno je tudi za razne tople in hladne napitke z vso potrebno gostinsko ponudbo. Vsak dan naš otroški živčav v spremeljavi prijetne glasbe polni ozračje na Titovem trgu. Prijetno se je sprehoditi skozi ta vrvež in jih opazovati, kako so eni nerodni, drugi spretni pri uporabi drsalk, vsi pa so veseli in nasmejani. Pohvaliti je potrebno tudi dobro organizirano izposojlo drsalk, le redkokdaj se zgodi, da zelene številke ni na izbiro. Torej vsi uporabniki drsališča pozdravljamo realizirano idejo o ledeni zimski radosti in upamo, da bo to zadostna stimulacija, da se v Mestni občini Velenje zgodijo takšne in podobne aktivnosti še večkrat in mogoče še pogosteje. Marsikateremu otroku je popestrila letošnjo zimo in marsikateremu staršu omogočila, da otroku obuje drsalke.

Mestna občina je tokrat v sodelovanju z izbranim podjetjem resnično naredila veselje mnogim staršem in otrokom. Izkazalo se je, da bo drsališče izkoriščeno do zadnjega dne in do zadnje minute. Preverjeno pa bo tudi zadnji dan zapuščen v upanju, da bo naslednjo zimo ponovno popestrilo sivi asfaltni Titov trg.

Andreja P. Mursec

Hokejisti iz domačih logov

Zima počasi mineva. Hvala bogu, rečemo nekateri, in škoda, drugi. Gotovo bodo med tistimi, ki jim bo žal za mrzlimi zimskimi dnevi, tudi hokejisti, ki se zbirajo ob nedeljah ali pa tudi vmes pri Domu krajanov v Florjanu na tamkajšnjem igrišču. Igrišče, ki poleti veselo služi nogometnim podvigom in še čemu, je pozimi spremenjeno v ledišče, na katerem se v hokejski igri preizkušajo ljubitelji

Foto: M. K.

tega športa. Ni ovir torej, če so pravi entuziasti na kupu. Za igrišče je po enotni izjavi ekipe najbolj zaslužen Ivan Kodrun, zadeva pa traja že približno dvajset let. Kako in v kateri glavi je nastala ideja, da bi zgradili igrišče, niti ni pomembno, važno je to, da v več ali manj isti sestavi počnejo nekaj za svojo sprostitev. Kajti tekme se odvijajo izključno v lastnih vrstah, tako da so na koncu vsi zmagovalci. Takole pa so se priložnostno nastavili našemu objektivu. Da je malo heca, so rekli in še pristavili, da je treba povedati, da ima tudi Krajevna skupnost Skorno - Florjan oziroma njen predsednik dr. Valter Pirtovšek zasluge za to, da so mrzli zimski dnevi dobro izkoriščeni.

M.K.

Otroci na snegu!

Že nekaj mesecev prej smo se odločili, da bomo šli na smučanje. Priprave so se začele že en teden, preden smo se odpravili na smučanje. Mama je pripravljala potrebno hrano. Nakupovali smo po trgovinah in pakirali stvari. Ko smo se odpravili, smo vedeli, da je pred nami dolga pot.

Ko smo prispeli v Campitello, smo se oglasili na recepciji in dobili ključke ter se vselili. Stanovanje je bilo zelo lepo in toplo. Zjutraj naslednjega dne smo se odpravili na smučarski avtobus. Prišli smo do gondole in nekaj časa počakali v vrsti. Ko smo se pripeljali do vrha,

nismo mogli verjeti svojim očem. Zagledali smo velike in lepe gore, ki se jim je reklo Dolomiti. Okoli nas je bilo več kot štirideset smučišč. Vsak dan smo veliko smučali. Jaz sem se vozila tudi s snežno desko. Zadnji dan, ko sem smučala, sem doživela nesrečo. Trčila sva z nekim smučarjem. Padla sem in po progi podrgnila z glavo. Spoznala sem, kako mi je prav prišla čelada, ki je prej nikoli nisem marala.

Ko smo se vračali domov, sem bila vesela in hkrati žalostna. Vesela sem bila zato, ker sem že pogrešala svoj dom, žalostna pa zato, ker mi je bilo na smučanju lepo.

Ajda Njegovec, 4. r. OŠ Topolšica

Foto: arhiv šole

Športni dan

V četrtek smo v šoli izvedeli, da bomo imeli naslednji dan športni dan. Bil sem zelo vesel. Ko sem prišel domov, sem si hitro pripravil vse za športni dan. Najprej sem si pripravil »lopato« in oblačila, potem pa še rezervna oblačila. Kmalu je bil večer in šel sem spat.

Zjutraj sem vstal zelo vesel. Naredil sem si čokolešnik in se umil. Šel sem v šolo. Tam smo se zbrali in odšli na bližnji hrib, kjer smo se sankali, lopatali in smučali. Učiteljice so nas fotografirale. Kmalu smo odšli na malico. Za malico smo imeli sendviče in čaj. Malica mi je zelo ugajala. V šoli smo se malo pogreli in odšli nazaj na hrib. Tam sem enkrat padel. Bil sem ves zasnežen. Eno uro smo se še zabavali, potem pa smo odšli v šolo.

Upam, da bom takšen dan še kdaj preživel, ker mi je bilo zelo lepo.

Gašper Koželnik, 4. r. OŠ Topolšica

ZAČETEK LIGE V MALEM NOGOMETU

Konec aprila se bo pričela liga v malem nogometu na igrišču v Topolšici. Število ekip je omejeno na 12. Prijavnina znaša 45.000,00 sit. Prijave sprejemajo v Bistro Belle de jour, Topolšica do 10.

4. na telefon 897 45 03. Igra se 2 x 12 minut po sistemu 4+1 ob nedeljah popoldan.

Za prva 3 mesta so pripravljene pokali in denarne nagrade. Pokal za naj strelca in vratarja ter pokal za fair play.

Organizatorja sta nogometna ekipa Belle de jour in Krajevna skupnost Topološica.

L.G.

Občni zbor Turističnega društva

Povzeto po zapisniku, ki ga je pisala Marjana Lesnik na občnem zboru TD Skorno, ki je bil v soboto, 31. januarja 2004, ob 18. uri na kmečkem turizmu Pirečnik v Skornem.

Prisotnih je bilo 72 članov TD Skorno, poleg njih pa še gostje: podžupan občine Šoštanj, g. Štefan SZABO, predsednik KS Skorno - Florjan, g. Valter PIRTOVŠEK, predstavnik območnega združenja borcev, ga. Ana Vrabčič in g. Jože Povše, predsednik TD Lajše, g. Ivan Kavnik, predstavnik GD Šoštanj - mesto, g. Mitja Kovač in g. Mario Boj, predstavnik TD Pristava, g. Jožef Friškovec.

V delovnem predsedstvu so sedeli: Franc Skornšek, Marjana Lesnik, Miran Aplinc, Marjana Melanšek, Grega Skornšek in Sonja Golavšek.

V poročilu o delu TD Skorno v letu 2003 je predsednica društva naredila kratek povzetek dogajanja v osemletnem obstoju društva. S številnimi aktivnostmi si je društvo utrdilo zaupanje v kraju in izven njega.

Foto: M. K.

V letu 2003 pa so pripravili: prireditev Trije kralji, v februarju so usklajevali akte in zakonske osnove, marca so sodelovali na pustnem karnevalu ter pripravili večer za žene in mamiče, v aprilu so izdelali butaro, dolgo 18 m in jo ponesli k farni cerkvi na cvetno nedeljo. Čistili so okolico in spomenik NOB, v maju so kresovali, junija pa napravili prireditev ob dnevu državnosti. V avgustu so se športno udeleževali, v septembru pa organizirali izlet ter sodelovali

na Šmihelovem sejmu v Šoštanj. Oktobra so sodelovali na Podoknici Nedeljskega ter se novembra in decembra posvetili prireditvi Žive jaslice, ki so bile tokrat prvič v Skornem pri cerkvi sv. Antona. Društvo je sodelovalo tudi pri reševanju drugih problemov v kraju. V lanskem letu je bilo 134 članov, v tem letu jih bodo včlanili 12, tako da je skupaj januarja že 143 članov.

Sledila so še druga poročila, sprejeli pa so tudi plan za leto 2004. Poleg že utečenih prireditev bi v letu 2004 uredili še markacije, se dodatno izobraževali in uredili spletno stran.

Zatem so občni zbor pozdravili številni gostje in zaželeli članom dobro delo še naprej, na koncu pa je bil svečan sprejem novih 12 članov.

Predsednica se je nekaterim na koncu tudi zahvalila za pomoč in jih povabila k družabnemu delu.

Kako pa je to izgledalo, pa iz zapisnika ni razvidno.

Povzela Milojka Komprej

»Infinitum« in »sonca« Darka Slavca

Darke Slavec, akademski slikar in grafični specialist, je diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani leta 1975. Po diplomi je opravil še slikarsko specialko pri prof. Gabrijelu Stupici in grafično specialko pri prof. Bogdanu Borčiču.

Njegovo slikarstvo je vpeto v neskončnost bivanja in je vez med realističnim in kozmološkim značajem. V prerezu predstavljenih del, ki bodo na ogled v Velenju, je zajeta razvojna pot avtorjevega ustvarjanja, ki temelji na umestitvi človeka v naravo in kozmos in pri tem omogoča neskončnost bivanja. Dva kompleksna ciklusa »Kruh, svet in kozmos« ter »Človek in vesolje« izpostavljata vso širino slikarjeve ustvarjalnosti in odpirata človeku vsa prostranstva kozmosa tudi v kulturi, ne le v znanosti. Sam avtor pravi: »Moja slikarska

usmeritev je bila vedno odvisna od razmišljanja o dimenzijah prostora in časa, usodni vpetosti človeka in civilizacije v univerzum, kakor tudi stalnega delovanja na razvoj samega sebe, od intenzivnega opazovanja narave ter zmožnosti realističnega upodabljanja.«

Med raziskovalno razvojnim delom Darka Slavca se pojavlja še ciklus »Sonca« po dolgi, več kot 15-letni inkubacijski dobi. Različne poetike v dosedanem klasično usmerjenem slikarstvu, ki jih je izoblikoval, se izražajo v odnosu med kruhom, človekom, svetom in vesoljem. V njih je izražena želja prodreti v duhovne in likovne skrivnosti magičnih kozmičnih dimenzij.

V dosedanem ciklusu slik »Kruh, svet in kozmos« ter »Človek in vesolje« delujejo vsa v tem okviru nastala likovna dela težko, dramatično, konkretno, temno in realistično. So torej povezana s klasičnim slikarstvom v načinu izvedbe, v načinu posnemanja in interpretacije narave do njene mikrostrukturalne identične podobnosti.

V »Sonicih« je pomembna impulzivna svetloba, ki se ustvarja za človeško pojmovanje v neskončno dolgo trajajočem termonuklearnem vrelcu, v katerem se vse pretaka in vrtinči in ki zaradi svoje sevnosti ustvarja navidezna optično nekonkretna stanja in navidežno lahkotne, stalno spreminjajoče se naravne strukture in teksture razbeljenega plina ter svetlejših – toplejših in temnejših – hladnejših turbulenc, zato so ta dela različnih mavričnih barv. V Velenju bo predstavitev vseh treh ciklusov.

M. K. B.

Kulturni praznik v Zavodnjah

V nedeljo, 8. februarja, smo v Zavodnjah pripravili kulturni program v počastitev slovenskega kulturnega praznika in v spomin našega največjega pesnika Franceta Prešerna.

Na odru kulturnega doma v Zavodnjah so se polni dvorani gledalcev predstavili pevski zbori in skupine, igralci, pesnica ter recitatorji.

V naši vasi je kulturna dejavnost izredno bogata, saj imamo kar dva pevski zbora Oktet Zavodnje in Cerkevni mešani pevski zbor Zavodnje, pevsko skupino ljudskih pevk ob spremljavi citer Ivana Kneza ter pesnico gospo Anico Meža, ki je ravno za to praznovanje in obletnico Kajuhove smrti napisala pesem Pesniku Kajuhu v spomin. Poleg tega je pri nas tudi veliko mladih harmonikarjev, ki radi

raztegnejo meh. V kulturne dejavnosti v naši vasi se zelo dobro vključujejo tudi učenci podružnične šole z učiteljem Branetom Guzejem. Še posebej pa je treba pohvaliti vključevanje mladih v kulturne dejavnosti, saj lahko njihov prispevek opazimo prav na vseh področjih.

Foto: D. V.

Nastopajoči so gledalcem popestrili nedeljsko popoldne, kar so ob koncu potrdili z bučnim aplavzom.

V Zavodnjah smo se in se bomo tudi v prihodnje trudili ohraniti slovensko pesem in besedo.

Albina Grabner

Regijsko tekmovanje mladih glasbenikov

Od 10. do 12. 2. 2004 je v Velenju in Celju potekalo 7. regijsko tekmovanje mladih glasbenikov. Tekmovanje organizira Zveza slovenskih glasbenih šol, dosežena zlata plaketa na regijskem tekmovanju pa je pogoj za sodelovanje na državnem tekmovanju. Nastopilo je 135 udeležencev, pomerili pa so se v naslednjih disciplinah: klavir, pihala, komorne skupine s trobili in petje. Iz glasbene šole Fran Korun Koželjski je sodelovalo 40 učencev, od tega jih je 29 osvojilo zlato plaketo. Iz oddelka glasbene šole v Šoštanj so na tekmovanju sodelovali:

Tina Tavčar, klavir, (74,75), bronasta plaketa, mentor: Tea Plazl;

Trobilni kvintet: Janez Rednak, Nino Harb, David Jan, Jure ČEKON in Davorin KRT, (85,33), srebrna plaketa, mentor: Janez Šuligoj;

Trobilni kvintet II: Silvo Potočnik, Gregor Andrejc, Danijel Skornšek, Janko Jan, Blaž Zaveršnik, (82,33), srebrna plaketa, mentor: Janez Šuligoj.

Vsem tekmovalcem in njihovim mentorjem iskrene čestitke, mladi glasbeniki pa so veseli svojega doprinosa domačemu kraju. Prav bi bilo, da se zavedamo vrednot teh mladih ljudi.

Sonja

Klavirski večer v galeriji

Vokviru glasbenih večerov v Mestni galeriji Šoštanj, ki jih izvaja glasbena šola Velenje, oddelek Šoštanj v sodelovanju z Zavodom za kulturo, je bil 21. januarja izveden klavirski večer, na katerem so se predstavili učenci klavirja Hana Videmšek, Barbara Verhovnik, Ene Horvat, Katja Podvinšek, Žiga Deršek, Veronika Rotnik, Maša Vučina, Tjaša Ostervuh, Lea Podvratnik, Nina Berložnik, Jana Obšteter, Maja Bric, Andreja Turk, Jasna Mazej, Urška Kavšak, Lea Babulč in Tina Tavčar. Posebna točka je bil nastop učenke solo petja Dunje Tinauer, ki jo poučuje priznana Dušanka Simonovič.

Foto: arhiv šole

Z učenci klavirja so sodelovali tudi mentorji Tea Plazl, Matjaž Železnik in Blanka Rotovnik. Program je bil izveden pred številnimi obiskovalci, ki so z aplavzom nagradili trud in delo učencev ter mentorjev. Vodja oddelka glasbene šole v Šoštanju Sonja Beriša napoveduje v mesecu februarju nastop učencev tekmovalcev.

M. K.

Skrb za obletnice v Kulturnici Gaberke

Vmesecu februarju leta gospodovega 2004 je Franc Koren, naš dolgoletni član Upravnega odbora Kulturnice Gaberke,

Foto: A. Grudnik

Franc, še na mnoga zdrava, vesela in srečna leta!

praznoval svoj 60. rojstni dan. V petek zvečer, 13. februarja, smo bili ostali člani upravnega odbora povabljeni na pogostitev in kulturno druženje. Glede na datum smo posebej pazili, da smo precej težko, okroglo in znotraj moko darilo prinesli nepoškodovano na cilj.

Aleksander Grudnik

Glasbeni večer v Šoštanju

V soboto, 6. marca, bo v Kulturnem domu Šoštanj koncert, na katerem bodo nastopili: pevke kvarteta Vita, pevci vokalne skupine Liguster iz Slivnice pri Mariboru ter ansambel Strožič z Gorenjske.

V enaki zasedbi so se nastopajoči po enomesečni turneji med izseljenci v Kanadi in Združenih državah Amerike novembra 2002 v Šoštanju že predstavili. Ker so bili med občinstvom lepo sprejeti, so se odločili, da med Šoštanjčane še enkrat prinesejo umetno in slovensko narodno pesem. V kvartetu Vita sodelujeta tudi dve pevki iz Lokovice (Darja in Stanka Čremožnik). Prireditev bo povezovala Darja Vrhovnik.

idejo, kako pereče politično ozračje v Sloveniji pokazati na hudomušen način, na drugi strani pa talentirani izvajalci, smeh v dvorani ne more izostati. Smeh pa je še kako potreben v teh težkih časih. Nisva sicer gledališka kritika, toda glede na to, da sva si v zadnjem času ogledala kar nekaj popularnih slovenskih gledaliških komedij, lahko zatrdiva, da se ta komedija lahko enakovredno primerja z njimi.

Scenarij za predstavo je napisal Peter Rezman. Osnovna poanta igre je, da v dvorani istočasno potekata proslava ob kulturnem prazniku in ustanovni zbor Zveze pisanih. Vse skupaj spremlja »novinarka«, ki je sicer prišla na kongres »pisanih«, vendar je zmešnjava preveč ne moti, saj njej ure tako ali tako tečejo in je vseeno, o čem napiše članek. Še najbolj je zmedena čistilka, ki ne ve, kako naj kaj obriše ali ne obriše in direktive koga naj sploh uboga. Novinarka ima sicer pomembno vlogo v predstavi, saj nastopajočim postavlja vprašanja in na ta način povezuje program ter predstavlja nastopajoče. Zvezo pisanih pred-

Foto: A. Grudnik

Vsi nastopajoči, ki so poskrbeli za dobro voljo ljudi v dvorani Gasilskega doma Gaberke.

Proslava ob kulturnem prazniku ali ustanovni zbor Zveze pisanih?

Čeprav je 8. februar, praznik kulture, v Sloveniji na dan smrti našega največjega pesnika, smo se Gabečani in okoličani letos na ta dan veliko smejali. Smo pa tudi peli in poslušali zvok citer. Kulturnica Gaberke, kot že samo ime pove, ima v svojem poslanstvu namen skrbeti za kulturno raven vaščanov. Danes, ko imajo nekateri komaj osnovna sredstva za preživetje, lahko obisk gledališke predstave, koncerta in drugih kulturnih predstav predstavlja velik zalogaj za družinski proračun. Smejati pa se moramo vsi, kajti kot pravi pregovor, je smeh pol zdravja in res je tako, saj raziskave kažejo, da je smeh odlično orodje za razbijanje stresa in depresij. Če pa se v eni vasi skupaj najdejo na eni strani ljudje, ki imajo

stavljajo delegati Neobrisanih, Nabrisanih, Prebrisanih, Ubrisanih in Zabrisanih. Vsak po svoje predstavljajo program svojih strank, skladno z njihovim imenom pa je tudi njihovo obnašanje. Obnašanje delegatov je marsikoga od nas spominjalo na obnašanje nekaterih naših poslancev Državnega zbora. Cela predstava je bila prava komična situacija, zato se je dvorana Gasilskega doma Gaberke kar tresla od smeha. Obiskovalci pa smo vmes uživali ob nastopu pevskega zbora Gabeški cvet, v lepih zvokih, ki sta jih iz citer izvajali Špela Obšteter in Brigita Krt ter v popevkah, ki jih je z občutkom prepevala Agata Šumnik Zgonc.

V dvorani je na začetku in koncu prireditve svoje kovaške izdelke predstavljal in razkazoval kovač Andrej Pečnik iz Gneča.

Po predstavi je ob prigrizku sledilo družabno srečanje obiskovalcev in nastopajočih.

A. Grudnik, Z. Mazej

Z Janezom Jalnom v Dan kulture

Praznovanje Dneva kulture je v Krajevni skupnosti Skorno-Florjan potekalo na sam dan dogodka, v nedeljo 8. februarja. Pričelo se je s pohodom po Krajevni skupnosti; pri cerkvi Sv. Mihaela, čez naselje Pohrastnik, mimo Goričnika, Punčeka, ob Slamovskim vrhom, mimo Mežnerja do Doma krajanov.

Na pot se je podalo kar 125 pohodnikov, pri Goričniku so domači poskrbeli za skupno okrepčilo, topli obrok in pijača sta bila pripravljena tudi v Domu. Pohod je bil hkrati družinski izlet; da bi se na nedeljo, ki velja za družinski dan, v sprehodu in prijetnem vzdušju družile družine. Ter svoje druženje obogatile z zakladi slovenske kulture. Prihodu v Dom krajanov je namreč sledila kulturna proslava, posvečena Janezu Jalnu – pisatelju, duhovniku in lovcu. Avtor je večini bralcev znan po delu Bobri, njegovo delo pa obsega

Foto: Valter Pirnovšek

Na pot se je podalo 125 pohodnikov.

še številne kratke pripovedi in prozo vzeto iz življenja preprostega kmečkega človeka. Janez Jalen je bil predstavljen skozi besedo in pesem. Uvodno besedo je podal gospod Jože Pribožič, Marjeta Žebovec, urednica v samozaložbi izdanih Jalnovih del je orisala njegovo življenjsko pot, vmesne odlomke iz Jalnovih del je prebral Filip Vrabič. S pesmijo je zbrane pritegnil Pevski zbor Lovske družine Škale, na kitaro je zaigrala Katarina Žebovec.

Literarni dogodek se je zaključil v družabnem vzdušju in z besedami predsednika KS Skorno-Florjan »da naloga Krajevne skupnosti ni samo asfaltiranje in posipavanje cest, temveč tudi spodbujanje krajanov k druženju in kulturnem udejstvovanju«. Krajsani so s svojo dobro udeležbo to zagotovo tudi potrdili.

Martina Pečnik

Uživanje z Otom Pestnerjem

Osrednja občinska proslava ob prazniku kulture, je v organizaciji Zavoda za kulturo Šoštanj in Občine Šoštanj, potekala 6. februarja v kulturnem domu v Šoštanju.

Jani Šuligoj, vodja vokalnega kvarteta Joy (užitek), ki je nastopil na proslavi, je bil kreator preprostega a izjemno atraktivnega večera, saj je večni Oto Pestner dobro ogrel dlani gledalcem v, žal, ne do konca napolnjeni dvorani.

Prijeten in res kulturni večer je povezovala Milojka Komprij, s priložnostnim govorom, ki ga objavljamo tokrat v celoti v rubriki Tema meseca te številke Lista, pa se je postavil župan Milan Kopusar.

Andrej Veternik

V tako majhni mestni občini, kot je Slovenj Gradec, kar vsako leto podeljujejo Bernekerjeve nagrade in priznanja za delo in dosežke v kulturnem udejstvovanju. Letos je nagrado prejel akademski slikar mag. Sašo Vrabčič, ki je resnično velik doprinos v slovenski likovni sceni. Sašo je eden najbolj prepoznavnih likovnih umetnikov mlajše generacije v Sloveniji. Predstavil se je na mnogih razstavah doma in v tujini. Njegovo delo obsega slikarstvo, fotografijo in video. Aktivno sodeluje tudi na glasbenem področju (Prepetuum Jazzile itd.) in uveljavil se je kot oblikovalec.

Foto: Arhiv

Mag. Sašo Vrabčič

Bernekerjeve plakete za leto 2004 so dobili Gimnazijsko kulturno društvo SPUNK, ŽPZ Tenuto in Florjana Kragelnik za projekt obujanja mitologije »Škratki v Zagmajnsko-vi deželi«. Na svečani podelitvi so nastopili Mitja Šipek in trobilni kvintet orkestra Slovenske policije.

V Knjižnici Dravograd vsak teden večkrat nastopajo različni kulturniki. Predstavljajo svoja literarna ustvarjanja ali potopise in ponavadi v smeraj polnem prireditvenem prostoru obiskovalcev predvsem starejše generacije delijo svoje tudi adrenalinske občutke. Eden takih je bil gorniški večer s Francem Kadišem in Sandijem Kelnaričem, ki sta pripovedovala o turnem smučanju. Tako kot alpinisti ali popotniki, od katerih so nekateri opravili tudi humanitarno poslanstvo, je zanimanje vzbudila Andreja Rustija. Približala je Arktiko in popolnoma drugačno kulturo od naše, način življenja Eskimov - Inuitov v zvezni državi Kanade Nunavut. Tam sta večni sneg in led ter polarna noč in dan. Povedala je tudi, da se je

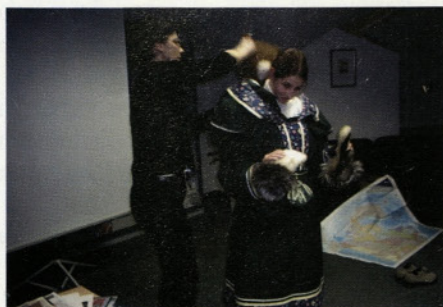

Foto: Arhiv

Andreja Rustija z dekletom oblečenim v eskimska oblačila.

drastičen premik od tradicionalne kulture nesrečnih Eskimov do te današnje, kvazi-ameriško-evropske, zgodil po 2. svetovni vojni, ko so Američani in Kanadčani na Arktiki nameščali vojaške baze. Vdor ameriško-evropske civilizacije jih je prisilil, da ne smejo biti več nomadi, kar je osnova za njihovo zlitje z naravnim okoljem in za preživetje.

V Knjižnici Radlje ob Dravi so predstavili knjigo Ivana Kordeža Doživetja in spomini. Knjiga kmeta s Prevalji, ki je umrl leta 1979, je izšla pri Mohorjevi družbi v Celju in je razdeljena na tri poglavja: železarska industrija

Foto: Arhiv

Jože Praper predstavlja Ivana.

v Mežiški dolini nekoč in v času Kordeževega življenja, družina in piščeva osebna doživetja v času med obema svetovnjima vojnama, življenje na kmetiji in kako je vodil kmetijsko zadrugo po drugi svetovni vojni.

V čajnici Peč v Slovenj Gradcu se je zgodil "FUCK JAZZ" koncert, v Klik baru v Slovenj Gradcu je Luka Kotnik prebiral in s kitaro spremljal izbrane odlomke iz knjige Charlesa Bukowskega. Naslov večera je bil Špeh na kruhu.

»Debeluhi v krilcih« pa je bila s čustvenimi vrhunci nabita in po mnenju nekaterih gledalcev težka gledališka predstava izpod peresa Nicky Silver in režiserske taktirke Sama M. Strelca, dobitnika nagrade za režijo SKUP-a 2003 na Ptujju. Mati in sin se zapuščena znajdeta na neobljudenem otoku, med njima se razvije ljubezen, gon za preživetjem vodi v ljudožerstvo, oče si doma ustvari novo družino. Ko se pogrešana vrneta, sin ubije očeta in njegovo ljubico, psihiater ga vrača na pot medčloveških konvencij. Predstavo v okvirju SNG Drame Maribor so odigrali Kalezičeva, Toš, Boštjančič in Slovenjgradčanka Pia Zemljič, ki je na Ptujju prejela nagrado za igro SKUP-a 2003. Čeprav se gremo Slovenjgradčani gledališče v kinodvorani, je bila ta nabito polna. Ena od obeh igralk se je med predstavo boleče poškodovala. Kako dolgo bo naše »Mesto miru« še brez primerne prostora za gledališka dogajanja?

»Moje slike so za ljudi, ki se prebujajo v nabrežja pozitivne«, pravi diplomirana slikarka Nina Kresnik iz Radelj ob Dravi. V kleti gostilne Pri lipi na Muti so odprli

njeno slikarsko razstavo »One life, one love«, (eno življenje, ena ljubezen). Avtorica je akvarele manjših formatov, ki jih je predstavila tudi kot svojo diplomsko nalogo »Jamajka skozi moje oči na moje platno« v Visoki strokovni šoli za slikanje in risanje v Ljubljani, ustvarila na potovanju po Jamajki.

Dela so portreti novih poznanstev, predvsem rastafarjancev, pri katerih je živela. Nina pove: »Predstavila sem Jamajko kot deželo, njeno kulturo s poudarkom na slikarstvu. Skozi svojo praktično plat umetniškega ustvarjanja in raziskovanja izrazne možnosti sem sebe in, upam, tudi

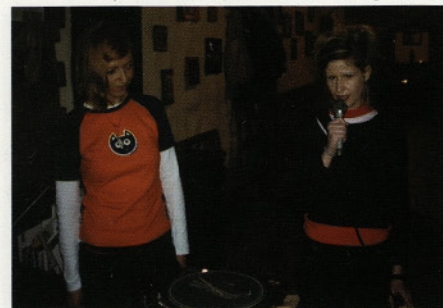

Foto: Arhiv

Nina Kresnik in Maja Osrajnik.

druge skozi podobe tropskih barv popeljala skozi neke notranje težnje razpoložen in neko prijetno skrivnostno bistvo vsega ustvarjenega.« Kmalu bo izdala tudi knjigo »One life, one love« s slikami in besedili, ki jih je pisala na Jamajki.

Otvoritev, ki so jo poimenovali tudi »jamajški žur«, je bila pestro glasbeno obarvana. Na elektronsko glasbeno podlago Janka Viherja je pela likovnica in pevka Maja Osrajnik, slišali smo jazz glas in trobento Maje in Jake Koširja. Večer so nadaljevali breakbeat DJ Luke iz Londona in domači house DJ-ji Damir, Andraž in Martin.

1. januarja letos je ponovno začel uradno delovati Mladinski kulturni center na Celjski cesti v Slovenj Gradcu. Za začetek so pripravili okroglo mizo, kjer so k sodelovanju povabili društva, klube, organizacije ter druge institucije, ki se ukvarjajo z mladimi na območju Mestne občine Slovenj Gradec in širše koroške regije. Mladinski kulturni center Slovenj Gradec deluje pod okriljem Javnega zavoda Vetrnica Slovenj Gradec, ki se ukvarja tudi s socialno dejavnostjo. Še smeraj pa zbirajo podatke, kaj bi mladi pravzaprav radi. Morda je bila zanimiva predstavitev knjige in ogled dokumentarnega filma »Ya Basta - Ten years of the Zapatista uprising« avtorja s Koroške Žige Vodovnika.

V kulturnem domu, pravzaprav v slovenjgraškem kinu imamo tudi večere »art kina«. Razburil in marsikomu odprl oči tudi v druge »real life« sfere je film »11'09"01 - 11. september«.

pripravila Ajda Prisljan

Ko čas teče počasneje

Pri Rbečniku se reče po domače domačiji v Skornem. Rbečnik zato, ker je bila tam nekoč grofovska reber. Pa je iz nje nastalo domače ime lepe in trdne domačije, na kateri se je predavnimi 90 leti, natančneje 31. januarja leta 1914 rodila Apolonija. Oče Jože in mati Marija sta skupaj z njo po svojih močeh vzgajala še dva brata in dve sestri. Apolonija je bila najmlajša, a je po spletu okoliščin ona prevzela domačijo, na katero se je leta 1940 priženil mož Franc. Lepo sta gospodarila, še posebej, ker je tudi mož Franc nekaj prinesel v zakon. V zakonu sta se jima rodili dve deklici Marija in Zofija, ki sta tudi potem, ko sta odrasli, ostali v domačem Skornem. Marija doma z možem Poldetom in tremi otroki: Poldetom, Klemenom in Marinko, Zofija pa v bližini z hčerkama Anico in Avgustino.

Apolonija Menih s hčerama Marijo in Zofijo.

Lonka, tako ji pravijo v Skornem, je pri svojih 90. čila gospa. O tem smo se prepričali na praznovanju njenega rojstnega dne. V krogu svojih domačih se je še vedno veselo zavrtela z vnukom Poldetom. Obisk pri njej je bil prisrčen, saj je bila vidno vesela svojih vnukov in pravnukov ter bližnjih, ki so se veselili njenega rojstnega dne.

Zato ji skoraj ni bilo verjeti, ko je o svojem življenju rekla nekoliko trpko: »Nič prida ni bilo.« A ko smo poslušali njeno zgodbo, smo videli, da je bilo življenje na nekaterih mestih res neprijazno in kruto do nje. Kruto je bilo tudi takrat, ko ji je stroj leta 1944 odtrgal roko in je bila pot do bolnišnice edino ta, da je šla peš iz Skornega do soteske Penk, tam jo je s kolesom do zdravnika peljal brat Jože, doktor Medic pa jo je z vlakom spremljal do Celja, kjer so ji roko oskrbeli, kot so ji pač lahko, saj je ni bilo skoraj od komolca dalje. Pa je s tem svojim štrcljem nato leta in leta delala, kot bi bila roka cela in ji tudi gnetenje testa ni predstavljalo ovire.

K sreči pa je tudi nekaj lepih spominov, ki jih ima gospa Apolonija na svoja otroška leta, na dogodke, ko so se veselili porok ali domačih praznikov.

Zdaj v svojih zrelih letih živi skupaj s hčerko Marijo in dneve preživlja ob gledanju televizije. »Včasih dan kar ne mine,« je potožila. Kam daleč

si ne upa več, noge res niso tisto, kar so bile, so pa misli še vedno jasne in prijazne. S prijaznim nasmehom se je tudi poslovila od nas in nam rekla, da naj še kaj pridemo. Radi bi obljubili, a vemo, kako teče čas. Vsakemu drugače.

Milojka Komprej

Božični bazar

Da DPM v Lokovici deluje, je dokaz tudi za ključek božičnega praznovanja za otroke Božičkova kavarna.

Zbrali smo se v Domu krajanov v Lokovici in odšli v picerijo pri Sevčnikarjevih. Tam nas je pozdravila glasba, primerna za otroke, ki radi plešejo in pojejo. Mlajši so lahko barvali pobarvanke. Tudi baloni niso manjkali, da je malo pokalo. Pogoščeni smo bili z dobro pico, kokakolo in piškoti. Obiskal nas je tudi Božiček s polno košaro mandarin in lizik. Zapeli smo mu pesmice, Anja pa mu je tudi povedal pesmico, napisano nalašč za njega. Otroci so zelo uživali in se imeli lepo.

DPM Lokovica ima v planu še kašno kavarno, kjer se bodo otroci razvedrili. V imenu njih se odbor zahvaljuje Jolandi Sevčnikar.

Štefka Strožič

Srečanje »Šmarčanov«

V času ko vseprek hitimo, je prav, da se kdaj ustavimo in spomnimo... Česa se spomnimo? Kar koli lepega, kar nas razveseljuje. Če so to spomini na otroška leta ali rojstni kraj, je še toliko lepše, da jih podelimo sebi enakimi.

To je v decembru storila skupina iz »šmarške fare«, kot so se poimenovali ob tej priložnosti. Na pobudo Marjane Lesjak, Štefke Likeb in Vike Komprej so se zbrali prijatelji, ki so se rodili v Občini Šmartno ob Paki, pot življenja pa jih je ponesla drugam. Da bi to primerno obeležili, so si v prijetnem druženju ob dobri hrani in pijači izmenjali spomine in izkušnje.

Tudi župan Občine Šoštanj Milan Kopušar je med tistimi, ki ga je v otroštvu zbujal šmarški zvon in tudi on se je pridružil veseli družini. Štefka Čebul je ob tej priložnosti povedala:

»Vezi z rojstnim krajem so močne, tam so naši bratje, sestre. Nekateri mlajši imajo še vedno starše, drugi pa samo gomile naših dragih.

Tukaj smo zato, moji prijatelji, znanci, da se poveselimo, izostrimo spomine na našo mladost. Kar je bilo hudega, naj bo ta večer pozabljeno, oživijo naj veseli trenutki in nazdravimo z željo, da se še večkrat srečamo.«

Na priložnostni sliki pa se bodo spoznali:

Leopold Kočever, Marjana Lesjak, Avgust Podgoršek, Tea Podgoršek, Štefka Čebul, Viktorija Komprej, Štefka Likeb, Pavla Žrebelj, Nada Grudnik, Hilda Završnik, Angela Završnik, Janko Drev, Elza Kumer, Franc Trobina, Ivanka Stopar, Anica Stropnik, Marica Ošlovnik, Slavica Heindl.

M. K.

Trojčki

Smo trojčki iz Zavodenj: Lara, Sara in Žan.

Na svečnico smo bili stari že pet let. Svoj rojstni dan smo praznovali, kot se za tako obletnico spodobi. Razrezali smo veliko slastno torto ter se z njo tudi zelo posladkali.

Kot nam je povedala mama Olga, nas je ob našem rojstvu pred petimi leti obiskalo in obdarilo veliko ljudi, med njimi tudi takratni župan Obči-

ne Šoštanj g. Bogdan Menih s sodelavci.

Že drugo leto hodimo v vrtec v Topolsico. Ja, zelo zgodaj je treba vstati, saj nas mama tja zapelje, še preden gre v službo. Tam nas sprejmejo vzgojiteljice, da lahko mamica v miru in brez skrbi dela. Hitro nam mine čas, saj se z ostalimi otroki pridno izgramo in zabavamo, vmes pa tudi veliko koristnega naučimo.

Ko se popoldan vrnemo domov, nas v toplo kuhinjo sprejme ati Lojz, mi pa že komaj čakamo, da povemo vse, kar se je ta dan dogajalo v vrtcu.

Veliko dela in potrpljenja je bilo z nami teh prvih per let, za kar smo iz srca hvaležni našim staršem, še prav posebno pa bici Vidi iz Črne na Koroškem.

Hvala tudi vsem dobrim ljudem, ki ste nas v teh letih obiskali in obdarili.

Ana Meža

Utrinki iz življenja cerkve

Postni čas

Postni čas, ki se začne s pepelnično sredo, nas vsako leto pripravlja na veliko noč. Naj bo to res čas milosti in duhovne poglobitve, dobrih del, ki jih bomo darovali za potrebe Cerkve in vsega sveta.

Francoski pisatelj Henri Daniel Rops je zapisal: »Čim več človek zahteva od samega sebe, tem bolj uspešno izžareva v okolico.« Ta misel bi lahko tudi vse nas vodila skozi letošnji post. Po zgledu, ki njeno resničnost potrjujejo, ni treba hoditi daleč. Ustavimo se kar v svoji okolici, doma, pri sebi. Čim bolj se trudimo za tisto, čemur pravimo kreposti – potrpežljivost, ljubeznivost, strpnost, blagost, velikodušnost – več dobrote in svetlobe sejemo in sijemo okoli sebe.

Iz lastne izkušnje vemo, da se včasih iskreno trudimo, da bi bili dobri kristjani z vsem srcem, pravi Jezusovi učenci, pa nam kmalu zmanjka moči. Kdor nima srca odprtega za Božjo milost, katero lahko najdemo tudi ob premišljevanju križevega pota v postnem času, se hitro izprazni. Kdor pa je prazen, tudi drugim ne more ničesar dati.

Čudovite zglede, kako čim bolj izkoristiti postni čas, nam ponujajo svetniki, ki so pogosto popolnoma pozabljali nase in se povsem posvetili drugim. Svetniki jim pravimo tudi zato, ker nam svetijo in kažejo pot. Najlepše pa nas s svojim zgledom sveti Jezus Kristus, ki je prišel na svet, da bi umrl za nas in nam s svojo smrtjo dal polnost življenja. Vsem, ki se od krsta dalje po njem imenujemo kristjani, vedno, posebno pa v tem postnem času, naroča: »Če hoče kdo priti za menoj, naj se odpove sebi in vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj« (Lk 9, 23).

Cerkev za postni čas določa tudi posebne oblike spokornosti. Strogi post je na pepelnično sredo in na veliki petek. Ta dva dneva se le enkrat na dan do sitega najemo in se zdržimo mesnih jedi. Samo zdržek od mesnih jedi je na vse petke v letu. Zunaj postnega časa smemo zdržek od mesnih jedi zamenjati s kakim drugim dobrim delom pokore ali ljubezni do bližnjega. Svobodno pa se lahko odločimo za postna premagovanja (ob petkih ne bomo jedli mesa, čas brez alkohola, cigaret, delati dobra dela, vaditi se v potrpežljivosti, obiskati in pomagati bolnikom, paziti na besede, ne preklinjati, brati Sveto pismo, hoditi redno k maši, redno moliti doma, hoditi k maši tudi med tednom – vsaj en dan v tednu itd.).

Ob vsem tem ne smemo pozabiti tudi na postno spoved. Očistimo svoja srca ne samo z molitvijo in

dobrimi deli, temveč tudi s kesanjem in priznanjem lastnih grehov.

Včasih se komu morda porodi misel: NE VEM, KAJ BI PRI SPOVEDI Povedal... Ne vem, kaj bi pri spovedi povedal, pravi šef, pri tem pa daje mlademu sodelavcu čutiti svojo slabo voljo. Ne vem, kaj bi pri spovedi povedal, pravi zakonski mož, pri tem pa brez misli použiva skrbno pripravljeno kosilo. Ne vem, kaj bi pri spovedi povedal, pravi učitelj, pri tem pa presliši tiho vprašanje boječega otroka. Ne vem, kaj bi pri spovedi povedal, pravi voznik avtomobila, pri tem pa izprazni še en kozarec in starta svoje vozilo. Ne vem, kaj bi pri spovedi povedala, pravi gospa N., pri tem pa naprej obrekuje svojo sosedo. Ne vem, kaj bi pri spovedi povedal/a...

Premagujmo sami sebe pri praznih izgovorih in naredimo resnično nekaj zase!

STOJ! Pravi postni čas.

IZSTOPI iz divjanja!

VSTOPI v novo življenje!

Janko Babič, kaplan

Ne prezrite

Vstopili smo v postni čas, ki nas vabi, da snamemo masko z obraza in srca, z življenja in mišljenja, kajti naše življenje ni karneval. Življenje je od Boga zaupana enkratnost in odgovornost. Naj vas spomnim na tri stvari, ki naj bi nas v mesecu marcu še posebej nagovorile v tem postnem smislu:

1. **Nikodemovi večeri** – teološki tečaj v Velenju. V dvorani gasilskega doma v Šaleku bodo tri predavanja letošnjih Nikodemovih večerov: KO TE POKLIČE LJUBEZEN.
- **Petek, 5. marca, ob 19. uri** bo predaval dr. Stanislav Slatinek: Ali je zakon pekel ali nebesa.
- **Sobota, 6. marca, ob 19. uri** bo predaval dr. Marjan Turnšek: Zvest v sreči in nesreči do konca življenja.
- **Nedelja, 7. marca, ob 19. uri** bo predaval p. Silvo Šinkovec: Ko ljubezen ni več ljubezen. Prav lepo povabljeni na letošnje Nikodemove večere v Velenju.
2. **Tečaj o pripravi na zakrament sv. zakona** v Velenju (v župnišču v Starem Velenju), 13. in 14. marca ob 19. uri. Vsi vidimo, kako neki valovi butajo v zakonsko skupnost. To dejstvo mnoge mlade odvrča od uradne sklenitve zakona in tudi od zakramentalne posvetitve zakona. Priča smo številnim ločitvam zakramentalno sklenjenih zakonov. Vse to je klic, da se je potrebno na sklenitev zakona z odgovornostjo pripraviti. Kamenček v mozaiku te priprave bosta tudi

SPORED NEDELJSKIH in PRAZNIŠKIH MAŠNIH SLAVIJ V MARCU

2. postna nedelja, 7. marec

Svete maše:

župnijska cerkev ob 7. in pol 9. uri,
Bele Vode ob pol 9. uri,
Zavodnje ob 10. uri,
Gaberke ob 9.45,
mestna cerkev ob 11. in 18. uri.

3. postna nedelja, 14. marec

Svete maše:

župnijska cerkev ob 7. in pol 9. uri,
Bele Vode ob pol 9. uri,
Topolšica ob 9.45,
Zavodnje ob 10. uri,
mestna cerkev ob 11. in 18. uri.

Sv. Jožef, petek 19. marec

Svete maše:

župnijska cerkev ob pol 9. uri,
Bele Vode ob pol 9. uri,
Zavodnje ob 10. uri,
mestna cerkev ob 11. in 18. uri.

4. postna nedelja, 21. marec

Svete maše:

župnijska cerkev ob 7. in pol 9. uri,
Bele Vode ob pol 9. uri,
Zavodnje ob 10. uri,
Gaberke ob 9.45,
mestna cerkev ob 11. in 18. uri.

Gospodovo oznanjenje, četrtek 25. marec

Svete maše:

župnijska cerkev ob 7. in pol 9. uri,
Bele Vode ob pol 9. uri,
Zavodnje ob 10. uri,
mestna cerkev ob 11. in 18. uri.

5. postna tiha nedelja, 28. marec (prehod na poletni čas)

Svete maše:

župnijska cerkev ob 7. in pol 9. uri,
Bele Vode ob pol 9. uri,
Zavodnje ob 10. uri,
Topolšica ob 9.45,
mestna cerkev ob 11. in 18. uri.

naša večera. Gre za srečanje z zakonskim parom, z zdravnikom in z duhovnikom. Na tečaj so lepo vabljeni zaročenci, ki se pripravljajo na cerkveno poroko.

3. **Srečanje staršev in botrov letošnjih šoštanj-skih birmancev** v soboto, 20. marca. Ob 17. uri bo kateheza za starše in botre in ob 18. uri sveta maša. Pri pripravi otrok na prejem svetih zakramentov se vedno bolj poudarja, da morajo biti v to pripravo vključeni otrokovi starši in drugi, ki otroka spremljajo pri prejemu zakramentov. Pri krstu in birmi so to botri. Kakor se pred krstom redno srečamo s starši in botri novokrščencev, se bomo letos 20. marca srečali tudi s starši in botri naših birmancev. To srečanje bo znamenje, da jemljemo zakrament svete birme kot resno in odgovorno krščansko dejanje.

Jože Pribožič, dekan

Prometni kotichek

Matjaž Cesar

Prijetno je, kadar lahko človek napiše nekaj vrstic, ki mu ležijo na srcu.

Nekaj razmišljanj, pohval, graj, morda nasvetov in nekaj...

Bog si ga vеди, ali bom razumljen?

Ponovno sem želel nadaljevati na glavnem križišču v zaselku Lokovica. Vendar je sedaj v mestu Šoštanj in po vsej občini toliko novih aktivnosti in dogodkov, da kar ne moremo mimo njih.

Želim govoriti o pomembnosti svetlobnih teles v prometu in posredno o obnovi javne razsvetljave v celotni Občini Šoštanj.

Svetlobna telesa so tisti del pripomočkov, ki zelo močno vplivajo na prometno varnost.

Videti in biti viden je glavni pomen le-teh. V času, ko je dan izpolnjen z veliko mero svetlobe, se niti ne zavedamo, kako zelo potrebujemo svetlobna telesa na svojih in tujih vozilih, na sebi in pa ob cestah. Vendar, ko pride čas slabše vidljivosti, kaj hitro ugotovimo, da le ne gre brez njih.

Novi prometni zakon, ki je pričel veljati že pred leti, je med drugim prinesel novost. To je bila obvezna uporaba prižganih luči tudi podnevi. Mnogim se je ta novost le s težavo priljubila. Vendar zakon je pač zakon in sedaj se v veliki večini le vozimo s prižganimi lučmi. Da vsa stvar le ni iz trte zvita, bom opisal samo en primer iz vozniške prakse.

Podnevi, pri polni vidljivosti, se kot vozniki želimo s svojim vozilom vključiti v promet s stranske ceste na glavno in pri tem zaviti v levo. Ker je promet zelo gost, moramo to storiti na hiter in agresiven način, saj želimo v tem manevru prevoziti še vozni pas, po katerem se nam približujejo vozila z naše leve strani. V kolonah, ki v intervalih prihajata z ene in druge strani, se občasno pojavi kratka vrzel. V tej vrzeli vsekakor ne pričakujemo vozila, saj smo si vendar zapomnili, da na teh mestih pač ni prihajajočih luči. Seveda, saj smo vsa vozila s prižganimi lučmi registrirali v svojem spominu, ko smo si na hitro ogledali levo in desno stran vozišča. Pa smo lahko povsem prepričani, da so te vrzeli tudi zares prazne?

Nikakor ne, saj se nam lahko pripeti, da se v teh vrzelih še skriva kakšno vozilo z voznikom, ki je

na žalost pozabil prižgati tisto, kar mi pričakujemo. Zatorej predpis ni iz trte zvit in kljub hitrejši obrabi žarnic le prižigajmo luči. Zanimarljiva je cena ene ali pa desetih žarnic proti ceni, ki jo lahko plačamo za svojo ali tujo nevidnost.

Recimo, da smo vozniki osebnih avtomobilov in motornih koles še kar zgledni pri upoštevanju tega predpisa.

Z zelo redkimi izjemami pa je to opaziti pri voznikih traktorjev s priklopniki, koles z motorjem, koles in pešcev.

Pešci pri nas kar tekmujejo, kdo se bo bolj temno oblekel, in potem, v času zmanjšane vidljivosti, na sebi svojstven način ogrožal sebe in ostale udeležence v prometu.

Za božjo voljo, vsaj en majhen obesek - kresniček ali majhno svetilko vzemite s seboj!

Pa preidimo na drugi del današnjega pisanja.

Javna razsvetljava je dodatek za večjo varnost v cestnem prometu in na površinah za pešce. Poleg tega pa prinaša še svetlobne efekte na stavbe, ob katerih je postavljena. Gotovo ste že mnogi opazili, da se v letu 2003 in letos odvijajo tekoče aktivnosti pri obnovi javne razsvetljave. Kar nekaj let je preteklo, mnogo prošenj in dokazovanj je bilo potrebnih, da je v celotni Občini Šoštanj stekla ta resnično zaželena akcija.

V mestu Šoštanj je bila javna razsvetljava postavljena že pred več kot tridesetimi leti.

V ostalih naseljih pa je ponekod tudi že stara okoli 15 let in več. Vse žarnice v starih lučeh so že zastarele in so tudi velik potrošnik električne energije. Ravno tako tudi svetilna telesa ne ustrezajo več, saj so povsem izgubila svojo svetlobno odbojnost.

V zadnjih letih je bilo osvetljenih nekaj predelov po okoliških krajevnih skupnostih. Tam sedaj

Razsvetljava parkirišč pred obnovo.

Ulična razsvetljava po obnovi.

stojijo svetilke mlajše generacije in v njih že svetijo varčne žarnice. V celotni Občini Šoštanj bo po novem svetil novi rod svetlobnih teles, ki bo po novih predpisih tudi ekološko neoporečen. Finančno je akcija kar velik zalogaj, vendar se bo že v približno petih letih povrnil ves vložek. Količina in s tem cena porabljene električne energije bo z varčnimi žarnicami in boljšimi svetlobnimi telesi padla za okoli 30 %.

Iz tega naslova pa bo lahko Občina Šoštanj v nadaljevanju te akcije,

ki zanj upam, da se ne bo prekinila, postavila še nove svetilke javne razsvetljave tam, kjer je to resnično potrebno in do sedaj o tem občani še sanjali nismo.

Ob rob Občini Šoštanj se postavljajo tudi posamezne krajevne skupnosti, ki iz svojih proračunov postavljajo nove odseke javne razsvetljave. Tudi v mestni krajevni skupnosti bomo razsvetlili do sedaj nekatere temne uličice in parkirišča.

Je pa že dobro, da se na daleč vidi napis: »Šoštanj - mesto svetlobe«. Veste, kaj pravijo meščani: »Lejga vraga, zdj se pa spet svet od Uniona do Kajuha.« V naši občini pa že ne bo veljal pregovor: »Kovačeva kobila je vedno bosa.« Pri nas vendar delamo elektriko, pa bi je ne znali porabiti.

Spomladi, ko bo topleje, bomo ob večernih urah, ne samo podnevi, odšli na sprehod in si ogledali naše kraje iz nove perspektive. Temu bomo lahko rekli - nočna panorama. Ko bi le nove luči vzdržale do takrat in ne bo prenovljena razsvetljava komu napoti. Saj vemo, na kaj in na koga mislim.

Naslednjič: Gradnja nove osnovne šole in vpliv gradbišča na prometno varnost. Prosim Vas za Vaša razmišljanja, mnenja, nasvete...

E-naslov: list@sostanj.si
s pripisom: Za prometni kotichek

Pregled modrih dogodkov za območje občine Šoštanj v minulem mesecu

Dne 18.01.2004 smo policisti morali posredovati v enem izmed stanovanjskih blokov v Šoštanju zaradi preglasne glasbe, ob tem smo ugotovili, da je mladoletnik v času ko doma ni bilo staršev praznoval rojstni dan ter sosede motil s preglasno glasbo. Kršitelj se bo moral v družbi staršev zagovarjati pri Sodniku za prekrške.

Dne 18.01.2004 smo bili v zgodnjih jutranjih urah s strani občana obveščeni o pretepu na parkirišču pred gostinskim lokalom v Šoštanju. Na kraju smo ugotovili, da je prišlo najprej do prepira med nekaterimi gosti že v samem lokal, kasneje pa so se udeleženci prestavili pred lokal, kjer je nato prišlo med njimi še do pretepa. Ob tem smo policisti udeležence pretepa, ki so se pred prihodom razbežali izsledili ter jih bomo vse predlagali Sodniku za prekrške zaradi kršitve Javnega reda in miru. Prav tako pa bomo za nekaj storilcev izmed njih podali kazenske ovadbe na pristojno Okrožno državno tožilstvo, saj sta dva izmed udeležencev zadobila tudi telesne poškodbe.

Dne 19.01.2004 smo po klicu obupane žene posredovali v Gaberkah, kjer smo ugotovili, da se je zvečer domov vrnil vinjeni mož in pričel pretepati ženo ter otroke. Ker se hud mož tudi po prihodu policistov ni hotel umiriti, smo mu odvzeli prostost in se je kasneje moral pomiriti na policijski postaji, kjer je prespal noč. Kršitelj se bo srečal s Sodnikom za prekrške, ki mu bo moral razložiti svojo plat zgodbe.

Dne 20.01.2004 smo bili poklicani v Lokovico, kjer je lastnik lokala prijavil vlom v njegove prostore. Na kraju smo ugotovili, da se je nepovabljeni gost oskrbel z manjšim denarnim izkupičkom, policisti pa za njim še poizvedujemo.

Dne 21.01.2004 smo bili policisti poklicani v Gaberke, kjer je prišlo do požara na eni izmed stanovanjskih hiš. Z ogledom kraja smo ugotovili, da je do požara prišlo zaradi nestrokovne izgradnje dimnika, zaradi česar se je vnelo ostrešje stanovanjske hiše. Požar so pogasili gasilci iz Šoštanja in Gaberk.

Dne 24.01.2004 smo opravili ogled vikenda v Lokovici, ki so ga tekom noči obiskali nepovabljeni gosti, ki so se v notranjosti oskrbeli predvsem z alkoholnimi pijačami. Za NN obiskovalci še poizvedujemo.

Dne 25.01.2004 v zgodnjih jutranjih urah smo policisti morali ponovno posredovati pred enim izmed Šoštanskim gostinskim lokalom,

kjer je prišlo do pretepa med dvema krajanoma Šoštanja. Sicer naj bi prvi pomotoma udaril drugega in se mu nato tudi opravičil, vendar se bosta morala kljub temu ponovno srečati pri Sodniku za prekrške, kjer bo prvi moral razložiti svoje ravnanje.

Dne 25.01.2004 smo si policisti ogledali tudi gostinski lokal v Šoštanju, ki ga je poskušal obiskati nepovabljeni gost v času, ko ta še ni obratoval. Očitno je nepovabljenega gosta, ki je hotel lokal predčasno odpreti nekaj zmotilo, tako da je s kraja pobegnil. Storilcu smo že na sledi.

Dne 27.01.2004 smo policisti po klicu anonimnega klicatelja posredovali v Topolšici, kjer smo pri krajanu zasegli manjši zavitek s posušenimi rastlinskimi delci za katere sumimo, da so mamilo - marihuana. Zasežen manjši paket smo poslali v analizo, nato pa bomo zadevo odstopili Sodniku za prekrške.

Dne 30.01.2004 se je na Policijski postaji v Velenju zglasil krajan Šoštanja in prijavil ogrožanje s strani znanca, ki mu je grozil z nožem. Ugotovili smo, da sta se omenjena pred tem sprla v enem izmed gostinskih lokalov v Šoštanju, nato pa sta si še grozila pred lokalom, pri tem pa je eden izmed njiju svoje grožnje podkrepil s nožem, ki ga je ob tem držal v roki. Oba se bosta srečala tako si sodnikom za prekrške kot s sodnikom na sodišču.

Dne 30.01.2004 smo opravili razgovor s dijakinjo, ki je prijavila, da ji je NN storilec v času sestopanja s vlaka v Šoštanju iz žepa na torbi izvršil tatvino mobilnega telefona. Za storilcem še poizvedujemo.

Dne 31.01.2004 so nas starši iz Topolšice obvestili, da pogrešajo svojega mladoletnega sina. Hitro so stekla poizvedovanja, kje bi lahko bil njihov sin, vendar omenjeni vse do večernih ur ni bil najden nakar se je sam vrnil domov, ves premočen in premražen ter staršem razložil svoj potep.

Dne 01.02.2004 smo bili policisti obveščeni o razgrajanju v krajevnem domu v Ravnah. Ob posredovanju smo ugotovili, da so mladi iz okoliških krajev v domu praznovali rojstni dan ter s tem okolico motili pri nočnem počitku. Po prihodu policistov so s kršitvijo prenehali ter odšli vsak na svoj dom, obiskali pa bodo tudi Sodnika za prekrške.

Vodja policijskega okoliša:

Zoran STOJKO-KREVELZ

Za svinjsko glavo že petindvajsetič

V četrtek, 5. februarja, se je petindvajseta »dirka za svinjsko glavo« po lanskem gostovanju v Logarski dolini zopet vrnila na smučišče Golte.

To je veleslalomski tekma, ki jo prirejajo delavci Zavoda za gozdove Slovenije iz območne enote Nazarje, zbrani v Športnem društvu Grča, za kmete oz. lastnike gozdov in uporabnike lesa iz Savinjske in Šaleške doline. V dose-danji zgodovini tekme se še ni zgodilo, da bi se tekme udeležilo toliko tekmovalcev kot letos. Po progi se je zapodilo kar 179 zagrizenih smučarjev, ki so se potegovali za kolajne, pokale in svinjske glave. Glavna nagrada tekmovanja je osvojitvev svinjske glave, ki si jo privozi predza-

Foto: Arhiv

dnji smučar. Letos je štoparica namenila glavo Mileni Flis iz Šoštanja v ženski kategoriji in Marku Hriberšku iz Nazarij pri moških, pri sponzorjih pa je z žrebom do glave prišel Miha Kovač iz Mozirja. V ženskih kategorijah imamo dve zmagovalki, in sicer Maksimo Mlačnik iz Ljubnega in Ido Bitenc iz Nazarij, pri moških pa so bili zmagovalci: Janez Presečnik in Jelko Suhovršnik iz Gornjega Grada, Albin Robnik iz Luč, Ivan Rakun iz Nazarij, med uporabniki oz. sponzorji pa je zmagal Jože Funtek iz Luč. Pokali so bili podeljeni ekipam: Šoštanj za prvo, Luče za drugo in Gornji Grad za tretje mesto.

Šoštanska ekipa je letos štela 61 tekmovalcev in štirje med njimi so osvojili medalje: Andreja Skok in Jože Virbnik srebrno ter Vesna Bačovnik in Boštjan Stropnik bronasto. Celotna ekipa pa je za eno leto v Šoštanj prinesla prehodni pokal.

Tomaž Gradišnik

Sredina

KDAJ	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden			
torek, 2.3. ob 17:00	delavnica	Torkova peta: ustvarjalna delavnica z Natalijo Novak (za otroke do 12 let)	Mestna galerija Šoštanj Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje in Zavod za kulturo Šoštanj
sreda, 3.3. ob 7:00	akcija	Krvodajalska akcija v Šoštanju (akcija traja do 13. ure)	Dvorana gasilskega doma Šoštanj Območno združenje Rdečega križa Velenje
četrtek, 4.3. ob 17:00	predavanje	Pravilnična ura z Metko Pivk	Knjižnica Šoštanj Knjižnica Šoštanj
petek, 5.3. ob 18:00	razstava	Otvoritev razstave likovnih del Marjane Verbuč (razstava bo odprta do 5. aprila)	Mestna galerija Šoštanj Zavod za kulturo Šoštanj
petek, 5.3. ob 18:30	proslava	Odkritje spominske plošče na Kajuhovem domu	Kajuhov dom Planinsko društvo Šoštanj
petek, 5.3. ob 19:00	proslava	Osrednja prireditev ob 100. letnici Planinskega društva Šoštanj	Kulturni dom Šoštanj Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 6.3. ob 18:00	odbojka	Kajuh Šoštanj : Braslovče (3. državna odbojcarska liga vzhod - ženske)	Telovadnica OŠ KDK Topolšica Ženski odbojcarski klub Kajuh
sobota, 6.3. ob 19:30	koncert	Koncert ansambla Storžič, kvarteta Vita in vokalne skupine Liguster	Kulturni dom Šoštanj Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 6.3. ob 20:00	zabava	Dan žena v Gaberkah	Gasilski dom Gaberke Prostovoljno gasilsko društvo Gaberke
nedelja, 7.3. ob 8:00	planinstvo	10. Pohod po Trški poti okoli Šoštanja (start na Ribiški koči v Šoštanju)	okolica Šoštanja Planinsko društvo Šoštanj
2. teden			
torek, 9.3. ob 18:30	predavanje	Predavanje Čudež vode (predava Irena Jarc)	Knjižnica Šoštanj Knjižnica Šoštanj
četrtek, 11.3. ob 17:00	predavanje	Pravilnična ura z Metko Pivk	Knjižnica Šoštanj Knjižnica Šoštanj
petek, 12.3. ob 19:00	okrogla miza	Okrogla miza o mladinski problematiki in koncert	Kulturni dom Šoštanj Iniciativni odbor za mladinski center
sobota, 13.3. ob 15:00	nogomet	Šoštanj : Zreče (3. slovenska nogometna liga - sever)	Stadion Šoštanj Nogometni klub Šoštanj
sobota, 13.3. ob 19:00	košarka	Elektra : Kraški zidar (1. A slovenska košarkarska liga)	Športna dvorana Šoštanj Košarkarski klub ELEKTRA
sobota, 13.3. ob 19:00	gledališče	Gledališka komedija Moji trije angeli (gledališka skupina Gorenje)	Kulturni dom Šoštanj Gledališki askupina Gorenje in Zavod za kulturo Šoštanj
3. teden			
sreda, 17.3. ob 18:00	koncert	Večer glasbene šole (posvečen Dnevu žena in Materinskemu dnevu)	Mestna galerija Šoštanj Glasbena šola FKK Velenje - oddelek Šoštanj in Zavod za kulturo
četrtek, 18.3. ob 17:00	predavanje	Pravilnična ura z Metko Pivk	Knjižnica Šoštanj Knjižnica Šoštanj
četrtek, 18.3. ob 19:00	proslava	Podelitev priznanj najboljšim športnikom na področju Občine Šoštanj	Kulturni dom Šoštanj Športna zveza Šoštanj
petek, 19.3. ob 20:00	koncert	Koncert Alenke Godec	Kulturni dom Šoštanj Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 20.3. ob 13:00	kegljanje	Šoštanj : Kočevje (1. B slovenska ženska kegljaška liga)	Kegljišče TEŠ Ženski kegljaški klub Šoštanj
sobota, 20.3. ob 16:30	kegljanje	Šoštanj : Konstruktor II (2. slovenska moška kegljaška liga vzhod)	Kegljišče TEŠ Kegljaški klub Šoštanj
sobota, 20.3. ob 20:00	odbojka	Kajuh Šoštanj:Nova KBM Branik II (3. državna odbojcarska liga vzhod - ženske)	Telovadnica OŠ KDK Topolšica Ženski odbojcarski klub Kajuh
4. teden			
četrtek, 25.3. ob 17:00	predavanje	Pravilnična ura z Metko Pivk	Knjižnica Šoštanj Knjižnica Šoštanj
četrtek, 25.3. ob 19:00	miselne igre	Bridge za stare in mlade (predstavitve bridga)	Kavarna Šoštanj Šaleški bridge klub Velenje
četrtek, 25.3. ob 19:30	koncert	Večer šansonov s skupino Tearet	Kulturni dom Šoštanj Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 27.3.	planinstvo	Planinski izlet Kozjak - Kobansko	Kozjak - Kobansko Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 27.3. ob 17:00	nogomet	Šoštanj : Središče (3. slovenska nogometna liga - sever)	Stadion Šoštanj Nogometni klub Šoštanj

Sredina

Sredina

Napovednik prireditev pripravljajo in objavljajo: mesečnik LIST, Kabelska televizija Šoštanja (kanal 22) in spletni Portal Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>)

KATEGORIJE PRIREDITEV: ■ šport ■ kultura ■ šolstvo ■ gospodarstvo ■ splošno

LIST

Izpolnjene kupone pošljite na naslov: List, Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj

Glasujem za:

Mojo družinsko zdravnico ali zdravnika

Mojo ginekologinjo ali ginekologa

Mojo pediatrijo ali pediatra

IME: _____

PRIIMEK: _____

NASLOV: _____

KRAJ IN POSTNA ŠTEVILKA: _____

TELEFON: _____

Datum: _____

Podpis: _____

List sodeluje v akciji MOJ ZDRAVNIK 2004, ki ga že osmo leto organizira revija Viva.

MED NAMI SO LJUDE, KI VSAK DAN POZITIVNO IN ODLIČNO OPRAVLJAJO SVOJE POSLANSTVO - NUDJOU POMOČ LJUDEM V STISKI. VĀSHIH ZAODSTUJE ŹE SAMO NASMEH, NASMEH, KI OZDRAVI.

Z VAŠIM GLASOM SE JIM LAHKO VSAJ SIMBOLIČNO ZAHVALIMO ZA NJIHOVO DELO.

PIŠITE IN GLASUJTE!

Glasovalci glasujejo za: Moj družinski zdravnik -ca, Moj ginekolog -inja ter Moj pediatel -trinja

Način glasovanja:
Objavljeni kupon izpolnite in ga pošljete na naslov:
List, Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj

MED AKCIJO LAHKO POSAMEZEN BRALEC GLASUJE SAMO ENKRATI!

Nagrade:
Ves čas akcije bomo razveseljevali izžrebance med glasovalci v sodelujočih časopisih s polletnimi naročninami na revijo Viva.
Med vse, ki boste sodelovali, pa bomo ob zaključku akcije razdelili:
3 x telovadna naprava Ab Swing;
20 x blazina Turbo maximums;
50 praktičnih nagrad

Posebelj za bralce Lista:
Med vsimi udeleženci bomo ob zaključku akcije izžrebali in razdelili knjižne nagrade:
3 X Mesto Šoštanj (Franc Hribernik)
5 X Karta občine Šoštanj, ter naselji Šoštanj in Topolšica

Seznam dobitnikov nagrad bo objavljen v aprilem Listu.

Za etičnost in korektnost akcije ter poteka glasovanja bo skrbela strokovna komisija - ugledni medicinski strokovnjaki:
Prim. dr. Marko Demšar, Medicus;
dr. Dean Klančič, Rewita, predsednik zasebnih zdravnikov in zobozdravnikov;
dr. Ivan Cibic, Ljubljana;
doc. dr. Marjan Pretnik, Inštitut za socialno medicino;
prof. dr. Pavle Poredoš, Klinika za žilne bolezni.

Karel Destovnik, star štiri leta.

Pesniku Kajuhu v spomin

*Letos mineva že šestdeset let,
kar pesnik Kajuh zapustil je svet,
omahnil pod streli, ko prišel je na dan,
v Zavodnjah takrat je bil pokopan.*

*Veliko je pesmi lepih napisal,
nastalih iz žalosti in gorja,
je pel o svobodi, ljubezni in sreči,
a smrt je pretrgala upe srca.*

*Najlepše je pesmi materi zložil,
o belih cvetovih je ljubici pel,
kraju pa svojem še več bi zapustil,
če bi več časa med nami živel.*

*Ko bodo češnje spomladi vzcvetele,
na grob mu ponesejo vejice tri,
zraven še drobno svečko prižgemo,
naj mu v spomin in zahvalo gori.*

*Četudi prekratko bilo je življenje,
nam pesnik zapustil predrag je spomin;
naj mirno počiva v zemlji domači,
ki bil je slovenske matere sin.*

Ana Meža

Tema Meseca: **Kajuh = pesnik (ali) Kajuh = partizan**

Izmišljena dilema

Tokrat smo dopisnike Lista in nekatere goste skušali vzpodbuditi, da bi se malo razpisali o našem odnosu do Kajuha in njegovi (u)porabi, preko tega pa na splošno o »rabi kulture v politične namene«.

Vabilu so se odzvali Ana Meža, pesnica iz Zavodnj, Bojan Rotovnik, Jani Napotnik, in Danilo Čebul ml., redni sodelavci Lista iz Šoštanja, Peter Rezman, pesnik iz Šoštanja, Zoran Pevec, pesnik in predsednik Literarnega društva Celje, Lado Planko, predstojnik knjižnice v Velenju in Šoštanju ter Ajda Prisljan, naša sodelavka iz Slovenj Gradca.

Kajuh na svetovnem spletu

Karel Destovnik - Kajuh spada med znane Šoštanjčane. Lahko mu očitajo marsikaj, a tega mu ne morejo.

Konec koncev se ena izmed dveh šoštanjskih osnovnih šol imenuje po njem, imamo ulico z njegovim imenom in najlepši zeleni del mesta nosi njegovo ime. Znan ni samo v Šaleški dolini, ampak v celotni Sloveniji. Mogoče tudi izven meja naše domovine. Takšnih Šoštanjčanov pa ni veliko.

V času obeležitve 60-letnice njegove smrti je bilo zanimivo preveriti, v kakšni obliki se ime našega znanega partizanskega pesnika pojavlja na medmrežju oz. svetovnemu spletu.

Spletni imeniki

Med slovenskimi spletnimi imeniki je daleč najboljši imenik Mat`kurja (<http://www.matkurja.com>), ki je virtualno luč sveta ugledal v letu 1996. Ob vpisu besedne zveze »Karel Destovnik Kajuh« v iskalno okence nas imenik obvesti, da nima vpisanih podatkov, ki bi bili povezani s to besedno zvezo. Več uspeha imamo, če uporabimo samo pesnikovo partizansko ime. V tem primeru nam imenik izpiše sedem zadetkov, a sta izmed teh le dva uporabna za namen te mini raziskave.

Moški pevski zbor Kajuh Velenje (<http://www.rlv.si/mopz-kajuh>) se nam na svojih spletnih straneh predstavi in v zgodovinskem opisu njihovega delovanja si lahko preberemo, da so v naziv zbora vnesli pesnikovo partizansko ime konec petdesetih let preteklega stoletja.

Drugi zadetek iz spletnega imena Mat`kurje, ki je povezan z imenom Kajuh, so spletne strani Ženskega odbojarskega kluba Kajuh Šoštanj (<http://www.kajuhstojan.com>), ki nosi pesnikovo ime že od njegove ustanovitve v letu 1984.

Spletni iskalniki

Ker na spletnem imeniku Mat`kurja ni bila potešena radovednost o pojavljanju Kajuha na svetovnem spletu, je bilo toliko bolj zanimivo pogledati v najpopularnejši slovenski spletni iskalnik Najdi.si (<http://www.najdi.si>). Glavna razlika med iskalnikom in imenikom je ta, da bazo podatkov v iskalniku po vnaprej določenih pravilih ureja računalnik, v imenikih pa človek. Vsak način ima svoje prednosti in slabosti, optimalni učinek iskanja pa dosežemo s kombinacijo obeh.

Spletni imenik Najdi.si nam ob vpisu besednega niza »Karel Destovnik Kajuh« izpiše kar 278 zadetkov. To pomeni, da je na

vsaj 278 spletnih straneh uporabljena ta besedna zveza. Ker podatke v iskalnikih ureja računalnik, je potrebno število zadetkov jemati z rezervo, saj je po temeljitem pregledu vseh izpisanih strani le malo uporabnih.

Poleg zgornjih dveh opisanih spletnih straneh se med zadetki iskalnika Najdi.si pojavi kopica povezav na uporabne, delno uporabne ali popolnoma neuporabne spletne strani, povezane z našim partizanskim pesnikom. Ob »ročnem« pregledu zadetkov, lahko izluščimo nekaj uporabnejših spletnih strani.

Če bi želeli tujcu, ki ne govori slovensko, predstaviti življenjsko pot in delo Karla Destovnika - Kajuha, bi si lahko pomagali s spletnimi stranmi Carantha (http://www.niagara.com/~jezovnik/slovenian_literature.htm), kjer je med nekaj znanimi slovenskimi kulturniki v angleškem jeziku predstavljen tudi Karel Destovnik - Kajuh. Objavljena sta tudi prevoda dveh njegovih pesmi.

Ob prebiranju zgodovine namiznega tenisa v Šaleški dolini (<http://ntk-tempo.velenje.si/zgodovina.htm>) izvemo, da so že v letih pred II. svetovno vojno v Šaleški dolini izvajali tekmovanja v tej športni panogi in da je na enem izmed teh tekmovanj zmagal celo Karel Destovnik - Kajuh. Zanimiv podatek, ni kaj!

Zveza združenj borcev in udeležencev NOB Slovenije v svoji spletni knjigarni (<http://www.zzb-nob.si/kajuh.htm>) predstavlja in prodaja knjigo avtorja dr. Matjaža Kmecla z naslovom Karel Destovnik - Kajuh. Lahko jo naročite kar preko spletnih strani in v nekaj dneh jo boste prejeli po pošti na svoj naslov. Za knjigo boste morali odšteti 500 SIT. Sistem je preizkušen in deluje!

Na spletni strani Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani (<http://www.ijs.si/lit/diplome.html>) je objavljen seznam diplomskih del njihovih študentov, med katerimi zasledimo tudi tri, ki so po-

tabela 1

	Naziv	Leto, izd.	Vrsta
1.	Pesmi	1944	poezija
2.	Pesniku Kajuhu	1944	monografske publikacije
3.	Pesmi	1944	poezija
4.	Pesmi	1944	poezija
5.	Pesmi	1945	poezija
6.	Kajuhove pesmi	1945	poezija
7.	Pjesme palog partizana	1947	poezija
8.	Pesni	1948	poezija
9.	Kajuhove pesmi	1949	monografska publikacija
10.	Pjesme padlog partizana	1950	monografske publikacije
11.	Kajuhove pesmi	1954	poezija
12.	Pesmi	1963	poezija
13.	Zbrano delo	1966	poezija
14.	Pesmi	1969	monografske publikacije
15.	Zbrano delo	1971	monografske publikacije
16.	Ljubim te, zemlja moja	1972	monografske publikacije
17.	Pesmi 1944: izdal Prop. odd. GŠ NOV in POS	1974	poezija
18.	Poezija	1975	monografske publikacije
19.	Zbrano delo	1978	monografske publikacije
20.	Pesme	1980	poezija
21.	Koroška unerwünscht!!!	1980	monografske publikacije
22.	Moja pesem	1981	poezija
23.	Markacije: izbrane pesmi in pisma	1982	poezija
24.	Moja pesem	1985	poezija
25.	Pesmi	1987	monografske publikacije
26.	Pesmi : [1943]	1988	poezija
27.	Pesmi	1988	poezija
28.	Kajuh : pesnik vseh letnih časov	1994	poezija
29.	Slovenska pesem : izbrane pesmi	1994	poezija
30.	Jaz sem droben, droben list	1995	poezija

tabela 2

	Naziv	Kraj
1.	Kajuhov dvor	Grosuplje
2.	Kajuhova ulica	Beltinci, Brežice, Celje, Črnomelj, Divača, Dob, Gaj, Gornja Radgona, Idrija, Ivančna Gorica, Izola, Kidričevo, Kranj, Krško, Laško, Lendava, Ljubljana, Ljutomer, Lucija, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Piran, Poljčane, Postojna, Preserje pri Radomljah, Ptuj, Radenci, Radovljica, Rogaška Slatina, Senovo, Sevnica, Sežana, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Zgornja Polskava, Žalec in Žiri
3.	Kajuhova cesta	Šoštanj, Bled, Domžale, Velenje
4.	Kajuhova pot	Kamnik
5.	Kajuhovo naselje	Kočevje

vezana s Kajuhom. To so:

* avtor Andrej Kren je izdelal diplomsko nalogo z naslovom Karel Destovnik – Kajuh,

* avtor Jože Lipnik je izdelal diplomsko nalogo z naslovom Karel Destovnik – Kajuh: pesnik in revolucionar,

* avtorica Marija Breznik je izdelala diplomsko nalogo z naslovom Kajuhovo pesništvo.

Diplomske naloge si lahko sposodite na oddelku za slovenistiko, če niso izgubljene!

Literatura tabela 1

Ob prebiranju spletnih strani, ki predstavljajo življenje in delo partizanskega pesnika Kajuha, se je kar samo po sebi porajalo vprašanje, koliko njegovih samostojnih knjižnih izdaj pa premoremo. Odgovor na to vprašanje bi lahko poiskali v različni literaturi, a ker raziskujemo svetovni splet, je za odgovor na to vprašanje najbolje obiskati spletno stran s kompliciranim nazivom: »Kooprativni online bibliografski sistem in servisi« ali krajše COBISS (<http://cobiss.izum.si>). Ta priročni in splošno uporabni sistem za iskanje knjižničnih gradiv v skoraj vseh slovenskih knjižnicah vsebuje podatke, da je Karel Destovnik avtor ali soavtor naslednjih edicij:

Glede na to, da je bil Kajuh Šoštanjčan, je kar malo nenavadno, da ima naša mestna knjižnica od tridesetih njegovih edicij v svoji zbirki samo štiri (le-te so v seznamu osenčene).

Osnovne šole

Ker so med mnogimi zadetki iskalnika Najdi.si povezave na spletne strani, kjer so omenjene osnovne šole s pesnikovim imenom, je bilo zanimivo preveriti, koliko osnovnih šol v Sloveniji nosi Kajuhovo ime. Pomagamo si lahko s spletno stranjo Ministrstva za šolstvo, znanost in šport (<http://www.mszs.si/slo/solstvo/os/seznam.asp>), kjer navajajo, da je v Sloveniji kar 448 osnovnih šol. Med njimi najdemo tudi dve z nazivom Osnovna šola Karla Destovnika – Kajuha. Ena je v Šoštanju, druga pa v Ljubljani.

Mestne ulice tabela 2

Ker so mestne ulice v veliki meri poimenovane po znanih ljudeh, se je kar samo po sebi porajalo vprašanje, koliko mestnih ulic v Sloveniji nosi Kajuhovo ime. Iskanje odgovora na svetovnem spletu je težje, kot bi lahko pričakovali. Sezname že obstajajo, a jih je kot podatkovne baze potrebno plačati. Zato je na svoj račun prišla spletna verzija Telefonskega imenika Slovenije (<http://tis.telekom.si/>), ki je pokazala, da je v Sloveniji kar nekaj ulic, ki so poimenovane po pesniku Kajuhu:

Zaključek

V časopisih večkrat poudarjajo, da kar ni bilo objavljeno v časopisih, se ni zgodilo. Danes pa vedno bolj velja, da česar ni na svetovnem spletu, to ne obstaja. Smo v informacijski družbi in trend uvažanja svetovnega spleta v vse pore našega življenja je vse močnejši. Izogniti se mu je težko ali celo nemogoče.

Veliko znanih oseb ima svoje predstavitvene strani na svetovnem spletu, ne glede na to, ali še živijo ali ne. Ker je Kajuh znana slovenska osebnost, kar nenazadnje potrjuje tudi njegova relativno velika prisotnost v svetovnem spletu, bi bilo vredno razmisliti, da se Kajuhu postavi tudi virtualni spomenik. Ne glede na ideologijo in ne glede na različna mnenja o umetniški vrednosti, bi si to zaslužil. Kdaj? Sedaj je prava priložnost, saj letos mineva 60. let od njegove smrti.

Bojan Rotovnik

Kajuh

Kajuh je živ. Njegove pesmi so dokaz, da je življenje nenehen tok zavesti in valovanje energije. Kadar vsrkamo eno ali dve njegove pesmi, se ta energija izrazi v obliki čutenja. Čutenje rojeva v nas misel, ki ponovno vzbudi valovanje energije.

S pozornim opazovanjem lahko zaznamo soodvisnost in celovitost življenja, ta vse prežemajoči duh ene in iste bistvenosti, ki ustvarja skozi srca posameznikov. Zavedajoč se te celote, imamo možnost potopiti se v pesnika samega, saj ni različen od nas, različni so samo naši pogledi in ocenjevanja.

Praznik ni samo danes ob obletnici našega Kajuha, temveč vedno kadar vzamemo v roke njegove in premnoge druge pesmi. Takrat se zlijemo s pesnikovim duhom in ga obudimo iz navidezne smrti. Ta praznik je lahko zatorej vsak dan ali pa vsak trenutek našega bivanja.

Pesnik Kajuh je živel v času velikih nasprotij, odtujenosti, trpljenja in iztrganosti iz celote. Prav iz takšnih trenutkov so rasla njegova dela, ki nas opozarjajo na nesmisle te vrste trpljenja, bojov, konfliktov in nedemokratičnosti. Da bi se človek srečal s Kajuhom ni potrebno stati ob njegovem kipu, ki simbolno pogleduje proti svojemu domu, dovolj je razumeti njegovo pesem. Ni nam potrebno ocenjevati njegove osebnosti in tega kaj je počel, pomembno je pogledati globlje in uvideti srž njegove stvaritve. Potrebno je vzeti tisto najboljše, ter seveda to čim bolj razširiti. Razširiti pesniški duh med otroke, mladino in ljudi, ki jim je življenje dragoceno. S takšnim pristopom imamo možnost ustvariti svet mirnih tokov življenja skozi srca in možgane, ki dojemajo smisel in namen celote.

A žal je malo tistih, ki dojemajo pesniški duh, cvetoče življenje in neobremenjenost trenutka. Premnogi izrabljajo pesnika v svoje politične namene in si ga lastijo.

Pesnik je živ samo za peščico, ki vidi, ki ji pomen in čutenje globine pesmi poraja nove

pogleda na človeka in svet. Ostali so zaslepljeni z bliščem in bedo ter ustvarjanjem lažnih povečevanj preteklih dogodkov. Koliko gorja in trpljenja se ustvarja v svetu zaradi pristajanja na to, da je človek politik, strankarsko usmerjen, ki vleče na svojo stran in se ne spozna na kulturnega duha. Koliko trenutkov lepote in čistega uživanja je izgubljenih na račun pristajanja tej lažnosti. Koliko se jih ukvarja s pesmijo, je razvidno ob pogledu na naše vrle politike, predvsem tiste v parlamentu, ki so kulturo zamenjali za najbolj nedemokratične vsebine. Pesnik si ob tem ne želi biti živ in stopiti s svojega podstavka v šoštanjskem parku. Bo raje stal kar tam, onemel, brez govornice. Ne želi si proslav ter lažnega čaščenja. Njemu so pri srcu tisti, ki vedo, kaj je hotel povedati v svojih rimanih besedah. Njemu so dovolj ljudje, ki so ga spoznali v dušo. Šele takrat pesmi in sam Kajuh oživijo, drugače ostaja nem, prikovan na kamniti podstavek in za vedno mrtev. Koliko je danes ljudi, ki jim iz srca prihaja pesem, koliko je tistih, ki nosijo pravo demokracijo in svobodo? Knjige in kultura so na zadnjih

mestih, vse je bolj cenjeno kot to. Pogledite v današnji parlament in videli boste, kot da ni nihče nikoli prebral ene same knjige ali užil ene same cvetoče pesmi. Ta kulturni duh se je razgubil in pogubil v poudarjanju osebnosti in samozadostnosti, enostranskosti in potrošniške miselnosti. Pesnik resnično noče v tak svet, kajti njemu so ljube in drage pesmi in igranje z besedami. Ljubi rastoče življenje in bivanje z močnim duhom. Njega ne zanima zahod, ki mu pesnik kaže hrbet, ne zanima ga vzhod, čeprav s pogledom išče vzhajajoče sonce in svetlobo,

ali pa morda svoj vir, ko pogleduje proti rojstni hiši. Ne zanimata ga ne sever in ne jug, njega zanima samo globina, jedro srca in seveda užitek kulture. Potem se lahko zgodi in traja praznik in seveda demokracija.

V nasprotnem bomo ostajali vklenjeni in prikovani, podobno kot pesnikov kip v parku, skozi katerega bo vel nedemokratičen in nekulturen duh. Oživetiti pesnika Kajuha, imeti praznik, pomeni predreti opno omejenosti, majhnosti in bivanja v preteklosti.

J. N.-Hujak

Njuna pesem...

Konec preteklega leta je izpod peresa slovenskega rojaka Mirka Vasleta izšlo delo Prvi pregled Slovenske književnosti. Nič nenavadnega. Vendar je delo izšlo v Argentini in je napisano v španskem jeziku.

V njem sta bila prvič skupaj predstavljena dva velika pesnika Kajuh in Balantič. Kruta usoda dogodkov 2. svetovne vojne ju je pahnila na različne strani, jima potisnila v roke meč, zaradi česar se je mnogo prežgodaj končala njuna pot. Delo je bilo dobro sprejeto tako med slovenskimi zdomci kot med špansko govorečo populacijo.

Padec ideoloških preprek je tako še širše odprl kulturni prostor tudi med nekdanjo politično emigracijo, ki bo skozi Kajuha lažje razumela njim nenaklonjene dogodke, ki so pripomogli k razkolu Slovencev vse do današnjih dni. Bojim se, da je v času, ko se je na južni polobli zasvetila zvezda našega velikega rojaka Karla Destovnika Kajuha, pri nas podzavestno pričel bledeti spomin nanj. Nadomestna brezimena osnovna šola, ki jo že gradimo, je že korak v tej smeri. Tudi njegova spominska soba na Osnovni šoli K. D. Kajuha je že pred leti tiho ugasnila. Če se bodo v prihodnosti tudi ostale šole v Sloveniji in Tržaškem odločile za ta korak, nas to ne sme presenetiti, saj se mu je nenazadnje prvi odpovedal prav njegov rojstni kraj. Politika je očitno dojemljiva predvsem za aktualnosti dogodkov, velikani pa obstajajo zato, ker so za vedno zapisani v srca ljudi. In v njih sta zapisana tudi naša velika pesnika, pripadajoča generaciji, ki ji ni bila usojena lepa in varna mladost. Kaj kmalu so ju začeli preganjati, zato sta se morala pred nemškimi oblastmi zateči v okupirano Ljubljano. Poznala sta osebne stiske in stiske ljudi ter se zavedala svoje usode. Osebnost se poznala, saj sta obiskovala slavistični seminar na Ljubljanski univerzi. Skupno jima je bilo tudi druženje v Osvobodilni fronti. Ker so razmere potrebovale kulturniško politične zagnance, so ju dogodki potegnili vase. Po vrnitvi iz taborišča Gonars je Balantič stopil med domobrance, Kajuh je odšel v partizane. Postala sta si nasprotnika. Usoda je hotela, da sta se njuni poti še enkrat srečali, vendar tokrat ne s peresom.

23. novembra je Tomšičeva brigada ob pomoči Šercerjeve napadla domobrantsko postojanko v Grahovem. Slabo izbrana lokacija obrambe, neupoštevanje nadrejenega povelja za umik in premočne partizanske enote so zlahka uničile sovražnika. France Balantič je zgorel v Krajčevi hiši. Sklicujoč se na vir Matevža Haceta, politiko-

misarja XIV. divizije, ki je leta 1968 opisal dogodke v Grahovem, je Kajuh poskušal rešiti svojega vrstnika iz obroča smrti. Vendar se Balantič ni odzval. Pesnikova napoved je bila izpolnjena. Njegovo nesrečno življenje se je končalo na grozovit način. Tako ni dočakal izdaje svoje pesniške zbirke, ki jo je želel izdati pod naslovom Muževna sem steblika. To se je zgodilo šele naslednje leto, ko je izšla zbirka pesmi Franceta Balantiča V plamenih groze plapolam.

Tri mesece po dogodkih v Grahovem je na mukotrpnih potih, ki je bila že vnaprej obsojena na velike žrtve, zadelo tudi Kajuha. Odšel je človek, ki je verjel v boljši in pravičnejši družbeni red, ki je prenesel besedo upanja in upora med trpeče ljudstvo. Čeprav člani kulturniške skupine niso sodili na tako zahtevno pot, kot je bil preboj na Štajersko, je bila odločitev zgolj njegova. Želel si je bližine svojega Šoštanja, ki ga je zadnji del poti spremljal vse od Kozjaka, Graške gore, Raven in Šentvida nad Zavodnjami, kjer se je končno ustavil. Za vedno. V enem tednu je Marija Destovnik izgubila dva sinova. Jožeta, ki je bil uradno pogrešan 17. februarja, in Karlija, ki je padel teden dni kasneje. Padel je v Šentvidu nad Zavodnjami št. 2, po domače pri Žlebniku, uro hoda od rojstnega kraja. O njegovi smrti je bilo veliko ugibanj, k čemu so mnogo prispevale nasprotujoče si izjave prisotnih. Tudi njegova zaročenka Silva Ponikvar v to ni nikoli verjela.

Emil Cesar, ki je tudi spisal Kajuhovo biografijo pod naslovom Karel Destovnik Kajuh, življenje in delo, je ob koncu zapisa o tragičnih dogodkih pri Žlebniku zapisal: »Vsakršna drugačna domneva o vzrokih Kajuhove smrti ni utemeljena.« S tem se naj bi končala takšna in drugačna ugibanja. Kajuh si zasluži celovito resnico, pa čeprav je bila ta morebiti drugačna, to ne more ogroziti njegovega lika. V ljudeh bo ostal vedno zapisan kot pesnik, z veliko mero socialne note, ki se je zavedal pomena svobode in si jo je tudi sam želel priboriti. Njegove pesmi so bile upanje trpečih. Takega so tudi postavili v njegovem Šoštanju.

Gologlav, v uniformi, ki mu jo je podaril kanadski major Jones. Stisnjena pest upora in razprta dlan mladega pesnika.

Viktor Kojc je kot predsednik odbora za postavitve spomenika Kajuhu zagovarjal, da je potrebno postaviti spomenik s pogledom na njegovo rojstno hišo. Ta želja g. Kojca, ki je bil zaslužen za postavitve večine spomenikov v našem mestu, se je izpolnila pred leti, z izvedbo preureditve Kajuhovega parka.

Med velike poznavalce našega pesnika je sodil tudi zadnji prebivalec »Kaučelove domačije«, Ferdo Kavčnik, ki se je na svojo pest lotil pisanja biografije o Kajuhu in o njem objavil več člankov. Nekoč je zapisal, da bo Kajuh živel tako dolgo, dokler bodo živeli mladi, zavezani misli socializma.

Danes ni več socializma, ne Ferda - filozofa, ki

je odšel v Robanov kot.

Ostala pa so dela premnogih znanih in zamolčenih literatov, ki kričijo v nas resnico slovenskega dvajsetega stoletja. Njihova dela, ki ne morejo biti ne bela ali rdeča, nam lahko samo pripomorejo k boljšemu razumevanju razmer, ki so privedle do najbolj tragične etape na poti v slovensko državo.

Tako bo poezija dveh mladeničev, izpeta sredi vojne vihre, tudi danes rodila sad.

Danilo Čebul ml.

Politik(i) v kulturi

Na letošnji občinski proslavi ob Dnevu kulture, je bil osrednji govornik župan Občine Šoštanj g. Milan Kopušar. Prebral je govor Ker dobro v srcu mislimo, ki se po svoji vsebini vklaplja v »temo meseca«, zato govor objavljamo v celoti.

Ker dobro v srcu mislimo

Ni veliko držav v Evropi, niti v svetu ne, ki bi imele ob dnevu kulture in mejniku pesnikovega življenja državni praznik. Osmi februar praznujemo že točno šestdeset let, saj je Slovenski narodoosvobodilni svet v Črnomlju leta 1944 zapisal to odločitev v dokumente. In proslavo tudi pripravil. Res je, da je manjši del slovenskega naroda v ljubljanski pokrajini in zlasti na Dolenjskem, drugod pa v minimalnem številu, stal na nasprotnem bregu kot slovenski partizani.

A, kar je po svoje pretresljivo, tudi tista stran je v času svojega najbolj spornega dejanja, to je prisege na stadionu, prav na ta dan pripravila akademijo v Ljubljani in v njej deklamirala štiri Prešernove pesmi. Tega ne pripovedujem, da bi opominjal in spominjal, kaj šele pozival na tragične delitve slovenskega ljudstva, ampak da bi zatrdil, kako je Prešeren v resnici nad vojaškimi in političnimi spopadi, kako se k njemu in njegovi pesmi zatekamo vsi: prijatelji, zaljubljeni, nezakonske matere, pevci in pesniki, soldati in pismouki. Vsi, ki nas je uka žeja odtrgala od doma: zarjavele devičice in Dohtarji, Orglarji, Kopitarji...

Njegovo pesem smo si izbrali za državno himno. V njej ni veliko patetičnih besed, kot so boj, zmaga, domovina, zgodovina, ampak so v njej besede prijatelji, vinice, trta, kozarci... In je poziv k strpnosti in spravi, saj poje »žive naj vsi narodi«...

To pravim tudi zato, ker ni dovolj Prešerna spoštovati, šoloobvezno poznati in enkrat na leto praznovati, ampak je prav, da o njegovem sporočilu tudi premišljujemo. Če bi naši očetje ali dedi poslušali njegovo opozorilo v Krstu: »Slovenec že mori Slovenca brata, kako strašna slepota je človeka«, bi morda ne bilo strahotne delitve, o kateri sem govoril na začetku.

Če bi se zavedali, da v Zdravljici, katere del je naša himna, poziva k edinosti, sreči in k spravi, bi bile morda naše razprtije manjše. Vendar ga je za nekaj takega potrebno jemati v roke! Za to ni potrebno veliko državnega ali občinskega denarja, saj so Poezije pravzaprav v vsaki hiši, kjer hodi kak otrok v šolo. To pravim tudi zaradi tega, ker pri nas seveda takoj radi rečemo, da je država nekulturna, ker ne da dovolj denarja za kulturo. Ali pa občina, ki jo sam predstavljam. To je sicer lahko res, toda država ne more brati

Foto: Andrej Velenik

knjige namesto posameznika, občina ne more iti v gledališče ali na razstavo... Kultura je tudi stvar slehernega od nas.

In seveda tudi ni res, da bi bili Slovenci nasploh nekulturni, kakor kdo rad reče. Še več, po številu gledališč, številu naslovov knjig in revij, po številu orkestrrov, razstavnih prostorov... smo glede na našo številčnost kar dovolj pozorni do kulture, kar prizna vsakdo, ki pride v državo. Če k temu dodamo številna kulturna društva, pevske zборе, glasbene orkestre, dramske skupine in celo kulturno vojsko ljubiteljev, nam ni potrebno biti nerodno. Še več!

Vso to zavezanost slovenski kulturi bomo še kako potrebovali, ko bomo v skupni Evropi, saj bo znotraj šengenske meje tako rekoč vse en kulturni prostor. Če ne bomo bolj spoštljivo ravnali s slovenskim jezikom in z nacionalnim ponosom, slovensko knjigo in vso kulturo, se lahko počasi

tudi stopimo v tej Evropi. Tega pa smo si najmanj želeli. Zato stojijo pred slovensko kulturo kar dovolj velike obveznosti. Prav je, da se jih zavemo! Zavezo k slovenski kulturi vidim tudi v tej vaši udeležbi na nocojšnji proslavi.

Podobnih proslav bo v februarju, mesecu kulture, v Šoštanju še nekaj, saj 22. februarja mineva 60 let odkar je pri Žlebniku padel Karel Destovnik Kajuh, pesnik, na katerega smo Šoštanjčani še posebej ponosni.

Čestitam vam k prazniku in naj svojo kulturno identiteto ohrani vsak, kar nas dobrih je ljudi.

Partizanski pesnik ali pesniški partizan

Zapis v temu prispevku se je že dolgo valjal po moji glavi; pravzaprav doživlja svojo transformacijo, kot se od mojih prvih pesniških poskusov razvija moja poezija tudi pod vplivom prebiranja poezije različnih avtorjev. Ni namreč mogoče pisati literaturo na »lokaciji Šaleške doline« in se izogniti vplivu Karla Destovnika – Kajuha.

V vsem tem času pa mi je okolje vsiljevalo vprašanje: kaj je bil Kajuh? Pesnik ali partizan? Ali celo »partizanski pesnik«, karkoli bi že naj to pomenilo, če ne celo »pesniški partizan«?

Jaz sem si za lastno rabo izoblikoval odgovor, ki vam ga ponujam v razmislek.

Ker pač ne priznavam kategorije, kot je: »partizanski pesnik«. Ali kot so svoj čas nalimali name: »delavski pesnik« oziroma »pesnikdelavec« (in sem v oporekanje takšnih oznak vztrajal, da se mi pač prizna, da sem samo pesnik ali pa ne).

Kajuh je bil samo (?) pesnik. In smo že v zagati, ker vsi vemo, da je »Kajuh« partizansko ime – a je po drugi strani ravno to dovolj, da razkriva njegovo tragiko, ki mu je ni prinesla samo smrtonosna krogla, temveč žalostno dejstvo, ki se mu ni mogel izogniti – da je v pesniškem smislu zacvetel ravno v času vojne in se kot človek nedvoumno postavil na partizansko – revolucionarno stran in temu podredil velik del svojega pesniškega talenta in pričel s pisanjem besedil za partizanske popevke.

Zgodba o Kajuhu nam razkriva, kako globoko

smo še vedno indoktrinirani z vzgojo o revoluciji, ki jo v zadnjem desetletju njeni akterji »prodajajo« celo kot največji in najtrdnjši temelj države Slovenije. V senci pa ostaja pravi temelj slovenstva kot državne, ne zgolj narodne kategorije – to je slovenska kultura in (slovenska???) umetnost. V prvi vrsti besedna – torej tudi poezija in to vsa, ne samo »partizanska« ali celo Kajuhova. Zato se ob Kajuhu lahko vprašamo, ali je pomembnejše Kajuhovo revolucionarno udejstvovanje in prebiranje agitatorskih pesmi med pohodom XIV. partizanske divizije (na Štajersko), ali celo njegovo morebitno streljanje okupatorskih vojakov (v obrambi ali napadu), ali pa je pomembnejši njegov pesniški opus, vključno z njegovimi partizanskimi verzificiranimi pozivi k revoluciji, ki so zaradi obrtne spretnosti upravičeno našli mesti v t.i. »liriki upora«.

Za ene tako, za druga drugače – zame pa nesporno. Kajuh je bil pesnik. Ne partizanski, ne šoštanski, ampak zgolj in samo pesnik. Kot Prešern, Kosovel, Pavček, Zagoričnik ali Svetlana Makarovič.

V samotni svoje sobice na Ljubjanski prečni ulici v Moskvi, se je 14. aprila 1930 ustrelil in umrl pesnik Vladimir Majakovski, star 37 let. Viri, ki so s težavo prenašali kritiko komunistične revolucije, so navajali, da je bil samomor posledica neizpolnjene ljubezni do gospe O. M. Brik, a so na drugi strani še v času države sovjetov vodilni po njegovem muzeju, ki je v istih prostorih, kjer se je pesnik ustrelil, radi razlagali, da je Majakovski »zgubil stik z množicami« in »vero vase«, kar pač kaže na še enega razočaranca iz umetniških krogov, ki ga je sesul pogled v zakulisje oziroma v pravo podobo revolucije pod taktirko leninista Stalina. Karel Destovnik iz Šoštanja je bil takrat na pragu svojega osmega leta in še ni imel imena Kajuh. Kasneje, ko je Karel Destovnik začutil svoj pesniški dar in začel iskati vzore, je ravno v poeziji in liku ter delu Vladimirja Majakovskega našel tisto formo poezije in življenja, ki je odgovarjala tudi njegovi agit-propovski nameri spreminjanja sveta (na bolje, kakopak), s pomočjo pisane in prebrane vezane besede.

Po svoje je bila to smola za slovensko poezijo, saj je čas, v katerem je Kajuh zorel kot človek in kot pesnik, zaznamovan z razmahom (danes vemo da krvavega) komunizma v Sovjetski zvezi. Primerjava rabe svojske forme poezije, znamenitih koračnic, ki jih je izumil ravno Majakovski, kaže na razliko in globoko lirično dušo mladega pesnika Karla Destovnika. Medtem ko pri Majakovskem v njegovih koračnicah najdemo obilje ironije – zopet v funkciji agit-propa, pa Kajuhu kljub ostrim korakajoči formi, tudi te pesmi zdrknejo v liričnost, ki bi v kakšni drugačni formi napolnila prostor, kot oblak vonja nežnega kadila. V potrditev te misli naj spomnim na koračnico Majakovskega

z naslovom *Pripoved livarja Kozireva o vselitvi v novo stanovanje*, ki je polna ironije a še vedno čista hvalnica sovjetske oblasti in koračnico *Razgovor s tovarišem Leninom*, v kateri pa je že precej kritičnih tonov, v prvi vrsti na razraščeno birokracijo, ki se je razvijala hitreje od same revolucije. Dosledno posnemanje forme koračnic v funkciji vsebine pa je pri Kajuhu zaznati v pesmih kot so *Mogočne pesmi bomo peli* ali pa *Tovarišu Slavku Štandru* – vendar brez vsake ironije. Če pa se vsaj malo poglobimo v pesmi kot so *Poetom*, *Drobna pesem*, najbolj pa *II. ljubezenska*, je Kajuh urezal čisto v liriko, katere vrh lahko iščemo ravno v Ljubezenskih.

Vsekakor pa nočem reči, da Kajuh ni razumel razlike – prej obratno. Prepričan sem, da je na ta način (d) pokazal, da forma koračnice, ki jo je »izumil« Majakovski, ni nujno povezana z ostrimi, trdimi besedami, s katerimi je ruski pesnik skušal tudi s poezijo in v njej pokazati na nove zakonitosti, ki jih nosi s sabo »judska oblast«, da ne rečemo »samoupravljanje«. V takšnem kontekstu je učenec Kajuh daleč presegel učitelja Majakovskega, saj ravno v liričnih vsebinah sicer ostrih koračnic zopet prinese poezijo v njeno osnovno vlogo. Ki zagotovo ni služenje revoluciji. In takšen je po moji sodbi pretežni del Kajuhovega opus. Trdost in populističnost njegovega verza je namreč začutili edino v pesmih, za katere jo očitno, da so bile napasena »po naročilu« oziroma z jasnimi namenom prebiranja le-teh na partizanskih mitingih. In po virih sodeč, je bil v tem pogledu pesnik pravi mojster pa je zato prava škoda, da se ni ohranil kakšen zvočni zapis njegovih nastopov na partizanskih mitingih.

Peter Rezman

»Kajuh = pesnik (ali)

Kajuh = partizan«

Človek se v tubitnem svetu povprašuje po bistvu bivanja, po kajstvu, po tem, kaj mu je imanentno. To potem na različne načine poizkuša strukturno razgraditi, diskurzivno utemeljiti, nevidno narediti vidno, skrito razkriti. Bit poizkuša razumeti kot takšno, kakršna se mu prikazuje. Včasih se dokopljemo do takšne vednosti s pomočjo znanstvene raziskave, včasih s pomočjo fenomenološke redukcije in včasih intuitivno. Vsekakor pa prej ali slej prispemo do točke, kjer se dano dejstvo iz enega stališča spremeni v drugo. Morda, morda pa tudi ne. V govornem smislu gre za lokucijo, kjer se izpostavljajo želja, izpovedi, zapovedi in priporočila ali celo naročila. S pojmom perlokucija imenujemo pričakovanje, da se bo ilokucija izpolnila. Seveda ni nujno, da se bo to

tudi zgodilo. Recimo, da rečemo Julija je sonce. Ob tem si nekdo lahko predstavlja, da meseca julija ponavadi sije sonce, vsaj v naših krajih. In ima seveda prav. Nekdo drugi pa ob izrečeni sintagmi pomisli na Shakespearovo igro *Romeo in Julija*, v kateri Romeo izreče metaforično misel o tem, da je njegova ljubljena pač nekaj, kar mu pomeni enako kot žarki, kot toplo sonce, ki ga greje. Skratka, misel na njegovo ljubljeno osebo Julijo ga spominja na nekaj svetlega in toplega. Če torej v prvem primeru vem, da meseca julija ponavadi, razen ponoči, sije sonce, in v drugem vem, da je Romeo pripravljen svojo drago primerjati s svetlim in prijetnim soncem, potem se ne morem motiti in imam prav. Sled tistega, kar je bilo menjeno, je uresničena v poznanem dejstvu. Stvar se sama po sebi sicer umika, toda ostaja sled, ki nas spominja na tisto, kar je bilo. Kar se v kontekstu dogaja, to v resnici izpolnjuje naše pričakovanje. Odtegujoče v preteklosti, prehaja v tu-bivajoče, v razkrito, razumevajoče. Kadar kaj vemo in to velja kot priznано dejstvo, ne more biti narobe. To je smiselno. Če rečemo, da $A = B$, to pomeni, da tako je in da izrečenemu tudi verjamemo. Ker pa vedno obstaja možnost, da se motim, moram izrečeno preveriti v praksi. Pa pogledjmo, kako v tem smislu deluje sintagma Kajuh je pesnik. Najprej moramo seveda vedeti, da se za besedo Kajuh skriva oseba, katere dejansko ime in priimek sta Karel Destovnik. To je bil človek, mladenič, ki je nedvomno pisal verze, iz katerih so nastale pesmi. To seveda drži, saj je bila dosedaj izdana vrsta knjžic, v katerih so bile te pesmi tudi natisnjene. Logična zveza $A = B$ ima tako zagotovo svojo veljavno vrednost. Ne glede na to, ali dvomimo o tem, ali so pesmi dobre ali slabe. V nadaljevanju se potem povprašujemo še po tem, ali je bil ta pesnik z dodatnim imenom Kajuh tudi partizan. Iz zgodovinskih virov in podatkov se lahko prepričamo tudi o tem. Tu imamo na delu tako označevalec kot tudi označenec, sled in pomen, ki zagotovo sovpadata. Toda – v naslovni sintagmi zeva nekakšen prepad, označen z besedico »ali«. Tu gre za dvom, za povpraševanje, morda celo ugibanje o tem, ali je bil Kajuh pesnik ali partizan. Nehote ali bolje rečeno vzročno pa se pojavlja prenosna zveza, ki spominja na nekega drugega pesnika, katerega ime je bilo France Balantič. S tem v zvezi bi mogli zapisati: Balantič je pesnik (ali) Balantič je belogardist. Posledično se povprašujemo podobno kot v Kajuhovem primeru in znova pridemo do podobne ugotovitve z razliko, da je v prvem primeru šlo za partizana, v drugem pa za belogardista. Na prvi pogled je očitna le razlika v njunih neliterarnih dejavnostih. Kar se tiče pesništva, pa naj bi smisel ostajal na enem in istem mestu. Razmišljanje dobi dodatne razsežnosti, če se pojavi nekdo, ki trdi, da je bil eden od njiju boljši pesnik od drugega. Če je ta oseba literarno kredibilna, ji moremo vsekakor

verjeti. Čisto drugače pa je, če ima oseba, ki odloča o njuni umetniški vrednosti, nekakšne prikrite, pritlehne, morda celo politične namene. V tistem hipu se lahko zgodi, da bo prej znani in priznani pesnik naenkrat postal literarni nebodigatreba, drugi pa pesniški virtuoz, ki mu na Slovenskem ni para. Veličino ljubezni seveda ugledamo šele takrat, ko je ni več. V tem primeru velja to za oba pesnika, ki ju aktualno-fizično ni več. Seveda pa sta oba še vedno prisotna v obliki umetniškega dela. Bistvo domovine zasije v tujini. Če se v tem trenutku nahajamo v svetu, ki bi mu mogli reči tujina, potem je s stališča tistih, ki merijo dobro poezijo po ideološkem prepričanju, eden od obeh pesnikov vedno v inferiornem položaju. Ko je namreč na politični oblasti struja bližja nekdanjim tako imenovanim »rdečim«, je edini pravi pesnik Kajuh, ko pa so na oblasti »črni«, je odličnost namenjena Balantiču. Obema je, že zdavnaj pred pojavom ideoloških razprtij pri nas, odgovoril Ivan Cankar. Ta je namreč povedal, da je vseeno, ali pesnik drži v roki mastno klobaso ali svileni robec, pomembno je, da piše dobro literaturo. In prav takšno sta pisala oba tukaj imenovani pisca. V to je prepričana literarna zgodovina in literarna kritika. Ni vzroka, da jima ne bi verjeli. Vprašanje, ali je bil Kajuh bolj ali manj pesnik in enako vprašanje namenejeno Balantiču, je tako brezpredmetno. Za njuno pesništvo je seveda tako čisto vseeno tudi to, ali sta bila bolj ali manj eden partizan in drugi belogardist.

Nekoliko drugače pa je seveda, ko se povprašujemo po tem, kdo od njiju je imel bolj prav, ko se je odločil za to, ali bo partizan ali belogardist. Ker vemo, da sta oba umrla v vojaških bitkah, bi lahko rekli, da narobe, saj sta izgubila življenje, s tem pa smo Slovenci kot narod veliko prekmalu izgubili dva odlična pesnika. Stališče se nekoliko spremeni, če se nadalje povprašamo še po tem, za kakšne ideale je umrl eden ali drugi, iz kakšnih nagibov sta sploh odšla na bojno polje. Sta bila zavedena, ju je v to odločitev zapeljala mladostna zagnanost ali misel na obrambo domovine. No, kakor koli že, vsaj eden od njiju je bil tozadevno pozitivna osebnost. To je pomembno za zgodovino naroda, popolnoma nepomembno pa je, kot smo že zapisali, za literaturo in umetnost kot tako.

Naše začetno razmišljanje je bilo izpeljano iz izmikanja sintagme »Julija je sonce«. Brez konteksta je miselna zveza ostala nerazložljiva ali pa je imela za nas več pomenov. Vsaj dokler nismo utemeljili tistega, kar v nekem trenutku nismo mogli vedeti in tudi nismo imeli pravice reči, da vemo. Naša interpetacija Kajuha kot pesnika in partizana nas je pripeljala v usodnostno razmišljanje o tem, kaj je res in kaj ni. Ob tem je najpomembnejše, da se zavedamo vprašanja. Resnico bo predložil

čas oziroma zgodovina. Med tem pa bi bilo dobro čim več brati – Kajuha ali Balantiča, vseeno. Njena poezija je namreč še najmanj kriva za tisto, kar se je v tistih časih dogajalo. Ja, in lepo bi bilo, ko bi nas julija vedno grelo sonce, ne glede na to, kaj o tem menijo »rdeči« ali »črni«.

Zoran Pevec

Tekst in angažma

Vsak od nas živi na več ravneh, ki so nam vse lastne, do vsake od njih smo 'upravičeni', saj drugače ne znamo – tak je ta svet.

Avtor kot fizična oseba, kot politično bitje, deluje na eni ravni, kot ustvarjalec na drugi, njegov tekst sploh drugače... Posamezne ravni so delne in avtonomne; najočitnejši dokaz za to je ravno njihov hkratni obstoj. Tudi če je avtor za nas, bralec, pomemben zaradi svojega ustvarjanja, to ne pomeni, da lahko obstaja samo kot avtor, ampak je zmeraj tudi in najprej človek, posameznik, torej politično, socialno itd. bitje.

Med političnim in ustvarjalnim v človeku gotovo obstajajo sorodnosti, obstajajo pa tudi razlike. Odnos med tema segmentoma človeške eksistence je vse prej kot enoznačen: večplasten je, zapleten, kompleksen. Hudo narobe - in nedopustno poenostavljanje - bi bilo zato z avtorjevih umetniških nazorov sklepati na njegovo politično mnenje ali obratno. Avtorji, ki so se zapisali politično-propagandni ideji, so praviloma žrtvovali umetniško ustvarjanje, saj propaganda predpostavlja bistveno drugačen odnos, drugačno strukturo teksta oz. ustvarjanja, 'pisave' itd. Fadjejeva, npr., danes komaj kdo omenja v resni zvezi z literaturo, Eisensteina in Oklepnico Potemkin komaj kdo v zvezi s propagando: tekst sam je v prvem primeru odločil, 'dokazal', da gre za propagandno, v drugem pa za umetniško delo. Pogosto se ta razvrstitev zgodi mimo avtorjeve volje ali celo proti njej.

Angažma konkretnega avtorja je lahko izrečno naravnano na splošne človeške vrednote (eksistencialisti, npr., so se pogosto sklicevali nanje), a to je samo ena od odločitev, ki jih avtor mora - ali pa misli, da jih mora - sprejeti. Pa še tu spet ni odločilna njegova osebna odločitev za ali proti, ampak njegova sposobnost vsebino odločitve v delu prikazati kot tehtno, ustrezno, sprejemljivo itd. Ustvarjanje pomeni bistveno produkcijo, konstrukcijo sveta in smisla - lahko da paralelnega, virtualnega, na nek način povezanega z našim vsakdanjim svetom, a odnos med svetovoma nikakor ni linearen ali enosmeren, tako da novi, ustvarjeni svet ni preprosta odslikava našega

sveta. V tem je ne nazadnje tudi njegov čar. Ko je tekst napisan, zaživi svoje življenje, avtor pa postane njegov bralec, resda privilegiran bralec, ker ve kup drobnarij o tem, kako je tekst nastal ipd., a še vedno samo bralec.

Kot bralci se s tekstom (sliko, kipom, muziko...) srečujemo z miselnim aparatom, ki nam je na voljo - umestimo ga v mrežo, ki smo si jo ustvarili z dosedanjim branjem, splošnim znanjem, izkušnjami... Branje je vse prej kot pasivno sprejemanje, je nujno komunikacija, občevanje z nekom - ali z nečim - na daljavo, izmenjava misli, podatkov, duhovne atmosfere, pobud, idej, asociacij... Branje pa pomeni tudi proizvodnjo smisla, 'osmislitev', saj v njem odkrijemo (beri: v tekst investiramo) smisel, pomen, lepoto, nekaj, kar nas nagovori, s čimer se nam tekst odpre.

Predvsem se je treba zavedati, da smo mi, bralci, tišči, ki v delu odkrivamo lepe - ali nelepe - stvari. Jeza, ogorčenje in podobne reakcije, ki jih včasih srečamo npr. ob delih abstraktnih avtorjev (izjave kot 'saj to nič ne pomeni', 'to bi znal tudi jaz napraviti' itd.) so samo znak, da v tem trenutku ne razpolagamo z dovolj znanja, z miselnim aparatom, ki bi nam omogočil, da v tekstu, sliki razberemo pomen, 'sporočilo', ki ga je avtor tja 'skril'. Zaradi tega nam ostane zaprta tudi pot do užitka v tem tekstu.

Poezijo Kajuha - ali kakšnega drugega avtorja - problematizirati zaradi njegovih političnih odločitev je posebna vrsta politične kratkovidnosti, za katero je mogoče slutiti zavist in resentment, politične poražence torej. V ne tako daljni preteklosti je politika sodila, da je beseda reč med rečmi, da je izrečena/zapisana beseda enako resnična kot dejanje, ki ga opisuje. Kaj se res želimo z obnavljanjem teh primitivnih, iz sovjetske Rusije uvoženih miselnih vzorcev ponovno vpisati med poražence zgodovine?

Lado Planko

Kultura za politične cilje: da ali ne?

Kultura je odraz stanja našega duha. Pa saj to vemo, a vseeno nas ne gane preveč, ko se pogledamo v zrcalo.

Razen če smo si všeč. Misli mi uhajajo od kulture k umetnosti, mešata in prepletata se mi ta dva pojma, čeprav ne pomenita enako. Da, kultura je ena od zvrsti našega izražanja, umetnost univerzalni jezik, energija, ki nas nagovarja in je vedno

v dvogovoru z nekom. In vidim spiralo filozofije, v kateri ima razum le delno vlogo. Je brezčasna in neomejena glede na prostor ravno toliko, kolikor je tudi tukaj in zdaj. Ne vsiljuje določanja konkretnega časa in prostora. Morda podobno kot simbol? In kje ima tukaj prostor ideologija?

Antični Grki so dojeli, da dvojica kaos in eros sestavljata vseobsegajoče. Dodajam, da prava umetnost ni le estetska kombinacija sestavljene-ga. Zame je prava umetnost takrat, ko »boli«, ko jo občutimo ugodno ali neugodno ne glede na to, kdo smo, kaj smo, od kod prihajamo. Ko jo začutimo ne glede na to, ali nam je všeč ali ne. Seveda je dialog odvisen od višine nagovora in višine duha, ki je nagovorjen. Zato je umetnost lahko tudi večplastna. In zato ji bo nekdo lahko z vso pravico rekel tudi, da je nerazumljena. A tukaj vprašam še enkrat, ali je umetnost treba samo razumeti.

Mrtvi ne govorijo. Kako lahko je zato nekatere od njih izkoristiti v svoje namene, kako lahko jim je zato vsiliti svoj smisel, svoje poglede in težnje. Jim podtakniti, da so razumljeni, kot hočemo mi. Jih »interpretirati«. Politika, ki to hoče, je prava mojstrica v tem. Prevečkrat doseže, da kultura, umetnost postane navadna prostitutka za denar. In ali potem še lahko govorimo o goli («nedolžni») umetnosti, kulturi? Filozof dr. Karl Marx je prav inteligentno zabaven, ko nam v enem od svojih spisov odpre vprašanje, ali res ne bi bilo bolje emancipirati se od židovstva*. Prav ima. In pomislim: Ali ni nemoralno izrabljati umetnost (kulturo) v politične namene (v političnem smislu, kot ga razumemo danes, in ne kot ga je razumel na primer demokratični starogrški polis), kot zamaskirano propagando? Kaj pa čisto konkretno angažirana umetnost? Na primer tako imenovani umetniški plakati, ki nosijo ideološko sporočilo? Se umetnost vendarle tudi kdaj peča s politiko?

Če vzamemo za primer literarno umetnost: Kaj je literatura (in kdaj ta preide v »v literaturo zamaskirano politično flancanje«)? Mag. Vinko Ošlak, pisec leposlovne literature in esejistike, filozofskih in družboslovnih besedil v slovenščini, esperantu in nemščini, ki je leta 2003 prejel Rožančevo nagrado za najboljšo slovensko esejistično knjigo („Spoštovanje in bit“, eseji o naravi, kulturi in človeku), pove: „... Okvirni pogoj resničnega leposlovja pa je odsotnost moraliziranja, v katero sodi tudi politična, svetovnonazorska ali verska agitacija, kakor je pomanjkljivost kakega dela v tem, če v njem ni sestavin politike, svetovnega nazora in vere...“

Odločite se sami!

Ajda Prisan

Opomba

* K. Marx, Prispevek k židovskemu vprašanju, MAID, 1. zvezek, CZ, LJ 1979, str. 185

»iz svojega lastnega drobno občanska društva brez pristanka ustvarja žida.«

Domišljiski intervju

Kajuh - pesnik vstaje, boja in hrepenenja

Karel Destovnik - Kajuh, pesnik, znan po pesmih o socialnih problemih, težkem življenju partizanov, pesmih materam, ženam in dekletom. Rojeni ste bili v Šoštanju očetu Jožetu in materi Mariji. Odraščali ste v burnem in pomembnem kulturnozgodovinskem obdobju in ga zaznamovali s svojimi deli. Vaša poezija se ni porodila iz fantazij mladostnika, temveč je bila umetniško izražen zapis načel, po katerih ste živeli.

Vaš rod izhaja iz Skornega. Kaj menite o svojem kraju in družini?

Moj kraj je poseben zaradi travnikov. Všeč mi je, da sem živel na vas in v majhnem mestu. Ko sem študiral v mestu, sem se vedno želel vrniti v svoj kraj.

Rodili ste se 19. decembra 1922 v Šoštanju. Bili ste prvorojeni in nezakonski otrok. Kako se spominjate svojega otroštva?

Moja mati Marija Vasle in oče Jože Destovnik sta se spoznala v kulturnoprosvetni dejavnosti v Šoštanju. Življenje mojih staršev ni bilo lahko, saj oče moje matere ni sprejel mojega očeta. Rodil sem se kot nezakonski otrok. Šele leto kasneje sta se starša poročila. Živeli smo v Šoštanju pri starih starših. Ko sem bil star leto in pol, sem dobil bratca Jožeta. Leto kasneje pa sem začel obiskovati vrtec.

Menda ste v šolo zakorakali že zelo zgodaj. Kako to? Ste bili tako nadarjeni in pametni? Ali so vam šolska leta pustila lepe spomine?

V šolo so me starši zaradi priporočil vzgojiteljice Zine Vebrove vpisali že pri petih letih in nekaj mesecih. Da sem tako zgodaj odšel v šolo, so morali starši dobiti posebno dovoljenje pri takratnih oblasteh.

Zaradi starosti sem imel v začetku šolanja kar nekaj težav. Kljub moji nadarjenosti mi učenje ni šlo ravno dobro od rok, še posebej prvo polletje.

Kljub temu sem bil priden in marljiv učenec ter vseh pet razredov osnovne šole končal s prav dobrim uspehom.

Šolanje ste nadaljevali na Celjski gimnaziji. V petem razredu so se začeli v šolskih nalogah pojavljati kvalitetni spisi. S spisi naj bi se začeli vaši bogati literarni začetki, kajne?

Da. Leta 1933 sem se vpisal na celjsko gimnazijo. Prvi in četrti razred sem končal s prav dobrim uspehom, drugi in tretji pa z dobrim. Peti razred sem zaradi nezadostnih ocen pri matematiki in latinščini ponavljal. Naslednje leto sem ga opravil s prav dobrim uspehom. Tudi nižji tečajni izpit sem opravil s takšnim uspehom. Potem...

Oprostite, ker vas prekinjam. Zanima me malo več o vaši izključitvi iz šestega razreda gimnazije v Celju.

Izključen sem bil zaradi pisma ilegalne vsebine, ki ga nisem izročil šolskim oblastem. Za mesec dni sem bil izključen iz vseh šol v Jugoslaviji. Pregledovali so mi pošto, zato so mi prijatelji nekaj časa pisali na naslov Marije Medvedove. Pa še glede pisanja. Zaradi dobrih spisov sem nase opozoril profesorja in slavista na tej šoli. Med naloge, ki so mu bile posebej všeč, sodijo: Jesen v naravi, Slovenščina v srednjem veku, Naša kri na tujem...

O vaših izvenšolskih dejavnostih ne vem veliko. So bile vaše pesmi že takrat kje objavljene?

Moje pesmi so bile v tistem času objavljene v dijaški »Slovenski mladini«. Sodeloval sem na literarnih večerih tega glasila, bil med vodilnimi igralci šoštanske igralske družine in pobudnik drugih prireditev. Ukvarjal sem se tudi s prevajanjem in pisal dramo.

Kje vse ste se šolali naprej?

Po sedmih letih na celjski gimnaziji sem šolanje nadaljeval v Mariboru. Šolanju v Mariboru sem moral posvetiti kar nekaj pozornosti, saj sem si ga želel uspešno zaključiti. Želel sem se šolati v Ljubljani, vendar mi to ni uspelo. Sem se pa v tem času začel politično vključevati v takratno dogajanje.

Vemo, da ste skupaj s sosolci pripravili srednješolsko glasilo. List se je imenoval »Ledina«. Vendar pa ste takrat rekli: »Po vsem tem moj položaj v Mariboru ni bil preveč sijajen.« Kaj ste želeli s tem povedati?

Prvi ukrep je bil, da so mi ob državnem prazniku 1. decembra vzeli recitacijo. Potem so mi začeli groziti z izključitvijo iz vseh šol v Jugoslaviji. Začeli so preiskavo proti meni. Šoštanska žandarmerija in mariborska policija sta me obtožili komunistične propagande, kar je bilo tedaj dovolj velik zločin, da so me internirali. Bil sem med najmlajšimi interniranci. Med zaporniki je bilo precej Slovencev.

Kot prostovoljec ste se pridružili narodoosvobodilni vojski. Mednje ste odšli s preizkušeno predanostjo, pogumom in življenjskimi izkušnjami. Vendar pa ste tam preživeli kar nekaj ne ravno lepih trenutkov. Nam lahko opišete vašo doživetja?

Prostovoljci smo se zbrali, da bi varovali Šoštanj pred morebitnimi nemškimi vdori in napadi. Vendar smo se odločili, da se napotimo čez Savinjsko dolino v Trbovlje. Prehodili smo tudi Mrzlico, kjer sem staknil hudo pljučnico. Novih nalog smo se lotili takoj, ko sem okreval. Med tem ko smo po Roekovih navodilih zakopavali orožje, so nas napadli Nemci. Med begom sem se spotaknil in nalomil rebra. Da bi okreval, sem se vrnil domov v Šoštanj.

Nekaj tednov pa ste preživeli tudi v gestapovskem zaporu. Bili ste deležni hudega trpljenja.

Gestapovci so prišli pome in me odpeljali v Šmartno pri Slovenj Gradcu. Drobec dogodkov iz teh dni je pesem Pet in dvajset, ki jo odlikuje sila vere in zaverovanost v novega človeka, ustvarjalca napredne družbene ureditve. Po

izpustu iz zapora sem se zatekel k sorodnikom v Grajsko vas, ko pa sem izvedel, da so mi Nemci na sledi, sem se skrnil v Letuš. Tam sem napisal več pesmi.

Septembra, oktobra in novembra 1941 ste začeli pisati dramo. Mislim, da ste takrat z nekom sodelovali.

Res je, z Bojanom Štihom sva pisala dramo Mati v treh dejanjih iz življenja napredne mladine pred vojno.

Že leta 1941 ste vzpostavili stike z uredništvom ilegalnega glasila »Mlada Slovenija«. Tukaj je izšel do tedaj vaš prvi leposlovnji prispevek. Kaj pa vaša pesniška zbirka?

Leta 1942 je nastala prva zbirka. Obsegala naj bi dvajset do trideset pesmi. Naslovil sem jo Markacije. Ker pa je bila tiskarna uničena, je propadla tudi moja zbirka.

Pri Ponikvarjevih v Vošnjakovi ulici ste preživeli večino svojega ilegalnega življenja v Ljubljani.

Da, tam sem tudi spoznal Silvo Ponikvarjevo. V tem času je dosegla moja pesniška tvornost svoj vrhunec.

V vojnem času ste napisali najpretsresljivejše pesmi. Kaj ste hoteli z njimi izpovedati?

V pesmih z bojno tematiko sem želel mobilizirati vse sile za boj proti okupatorju in vlivati vero v ponovno svobodno življenje. Moje pesmi izražajo pripadnost mojemu ljudstvu in njegovemu boju za obstoj. Pesmi vlivajo upanje v drugačen svet, ki bo grajen na poštenju, pravičnosti, dobroti, spoštovanju posameznika in tovarištvu. Najbolj znane pesmi s to tematiko so: Materi padlega partizana, Ko človek bo človeka prepoznal, Pesem talcev, Dekle v zaporu, Borec dekletu, Ne klonimo, tovariši...

Bili ste borec legendarne 14. divizije. Pohod na Štajersko je trajal skoraj dva meseca in je pomenil velik preobrat v poteku okupacije na Štajerskem.

V tem času sem deloval v kulturniški skupini. 14. divizija je odšla na Štajersko kot dotlej najbolj opremljena in najmočnejša enota. Štela je 1001 borca. Pohod je zahteval nadčloveške napore in bil sem borec kot vsi ostali. Bližali smo se mojemu domu. Neizmerno sem si želel videti svoj dom. Naporni pohodi so me močno izčrpali. Verz, ki sem ga napisal v tem času, pravi:

V mrazu, blatu in nočeh brez spanja kličemo v svet: Tito, Tito!

Brez strahu, obupa, godrnjanja gremo v boj s teboj, maršal naš Tito!

To je moja izpoved, izrečena v imenu vseh, ki so v tem herojskem pohodu sodelovali: tistih, ki so ga prestali, še bolj pa vseh, ki tega bojnega poslanstva niso doživeli.

Glede na to, da ste bili vsestransko aktivni, da ste v svojem kratkem življenju doživeli tiliko lepega in hudega, kako bi označili svoj značaj?

Kot mešano sadno solato, v kateri najdeš tudi kakšno grenivko (smeh).

Anja, Neža, Staša in Urška
OŠ K. D. Kajuha Šoštanj

Poročila OŠ Bibe Röcka Šoštanj

Dogodki na prepihu

Kljub temu da je zunaj pusta zima, ki nam le občasno privošči vzorec snega za kratke ledene radosti, pa na naši šoli časa za udobno zimsko spanje ni. Poleg rednega šolskega dela nas dodatne aktivnosti ohranjajo ves čas na preži, da ne bi zamudili česa, kar bi kasneje obžalovali.

Tako smo imeli učenci 7. c in d razreda devetletke nadvse zanimiv tehniški dan z naslovom Mleko - belo zlato. Obiskali smo kmetiji Rotnik in Arzenšek ter videli marsikaj zanimivega.

Ob ogledu so se nam porajala številna vprašanja, saj smo v najbolj radovednih letih. Prijazni gostitelji so nam z veseljem odgovarjali nanja. Ogledali smo si tudi hlev, kjer nam je gospa pokazala, kako se molze ročno.

Ko smo se vrnili v šolo, smo se razdelili v dve skupini. Ena je odšla v gospodinjstvo učilnico in delala poskuse ter pripravila zmes za kroglice - rafaello, druga pa je medtem v slovenski učilnici opravljala zahtevano delo - dve skupini sta izdelovali plakate o mleku in mlečnih izdelkih, tretja skupina, v kateri sem bila tudi sama, pa je oblikovala privlačno embalažo za mleko. Naloga četrte skupine je bila najslajša, saj so razstavljali mlečne izdelke.

Ob naslednjem tehniškem dnevu, tej prijetni novosti devetletkarjev, nas je pot vodila v velenjski Muzej premogovništva. Še prej smo obiskali ERICO, kjer smo dobili nekaj osnovnih podatkov o premoži in rudarjenju. Pred odhodom v jamo smo si ogledali zanimivo razstavo slik in pokukali v majhno, preprosto "knapovo" stanovanje, v skupne kopalnice rudarjev ter njihove nenavadne garderobe. V slednjih smo imeli občutek, kot da bi nad nami viseli mrtveci, saj so bile na verigah pod stropom obešene hlače, srajce, čelade, škornji, svetilke... V predsobi smo dobili rudarske "markice", nekakšne vstopnice za v jamo, ki smo jih pred vstopom obesili na kovinsko ploščo. Ker so bile oštevilčene, bi morebitne pozabljene v rovu tako lažje našli. Oblečeni v rudarska oblačila in z malico v žepu smo se z več kot sto let starim dvigalom spustili v rov. Sledil je trikilometrski ogled jame, med potjo pa nas je poleg prijaznega vodiča s svojim pripovedovanjem o težkem rudarskem delu poučeval

tudi pesnik Anton Aškerc. Rudarska malica in simulacija jamske nesreče sta nam najbolj ostali v spominu, zaključni ogled velenjskega jezera pa je pomenil konec čudovitega dne.

Konec januarja je potekal že 14. otroški parlament, njegova tema pa je bila Humani medosebni odnosi in zdrava spolnost. Pogovarjali smo se o prijateljstvu, medsebojnem spoštovanju, spolnosti, problemih v družini... Ugotovili smo, da je prijateljstvo dolgotrajnejše od ljubezni, da prijateljstvo med spoloma ne pomeni nujno že zaljubljenosti in da dobro prijateljstvo zahteva predvsem poštenje ter zvestobo. Naše modrovanje o spolnosti je bilo bolj sramežljivo, saj se je o tem lažje pogovarjati z nekom, ki ga dobro poznamo. Pod drobnogled smo vzeli tudi droge in ugotovili, da so žal prisotne na vsakem koraku in si "faca", če se jim uspeš izogniti. Tudi nasilje v družini in nespoštovanje odraslih oz. starejših oseb sta bili temi, ki sta navrgli raznolika razmišljanja učencev, spoznali pa smo, da pogovor o teh stvareh dobro dene.

Nastja Stropnik Naveršnik, 7. r devetletke

Včetrtek, 5. februarja 2004, smo si učenci naše šole v kulturnem domu ogledali gledališko predstavo Princeska kamnitih besed, ki jo je za nas v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravila dramska skupina OŠ Šmartno ob Paki. V prijetni predstavi smo spoznali princesko, ki sta ji dva škrata v čokoladno torto vrgla začaran poprček. Deklica je začela govoriti nesramno in se je zamerila vsem osebam na gradu, zato so vsi pustili službo. Tudi njen oče je bil na robu z živci, saj se je spraševal, če jo bo sploh hotel kdo za ženo. Ko se je nekega dne le našel princ za našo malo "nesramnico", jo je poročil in odpeljal na svoj grad, kjer jo je prijazna čarovnica rešila uroka in jo spremenila v dobro princesko. Učenci smo v predstavi zelo uživali.

Maja Pirnat, 7. r devetletke

Vponedeljek, 9. februarja, smo imeli na naši šoli že težko pričakovani zimski športni dan. Izbirali smo med smučanjem na Golteh, tekmo na smučeh v Logarski dolini, drsanjem v Florjanu in pohodništvom v okolici Šoštanj.

Sama sem izbrala smučanje. Ni mi bilo žal, saj je za pravo vzdušje poskrbelo kar sonce, ki nam je pričaralo čudovit dan. Preizkusila sem različne proge in bila zadovoljna s ponujenim. Za našo varnost so skrbeli učitelji, saj so bili razporejeni

po vseh progah, tako da smo imeli zmeraj na voljo poznan obraz. Ko smo se že malce utrudili, smo si privoščili malico in topel čaj ter nadaljevali s smuko.

Kar precej izmučeni, a dobro razpoloženi, smo se v popoldanskih urah vrnili v dolino. Med nami ni bilo poškodovanih, kar pomeni, da smo dobro skrbeli za svojo in varnost drugih smučarjev. Torej - še en nepozaben dan.

Špela Sovič, 7. r devetletke

Dnevnik

Živijo!

Moje ime je Tjaša. Dnevnik sem pisala zato, da bi se vedno spominjala letošnje šole v naravi na Treh kraljih. Vas mika pokukati vanj? Naj bo, vendar na hitro, vsega res ne smete izvedeti, ker...

NEDELJA, 25. JANUAR 2004

Težko sem dočakala odhod avtobusa. Ko smo prispeli, je bil najprej na vrsti preizkus smučanja, potem pa klepet po sobah in razne zaposlitve. Ta večer dolgo nismo mogle zaspati. Pogovarjale smo se do treh zjutraj.

PONEDELJEK, 26. JANUAR 2004

Zgodilo se je nekaj, kar mi je polepšalo dan. Učiteljica nam je povedala, da bomo imeli zabavo. Od veselja smo vsi kričali. Najprej smo se preizkusili v kvizu Najšibkejši člen, v katerem sem nastopila tudi sama in žal prva izpadla. V zadnji igri je iz naše sobe sodelovala Dea in po njeni zaslugi smo dobile nogavice.

TOREK, 27. JANUAR 2004

Danes smo smučali do zadnjih atomov moči, zato smo od utrujenosti popadali v postelje. Večerni pouk je bil zanimiv, saj smo se pogovarjali o Pohorskem bataljonu. Vprašanj nam ni in ni zmanjkalo. Za večerjo so bile pice in pojedli smo jih toliko, da ne vem, če je ostalo kaj za tiste, ki so večerjali za nami.

SREDA, 28. JANUAR 2004

Popoldansko smučanje je odpadlo, ker smo morali na pohod. Odpravili smo se na Osankarico, da bi videli, kje je padel že omenjeni bataljon. Če povem po pravici, hoja sploh ni bila tako grozna, kot smo mislili.

ČETRTEK, 29. JANUAR 2004

Groza! Popoldne smo imeli smučarsko tekmo. Že zjutraj sem bila zelo nestrpna, pa še številko trinajst sem izvlekla. A ko je štarter zamahnil z roko, sem se pognala po hribu kot še nikoli in zmagala.

Dovolj bo, radovedneži. Čao!

Tjaša Kopusar, 5. r

za OŠ Bibe Röcka Šoštanj
Danica Sovič

Uvod

L iteratura v Listu ni nič novega. Ponovno odpiramo strani literarnim ustvarjalcem, za začetek najmlajšim. V bodoče pa bodo to postale »domače strani Hotenjevcov«, kakor si radi pravijo člani Šaleškega literarnega društva Hotenja. K sodelovanju pa seveda vabimo tudi tiste znane in neznane literate, ki niso člani društva.

Edini pogoj za objavo (ob literarnem zvenu »izdelka«), pa bo, da poslana pesem ali prozni sestavek še ni bila javno objavljena. Prve objave torej.

Vabljeni!

»Hotenjevc«

BORIS KUMER – BOŽO

B oris, rojen leta 1950, je iz daljne Prlekije priromal v naše kraje sredi sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Nastanil se je v Velenju, zaposlil v ESO-tu, a ker so mu bolj kot železovi opilki dišale cvetlice (kot bikcu Ferdinandu...), je vzel v najem vrtnarijo pod Vilo Široko in se do odhoda iz naših krajev leta 1984, preživljal v glavnem z gojenjem krizantem. Tisti, ki ga poznamo, vemo, da mu za preživetje ni bilo potrebno vzgojiti veliko rož, kajti živel je sila skromno in takšno življenje živi še zdaj. V Prlekiji. V Žerovincih. V rodni vasi, kjer »žerejo vince«.

Boris je pesnik. In hotel je, da bi bili vsaj ljubitelji poezije, če ne že pesniki, vsi ljudje na svetu. To pa je mogoče doseči edino tako, da pesmi pridejo do ljudi. Bil je član Literarnega odbora pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije, ki je takrat pod vodstvom Petra Božiča pognalo kolesje literarnega gibanja. Amaterskega. Pa je šlo za resen profesionalen projekt, skozi katerega je šla in še gre velika večina sodobnih slovenskih literatov. Takrat se je rodila revija Mentor, Boris pa je v Šaleški dolini po vzoru republiške organizacije, precej »težil« takratnemu tajniku ZKO Velenje prof. Vinku Šmajsu, da se je velenjska kulturna smetana le omeščala in ob boku drugih pomembnih odborov ustanovila še literarnega, ki ga je prvi

vodil Boris Kumer – Božo. Leta 1980 izide prvi zvezek literarnega glasila Hotenja. Toplo uvodno besedo za dobro seme, ki je obilno rodilo in še rojeva, je priložil takratni predsednik ZKO Velenje, Karli Kordeš.

Boris Kumer – Božo je bil do svojega literarnega izražanja zelo kritičen, s svojo sitno prekmurščino pa ni skoparil, kadar je bilo treba »raztrgati« tudi kakšno začetniško besedovanje svojih prijateljev. Bil je strog urednik.

Svoje pesmi je objavljajl v Mladih potih, Mentorju, Obzorniku Prešernove družbe, Dialogih.

Ko se je odpravljajl nazaj v Prlekijo, smo mu člani Literarnega odbora kot »presenečenje« natisnili pesniški prvenec z naslovom Zora. Knjigo je založila ZKO Titovo Velenje – odbor za literaturo, uredila sva jo Dušan Brešar in pisec teh vrstic. Likovno pa jo je opremil Vlado Repnik.

Njegove »sončne in vinske« pesmi pa bogatijo čudovito foto-monografija Prlekija, ki jo je izdala Občina Ormož.

Peter Rezman

Še dve pesmi za pokušino iz Zore.

*Nocoj te bom
dolina pod vinogradi
v vročičnih sanjah poljubil
na ledene rože
zamrznjenih šip
toplih domačij,
na umrle dimnike
v srebrni mesečini
in na zledenele vire
da si ogrejem
od dolgega potovanja
premrzlo in utrujeno življenje,
da se opijem sladkosti
skrivnih opojnosti
od sonca in črne prsti spočetih bogastev
in od solz,
spokanih dlani in žuljev
negovane ljubezni
in še enkrat
z vso iskrenostjo
razprem otroški roki
in te objamem,
moja najdražja
dolina pod vinogradi
v vročičnih sanjah*

*Tuje tujcu tuje so besede,
tuji tujcu tuji so ljudje,
tuje tujec se v tujini vede,
po domače sanja mu srce!*

Pesniški turnir 2004

O b 23. aprilu, Svetovnem dnevu knjige, Študentska založba Litera razpisuje natečaj za izvirno pesem. Na natečaju lahko s po eno pesmijo sodelujejo vsi v slovenščini pišoči pesniki ne glede na starost in stopnjo uveljavljenosti. Izbranih bo dvanajst najbolj uspešnih avtorjev, ki bodo v soboto, 24. aprila 2004, sodelovali na »Pesniškem turnirju« v Mariboru. Pesniki bodo sami interpretirali svoje pesmi. Žirija bo izbrala »viteza ali vitezinjo pesniškega turnirja 2004«. Svojega kandidata bo izbralo tudi občinstvo. Zmagovalec sprejme diplomu, knjižno nagrado in denarno nagrado v znesku 80.000,00 tolarjev. Pesmi izbranih finalistov bodo objavljene v zborniku.

Avtorji naj svojo pesem pošljejo na naslov Študentska založba Litera, Gosposvetska c. 83, 2000 Maribor, s pripisom Za pesniški turnir, najkasneje do 20. marca 2004. Pesmi naj bodo podpisane le s šifro, v posebni kuverti, prav tako označeni z isto šifro, pa naj bodo avtorjevo ime, priimek, naslov in telefonska številka.

Viljudno vabljeni k sodelovanju!

Krpanov strah je imel velike oči

D unaj, na svetega Erazma dan Martin Krpan, slovenski junak, je z udarno močjo začel boj z Brdavsom. Turškega bojevnika, na katerega so pred spopadom vsi gledali z obilico strahospoštovanja, je brez posebnega napora spravil na koleno.

J. P.

Peter Klepec je obračunal z roboti

»P ip, piip, pip, piip,« se je oglasil telefon v pisarni reševalne službe. Peter Klepec je hitel dvignit slušalko. »Prosim?« je rekel, a na drugi strani se ni nihče oglasil. »Čudno,« si je mislil in se vrnil k delu.

Peter Klepec je bil namreč gorski reševalec in moral je biti vedno v pripravljenosti. Lažni klici so se, odkar je bil v tej službi, že velikokrat pojavili, vendar se je na drugi strani telefonske zveze vedno kdo oglasil. Tokrat pa se ni.

Sedel je za pisalno mizo, ko je zopet zazvonil telefon. Dvignil je slušalko in se oglašil. Slišal je hripav glas: »Pridite ..., pomagajte ..., v gorah ..., prosim ...!« Počilo je in telefon je utihnil. Klepcu se je vse zdelo zelo nenavadno.

Naslednji dan, navsezgodaj zjutraj, je Peter prihitel v službo. Brž se je lotil dela. Po nekaj minutah je zazvonil telefon. Klepec je dvignil slušalko. Na drugi strani je govoril moški glas: »Prosim, pridite pomagat, z ženo sva ujeta na Stolpu.« Klepec je brž sklical celotno ekipo gorskih reševalcev. Povedal ji je o klicu in takoj zatem so vsi iz reševalne službe odleteli s helikopterjem.

Ko so zagledali vrh Stolpa, so se mu približali in iz helikopterja vrgli verigo. Peter Klepec se je spustil po njej. Nekaj časa je iskal moškega in žensko, a ni našel nikogar, zato se je vrnil po verigi navzgor. V tistem trenutku ga je nekaj trdega zgrabilo za nogo. Pogledal je dol, a tam ni bilo nikogar. Tisti nič ga je tako vztrajno držal, da se ni mogel vrniti h kolegom. Nogač je pogledal skozi loputo helikopterja in zavpil: »Peter, pridi, vreme se slabša!« Klepec pa mu je glasno odvrnil: »Ne morem. Nekaj me drži za nogo!« Nogač se je spustil proti njemu, čeprav mu je Peter zabičal, naj ostane v helikopterju. Nogač namreč ni bil preveč dober plezalec in že po nekaj oprijemih mu je spodrsnilo. Skoraj bi padel v globel, če ga Klepec ne bi prijel za roko. Sedaj se nista mogla več premakniti. Rokavice za boljše oprijemanje pa Nogaču niso niti najmanj koristile. Zaradi potu so mu začele drseti z rok in Peter ga ni mogel več zadržati. Nogač je padel v globel med gorami. Klepec se je zopet trudil izvleči nogo iz prijema. Tako močno je potegnil, da je tudi bitje povlekel za sabo. Ko je prišel v helikopter, so ga vsi krivili za Nogačevo smrt. Stvor pa Klepca še vedno ni izpustil. Nasprotno, še bolj se ga je oklenil. Klepec je to čutil, vendar tega ni upal povedati kolegom. Imeli bi ga za neumnega. Helikopter se je vrnil k postaji reševalne službe.

Še nekaj časa se je stvor držal Petra. Ob naslednjem klicu s Stolpa so Klepec in njegovi sodelavci zopet odšli tja. Na vrhu Stolpa je stvorov prijem popustil. Kar naenkrat je Klepca ovila megla. Pred njim je stal robot z imenom CI-92. Z močnim glasom mu je ukazal: »IZKRCAJ VSO SVOJO EKIPO! HELIKOPTER PREPUSTI NAM!« Čez nekaj sekund je Peter predobro vedel, kaj je pomenila beseda »nam«. Okoli njega je namreč stalo petnajst enakih robotov. Lahko jih je ločil le po obeskih, na katerih je pisalo njihovo ime. Robot CI-92 pa ni bil tak kot drugi, imel je boljše zasnovano. Klepec je pričel razmišljati, kaj bi naredil.

Inda in ostali so že pogrešali Petra. »Le kje je?« so se vsi spraševali. Inda je šla pogledat k vratom helikopterja. Ker pa ni videla robotov,

je zavpila Klepcu, naj pride. Peter se ni odzval, zato je mislila, da je ne sliši zaradi propelerja. Vrnila se je v helikopter, vklopila zvočnike in po njih poklicala Klepca. Ko so roboti slišali Indin glas, so ukazali Petru: »UTIŠAJ JO!« Klepec je vzel svoj mali ojačevalnik zvoka in po njem sporočil tole: »Inda, brez skrbi, še vedno iščem kličočega po telefonu. Malo še počakajte. Roboti so me napadli!« Ker je Klepec dodal zadnji del sporočila, so ga roboti obkrožili in se mu začeli hitro približevati. Ko je Peter videl, kaj počnejo, je skočil v zrak. Roboti so se tisti hip zaleteli. Strašno je počilo in pločevina je letela vsepovsod. A CI-92 ne bi bil CI-92, če ne bi ostal živ. Začel je plezati po verigi, a Klepec je kmalu ugotovil, da se boji višine, saj se je po prvem spodrsnjaju komaj ujel in bruhal je pisane vijake ter zdrizasto zeleno tekočino. Peter je lezel za njim po verigi. Robot se je še komaj držal. Sedaj se mu je še vrtelo. Klepec je prilezel do njega, ga prijel za roko in mu rekel: »Povlečem te v helikopter, če obljubiš, da boš od zdaj naprej prijazen in boš pomagal ljudem!« Robotu ponudba ni bila všeč, zato je odločno dejal: »RAJE UMREM!« Spustil se je z verige in zgrmel v prepad. Ko je priletel do kamenja, se je zaslislal tak pok, da je vsa reševalna ekipa pogledala skozi okno helikopterja.

V svoji pisarni je Peter celotno zgodbo zapal kolegom. Nihče mu ni verjel. Klepec jim je pokazal prst, ki je odpadel CI-92, ko so se roboti zaleteli, in vsi so rekli, da mu verjamejo, čeprav v to niso bili ravno prepričani.

Eden od Petrovih sodelavcev si je zaželel, da bi imel ta prst. Klepec mu ga je z veseljem dal. Morda je bil ravno ta prst kriv za smrt Klepčevega sodelavca.

Urška Aplinc, 5. a, OŠ KDK Šoštanj

Urška pripoveduje

Zneizmerno hitrostjo sem v mladeničevem naročju potovala v podvodni svet. Na tisoče rib, školjk in rakcev se je čudilo moji lepoti. Na milijone lučk me je s svetlikanjem pozdravljalo. Alge so poplesovale v ritmu glasbe. Iz mene je sijala sreča, neizmerna sreča. Čas se je ustavil.

Valovi so počasi izginjali in v daljavi sem zagledala prečudovit gradič. Pred njim so stale morske vile, ki so bile lepe kot miss sveta. Vse so zaljubljeno gledale v mladeniča. Najstarejša izmed njih me je pospremila v grad k počitku. Ulegla sem se na diamantno posteljo, vendar nisem in nisem mogla zaspiti. Pogrešala sem ljudi, živali, sonce, luno in Prešerna. Zajokala sem. Kmalu zatem je v spalnico vstopil

mladenič. »Zakaj jočeš, deklica zala?« me je povprašal. »Ni sonca in ni ljudi, zato moje srce krvavi,« sem mu vsa žalostna odvrnila. A mladenič mi je čustveno odgovoril: »Tukaj je vsega na pretek, a sonca in lune res ni. To je raj za podvodne stvari in ne za ljudi.« Na mojo srečo se je odločil, da me vrne v resnični svet.

Sonce je že vzhajalo, ko sem se vsa mokra zbudila na klopici ob Ljubljani. Mimoidoči so me začudeno gledali, a jaz se nisem zmenila za njihove poglede. Misli so mi uhajale k ljubimcu Prešernu.

Bim, bam, bom, bim, bam, bom so ljubljanski zvonovi oznanjali mojo poroko s Prešernom. Solze sreče so mi tekle po licu. In sonce je zasijalo z vso močjo ...

Borut Hribernik, 7. b, OŠ KDK Šoštanj

Povodni mož skozi čas

Od nekdaj so Ljubljančanke slovele kot lepa dekleta. A kot zvezda danica je med njimi sijala Urška. Bila je prezvetno dekle, poznala je mnogo zvijač, kako je potrebno možake voditi za nos. Mladeničem je zmešala glavo, starejšim možem se je znala prikupiti. Mnogo ljubljanskih deklet je skrivaj prelivalo solze, ker so moški Urški poklonili srce. Vse možake, ki so kaj veljali, je Urška skušala ujeti v svoje mreže.

V novem »diskaču« so se razlegali zvoki »hausa« in druge pop glasbe. Na plesišču so se v ritmu zvijala razgaljena telesa. Sredi ljubljanske smetane je bila miss plesa Urška. Mnogo fantov jo je prosilo za »dance«, a ona se je le lepo naslanjala na »šank« in opazovala sceno. Zabava je bila na višku, ko je Urška zagledala pri DJ postavnega fanta. Že od daleč je videla, da je redno obiskoval fitness. Mišice so mu kar silile iz preozke bluze. Okoli njega je bilo polno deklet. Urška se mu je približala in se mu zapeljivo nasmejala. Fant jo je opazil in ji rekel: »Bejba, greva plesat?« »Zadensala« sta na sredino plesišča. Prevzel ju je ritem glasbe.

Vesoljski mož jo je prijel za roko in z galaktično hitrostjo sta poletela. Potniki v vesoljski ladji so ostrmeli. Zvezdni utrinek se je ustavil. Po ladji se je zaslislalo grmenje meteorskega dežja, iz daljave pa motorji NLP-jev. Na kometovem repu sta mirno plesala vesoljski mož in Urška. Ta je plesalcu predlagala, da bi se malo ustavila, ker bi si rada popravila pričesko. Vesoljski mož ji je odvrnil, da ni časa, ker vesolje gori. Izgovoril je te besede in skupaj z Urško za zmeraj odletel skozi ozonsko luknjo.

Luka Klobučar, 7. b, OŠ KDK Šoštanj

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Maja Rezman

Če sem tokrat čisto odkrita, ne vem natančno, kaj se v knjižnici dogaja v februarju... Upam, da je gospa Boruta že zdrava; morda se nekaj časa ne bova videli, zato jo na tem mestu srčno pozdravljam... :-)

Ta mesec bi vam rada predstavila nekaj novih knjig različnih formatov in vsebin.

Prva je knjiga za otroke z naslovom *Kralj 33 in njegovih 33 zlatih gumbov*; avtor zgodbe je Claudio Imprudente, ilustrirala pa jo je Donata Montanari. Ta zanimiva slikanica je izšla lani pri Mohorjevi družbi v Celju. Za prevod sta poskrbela kar dva prevajalca – z zgodbo se je »poigrala«¹ Valentina Pavio Hlede, verze pa je prepsnil slavni Tone Pavček. V začetku nas knjiga pozdravi s simpatičnim nagovorom: *Zgodbice, ki si jih pripovedujemo, ko zapremo televizijo, si pogledamo v oči in si rečemo: ti. Pravljičica govori o kralju, ki mora postati pravičen... pa ne, da prej ni bil, samo še malo bolj mora postati. Kralj nosi doooooolg rdeč plašč, na njem pa 33 zlatih gumbov, ki jih neprestano izgublja. No, tako kralj prične razmišljati, kako bi kraljestvo postalo bolj pravično za vse. Na svobodo spusti svojega kanarčka in zlato ribico, ampak oba skozi okno najvišjega grajskega stolpa. Nekoč vidi mlade ribice v bližnjem tolmunu, na bližnjem drevesu pa mlade ščinkavce... pa si reče, da bi bilo najpravičnejše, če bi tudi kanarčki splavali... Uf, napeto, ne? Kako se zgodbica razplete, pa preverite sami. Še zanimivost o pravljicarju. Claudio Imprudente je hudo telesno prizadet oziroma, kot pravi sam - drugače sposoben; ne more govoriti, zna pa komunicirati z očmi. Na prozorni tabli, kjer je napisana abeceda, z očmi pokaže, kar želi povedati. Tako se pogovarja, predava, vodi ustanove in piše knjige. Super človek torej.*

Druga knjiga za otroke in mladino nosi naslov: *Otroci sprašujejo, nobelovci odgovarjajo*. Zamisel za to delo je dobila Bettina Stiekel, ki se je po telefonu, preko pisem in elektronske pošte pogovarjala z nobelovci z različnih področij in prosila za odgovore na otroška vprašanja. To so vprašanja, ki so tako lahka, da jih zna zastaviti vsak otrok (nekateri 5 x v minuti :-)). Odgovoriti nanje pa znajo le redki. Dobitniki Nobelove nagrade za različna področja – od medicine in fizi-

ke do književnosti – v tej knjigi na razumljiv in osupljivo enostaven način govorijo o kompleksnih problemih našega časa in obravnavajo več kot dvajset najosnovnejših vprašanj, ki jih otroci najpogosteje zastavljajo svojim staršem. Zakaj je puding mehek in kamen trd? Zakaj so na svetu deklice in dečki? Kako dolgo se bo Zemlja še vrtela? Kaj je ljubezen?

Kdor nikoli nič ne vpraša, ostane neumen!

Še to: Knjiga je izšla pri založbi Didakta v prevodu Jane Ambrožič in z ilustracijami Ayse Romey.

Za okus po morju sem si sposodila romanček za mladino Slavka Pregla z naslovom *Srebro iz modre špilje* (MK, 2003). Pisatelja najbrž ni treba posebej predstavljati, pa tudi tematike njegovih del ne. Na zadnji strani je napisano, da piše zanimive zgodbe o vprašanjih današnje mularije, ki so bralcem v zabavo in blag poduk. Tudi ta zgodbica je prijetna, sproščujoča, neprisiljena in predvsem dobro napisana. Morda jo vzamem v porodnišnico, baje je fino, če vzameš s sabo »lahko branje«² – če bo sploh kaj časa za knjige...

Kaj pa odrasli? Nobenih novosti? Ah, so... Predstavljam vam *Poletje v zgodbi II*. To je zbirka kratkih zgodb, ki so izhajale v poletnih mesecih leta 2003 kot bralna priloga časnika Delo. Devet besedil priznanih domačih in svetovnih avtorjev – ti pa so: Jani Virk: *Nekaj po polnoči*; Aleksander Hemon: *Čebele, 1.del*; Sonja Porle: *Zaljubljeni moški*; Michael Viewegh: *Uganka*; Miha Mazzini: *Molče*; Miljenko Jergović: *Asag*; Drago Jančar: *Lucijine oči*; Radek Knapp: *Miss Poljske 2002* ter Janice Galloway z novelo *Zdravilo*. Prijetno branje za ljubitelje sodobne novelistike in za vse, ki zgodb nis(m)o zbirali lansko poletje.

Zadnja knjiga - sicer res ni novost, je pa nova izdaja – ki sem jo izbrala, nosi naslov *Moskva – Petuški*, Venedikta Jerofejeva. Morda še kdo ni slišal za tega avtorja, zato citiram Draga Bajta: »Venedikt Jerofejev, rojen 1938 in umrl 1990 za rakom na grlu, je napisal malo. Kot sin taboriščnika je bil nosač, kamnosek, kurjač, miličnik; študiral je na več univerzah po SZ, vendar je bil povsod izključen zaradi slabega vedenja.«³ O čem pa delo govori? *Moskva – Petuški* ima obliko topisa, literarnega popotovanja glavnega junaka

z vlakom iz prestolnice Moskve v 100 kilometrov oddaljene Petuške, kjer ga (Veničko Jerofejeva) čakata izvoljenka in sinček. Pot je pobeg iz pekla v raj, iz sveta groze in nasilja v svet sreče in dobrote. Konča pa se spet v Moskvi, kajti junak v svojih pijanskih blodnjah naredi začarani krog in umre pod obzidjem Kremlja, kjer ga zabodejo s šilom štirje kriminalci. Zaman se skuša izmakniti rdeči zvezdi z ostrimi roglji... Delo je bilo napisano leta 1969; prvič objavljeno 1973 v izraelskem literarnem almanahu Ami, knjižno pa 1977 pri pariški založbi YMCA – PRESS; sicer pa gre za izdelek ruskega samizdata, avtorske samozaložbe, ki se je v socialistično-komunističnih časih širil podtalno, v prepisih po vsej Sovjetski zvezi. Naj povem, da sem to knjigo že nekajkrat prebrala v srednješolskih in študentskih letih, pa še danes ne vem, ali se naj, ko jo berem, jočem ali smejem. Toplo priporočam.

Ponujam vam čisto kratek odlomek, ob katerem sva se z urednikom kar nekajkrat hahljala:

O efemernost! O najbednejši in najsamo-tejši čas v življenju mojega ljudstva – čas od zore do odprtja bifejev! Koliko odvečnih sivih las nam je naredil ta čas, nam, žalostnim klatežem, ki nimamo doma! Hodi, Venička, hodi.

Vsem vse lepo do naslednjega meseca!

Prostorske informacije

Edi Vučina

Tema tokratnih prostorskih informacij najbrž ne bi smela zaobiti sprememb občinskih prostorskih aktov, katerih postopki pravkar tečejo. Stene hodnikov v občinski stavbi so namreč polne nalepljenih zemljevidov in odlokov. Postopek javne razgrnitve pač zahteva, da se na javnem mestu v obliki načrtov in besedila pokažejo vse namere urejevalcev prostora. Enkrat med

»razgrnitvijo« pa mora biti organizirana tudi »javna obravna«, kjer imajo zainteresirani občani možnost tudi ustno povprašati snovalce dokumentov, kaj to pomeni v smislu pravnih posledic obravnavanih zemljišč. Če postopek spremembe prostorskega dokumenta ni speljan zakonito, lahko Ustavno sodišče RS tudi razveljavi občinski odlok (se je že dogajalo), zato občine postopke praviloma spoštujejo. Problem pa še vedno predstavlja obveščena lastnikov zemljišč in posledično slaba udeležba na javnih obravnava. Potem pa, ko je že prepozno, lastniki ugotavljajo, da se na kosu zemlje, ki ga posedujejo, na da pridobiti ustreznega dovoljenja. Sledi ponovna vloga (uradno pobuda) naslovljena na Župana, da naj skozi spremembo odloka vendar le omogoči izvedbo investitorjevih želja. Krog se sklone in zgodba se ponovi.

Skozi bežen pregled zadnjega Uradnega lista OŠ (št. 4/04), lahko ugotovimo, da bodo letošnjo pomlad občinski svetniki potrdili kar sedem prostorskih odlokov (enkrat plan, dvakrat ureditveni načrt in štirikrat prostorsko ureditvene pogoje). Gre torej za spremembe, dopolnitve in popravke obstoječih prostorskih aktov, katerim se rok uporabe tako ali drugače že izteka. Lahko

bi vas seznanil še s kakšno informacijo o smiselnosti in vsebini sprememb omenjenih aktov, a imam občutek, da to nikogar ne zanima preveč. Tudi lastnike oz. pobudnike sprememb v glavnem zanima le eno: »Ali bom lahko na svoji parceli zgradil, kar si želim?».

Teoretično, če vam občina nameni status zazidljivega zemljišča, bo zelena gradnja tudi uresničljiva. V praksi pa je, kot smo že navajeni, lahko tudi drugače. Namen celotne prostorske zakonodaje in zapletenih postopkov pa ni le v spremembi statusa zemljišča, temveč v aktivni občinski politiki urejanja prostora, ki zajema tako promet z zemljišči, komunalno opremo le teh, kot tudi konkretno določanje pogojev gradnje v občinskem prostoru od namembnosti pa do izgleda bodočih objektov. Verjetno vam ni treba posebej predočiti, da slednjega v naši občini, kot tudi v prenekateri drugi, preprosto ni dovolj.

Skrb, da občine ne bodo kos naloženi odgovornosti, se vidi tudi pri ministru. Zaenkrat še poskuša z priporočili in ukrepi za izboljšanje organiziranosti občinskih uprav v smislu strokovnega kadra ter opozorili o pomenu priprave novih strateških dokumentov, že večkrat omenjene STRATEGIJE prostorskega razvoja in prostorskega REDA občine. Zaznati pa je tudi že prvo razočaranje nad novo zakonodajo, Zakonom o urejanju prostora in Zakonom o graditvi objek-

tov, saj še ne omogočata bistveno hitrejšega pridobivanja gradbenih dovoljenj. Na pristojnem ministrstvu sicer ugotavljajo, da je hitrost pridobitve dovoljenja odvisna predvsem od kvaliteto in konkretno pripravljenih prostorskih aktov, ki bi morali reševati večino prostorskih problemov (komunalna oprema zemljišč, programska skladnost, okoljska sprejemljivost, geološka stabilnost,...). V praksi pa se posamezni investitor, katerega zemljišče občina velikodušno določi

kot »zazidljivo«, potem do onemoglosti muči s izpolnjevanjem »nemogočih« pogojev številnih upravljavcev infrastrukture oz. pridobivanjem njihovih soglasij, ter na koncu še »pošteno« plača tako imenovani »sorazmerni del stroškov komunalne opreme«. V očitni zadregi minister že pripravlja spremembe komaj leto dni starega Zakona o graditvi objektov, ki bi naj dodatno poenostavil (hm,...bomo še videli) nekatere postopke in zakon še bolj približal EU (kot da pred letom dni še niso verjeli v EU).

Kot državnemu uradniku mi lahko verjamete, da si ob kupu številnih zakonov in podzakonskih predpisov, ki jih skozi Uradni list RS »bruha« naša evropsko usmerjena država, ni lahko izostriti sliko pravne ureditve naše države. Ne bo več čudno, da se bodo v bodoče, še zlasti v EU, skozi pravno goščavo prebijali le tisti premožnejši, ki se bodo lahko oborožili z dragimi pravnimi in finančnimi svetovalci. Preprosti mali človek, pa se bo težko znebil občutka, da ga nekdo izkorišča in vleče za nos.

Zgodovina človeštva že pozna podobne situacije v katero drvi naš svet, ki pa so se praviloma sprevrgele v krvavo sproščanje napetosti med bogato manjšino in revno večino, znano pod imenom REVOLUCIJA. Da ne bi spet prišel nekdo in zapisal: »Nisem več zdržal, v meni je tlelo, v pesti skelelo, pa sem udaril«.

Dežela nasprotij

3. del

Podobe in besede: Katarina Ročnik

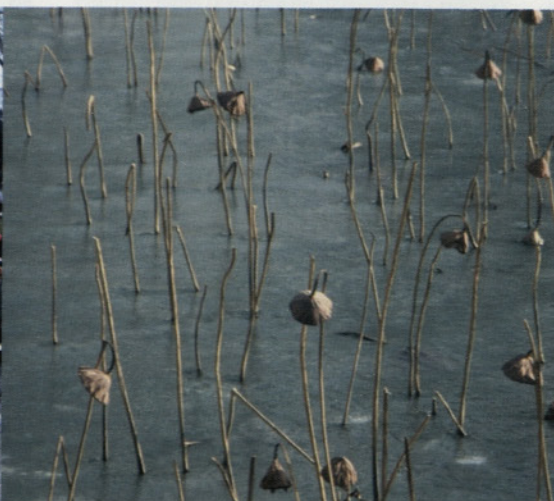
Kitajska, kot smo jo doživele Bernarda, Petra, Tanja in Katarina.

Stvari, ki se jih splača posnemati od načina prehranjevanja Kitajcev in njihove kuhinje, so pogosti in redni obroki, ki so pripravljani na zelo hiter način. S tem se ohranijo hranljive snovi v hrani. Pogosti in redni obroki pomenijo vsak dan zajtrk, kosilo in zgodnja večerja ob isti uri s številnimi vmesnimi priboljški. To so različna semena, alge in ogromne količine čaja. Kar smo me poskušale odmisлити pri prehranjevanju, so bile razne glasnosti in oblike srebanja rezancev, pljuvanje ostankov hrane kot so ribje koščice in večje kosti pod mizo ali na sosedovo stran ter ostale oblike sproščanja napetosti v telesu, ki nastanejo pri prehranjevanju.

Del obroka je predvsem pri moških kajenje,

kar zgleda takole; v eni roki palčke, v drugi roki pa cigareta. Pri Kitajcih je znamka cigaret zelo pomembna, tako kot pri zahodnjakih znamka obleke. Tako imajo najbolj strastni kadilci vedno pri roki več vrst znamk, odvisno h komu gredo na obisk ali pa s kom bodo sklenili poslovni dogovor.

Življenje ljudi in njihove navade je najbolje spoznati na potovanjih v mesta in vasi z različnimi prevoznimi sredstvi. Glede na ogromne razdalje, ki jih je potrebno premagati na Kitajskem, je vlak najboljše sredstvo premika. Zelo so popularni spalni vlaki, na katerih izvajajo Kitajci prave potovalne obrede. Takoj ko se vlak začne premikati, se začno širiti vonjave, ki prihajajo iz posod z instant rezanci. Mize se šibijo pod težo termovk s čaji, povsod se sliši luščenje semen in vonja močan tobak. Do

sem še vse lepo in prav, toda ko se približuje čas za spanje, ti pogled po vlaku daje spoznati, da si na smetišču in ne na vlaku, na katerem boš preživel celo noč; povsod ležijo vrečke in ostanki hrane pomešani s pljunki kadilcev. Toda kot smo ugotovile, se je takšnim razmeram najbolje prilagoditi tako, da smo si tudi same pripravile kakšne rezance, izluščile nekaj semen in se poskušale kaj zmeniti s sopotniki. Slednje smo velikokrat nevede zabavale samo s svojim nekitajskim izgledom. Predvsem moški so bili tako navdušeni nad našo višino, da so po celem vlaku iskali svoje kitajske prijatelje, kateri bi bili večji od nas. A zaman. Ženski del pa je bil bolj navdušen nad našimi globokimi očmi in različno barvo las, kateri se niso mogle načuditi, da ni črna.

Zaradi drugačnega izgleda smo bile tudi tarča goljufov, ki takoj vedo kdo je novinec v mestu. V mestu Xian smo potrebovale prevoz do oddaljenih znamenitosti in ponudil se nam je mladi Kitajec. S kolegom sta nam ponudila prevoz in angleško razlago. Kaj je še lahko boljšega, smo si mislile. A ne za dolgo. Po prvih nekaj metrih je taksist ustavil in mladi tolmač je izstopil ter z denarjem vred izginil neznanu kam. Tako nam je ostal ogled znamenitosti, ki smo si jih morale razlagati po svoje.

Doživetje po svoje so tudi hoteli, ki so večinoma prazni, vendar v nekaterih niso sprejemali tujcev. Še zdaj ne vemo zakaj. V vsakem hotelu nas je presenetilo kaj novega, kot so bile igrice sobaric in vratarjev v sprejemni loži, ki so tekali eden za drugim, medtem ko smo me čakale na ključ. Ali pa voda, ki je bila bolj klor z vodo, po kateri smo zaudarjale še ves naslednji dan. Poplavljeni kopalnice nas sploh niso

več motile, samo da je na umivalnikih pisalo American standard. To je za Kitajce kvaliteta.

Na potovanju smo imele srečo praznovati Novo leto in to celo dvakrat; naše in kitajsko Novo leto ali Spring festival. Pri obeh praznovanjih je skupna značilnost prehod enega obdobja v drugo, novo obdobje. Sam način praznovanja pa se zelo razlikuje. Zaradi vplivov iz zahoda praznujejo Kitajci tudi naše novo leto, pa čeprav ne vedo točno zakaj. Tako je bilo na silvestrski večer na ulicah Shanghaja na tisoče Kitajcev, ki so se sprehajali in smejali. Ob polnoči smo vsi skupaj stali na nabrežju reke Huangpu in strmeli v ognjemet. A nato pride presenečenje. Nihče, razen nas in še peščice zahodnjakov, ni vedel, kaj pomeni odštevanje, objemanje in veseljačenje, ko se kazalec na uri prestavi čez polnoč. Množica Kitajcev nas je za trenutek nemo gledala, nato pa so se po nekaj minutah pobrali domov. Mi smo se odpravile na lov za dobro glasbo in prostor, kjer bi praznovale Novo leto. Pristale smo v klubu, kjer smo zgubljeno iskale prazno mizo, dokler ni k nam pristopil postaven mladenič in nas potolažil z besedami: "Dont worry I am a gey!" Seveda smo jo ucvrle.

Medtem pa je praznovanje Spring festivala pravi obred, ki se začne z množično selitvijo Kitajcev. V dnevih pred začetkom Spring festivala, ki se ravna po luni in vsako leto pade na različen dan, ni priporočljivo potovati, saj so vsa sredstva prevoza zasedena že tedne vnaprej. Statistično v teh dneh potuje vsak Kitajec. Ljudje so prosti dela najmanj en teden ali celo več. Na predvečer Novega leta smo bile tudi me povabljeni na dom kitajske družine, kjer smo po tradiciji delale jiaote - dumplingse ali štruklje po naše. Seveda je sledila obilna večerja in gledanje zabavnega programa. Ob polnoči nas

je prestrašilo pokanje petard in ognjemeti, kar se je nadaljevalo še ves naslednji teden festivala. Prva dva dni festivala so družine zbrane po domovih, nekateri gredo tudi na prizorišča, kjer kupujejo razne spominke in živali, skakejo po kitajski varianti bungee - jumpinga in jedo vsemogoče stvari. Te dni Kitajci pokažejo tudi svojo vedro stran narave. Vsi se smejijo in so dobre volje. Nam so se zdeli zelo srečni, kot majhni otroci, kar pa v navadnih dneh ni bilo opaziti. stvari, ki je ni možno zgrešiti v dnevih festivala, je rdeča barva, ki na Kitajskem pri naša srečo. V rdeči so vsemogoče oblike lampijončkov in lantern. Vhodna vrata krasijo rdeči simboli, ki le obrnjeni na glavo vabijo k tebi srečo. Vsako novo leto prinese tudi novo znamenje. Ljudje, ki so rojeni v znamenju novega leta, nosijo nogavice, pas, verižico in zapestnico v rdeči barvi. Simbolika je pri Kitajcih zelo prisotna in zasidrana tudi pri mladih ljudeh.

se nadaljuje

Fotografije, kot si sledijo od leve proti desni:

Kosilo na ulici.

Lotos - simbol upanja in hrana za Kitajce.

Kitajska družina na podeželju.

Na predvečer Novega leta se družine zberejo po domovih.

Množice Kitajcev na Novega leta dan. Novoletna kulinarčna ponudba.

Gospodar prstanov: Kraljeva vrnitev – epska pustolovščina

Vsemogočni vpliv edinega prstana

Andreja P. Muršec

Pred dvema letoma je krenila na pot pravljica za odrasle, z vnemo, ki jo lahko doseže le zanimivost filma je polnila kinodvorane vse do zadnji sedežev. Gospodar prstanov pa ni le pravljica o pogumu, prijateljstvu, ljubezni in boju med slabim in dobrim, je še veliko več. Lahko bi jo primerjali z našo resnično zgodovino skozi vse obdobje in razvoj človeka, ki se je začel razvijati v bitje s samozavedanjem ob pomoči svojega prvega orodja s katerim se je branil, boril in nadvladoval vse živo in neživo na tem svetu. Lahko bi bila ogledalo, ki nas zrcali še dandanes.

Kaj predstavlja moč edinega prstana

Prstan sicer sam po sebi vsebuje nepredstavljivo silo, ki pa ne bi imela moči, če ne bi bilo odziva ljudi. Večna človeška želja po prevladi in moči je tisto kar daje prstanu moč. Sauranov imperij zla in zlobe je zgrajen na človeškem pohlepu in ponosu.

Prstan je bil torej skovan iz želje po prevladi, v njem ne tiči nič dobrega in tako slej ko prej izpridi in pokvari vsakega lastnika, še posebej, če lastnik želi uporabiti prstan v svoje namene. Nekateri posamezniki se trudijo zatreti svojo že prirojeno željo po moči, iz strahu in redki tudi iz modrosti.

Za človeka je torej to bila huda skušnjava. Zato je bilo najbolje, da se za nosilca določi bitje hobit, ki je slovel po nepokvarjenosti in nepohlepu. Vendar nam film Kraljeva vrnitev izkaže, pravo zlobno moč prstana, ki v skušnjave spelje tudi hobita. V začetku filma dva osebká (podobna hobitu) ribarita, prijatelja sta in pomagata si, vse dokler eden od njiju ne najde na dnu reke prstana. Učinek prstana v hipu pokvari dosedanje razpoloženje, posebej močno učinkuje na enega od njiju, ki v borbi pokonča do takratnega prijatelja. Tak prstan ostane njemu vendar on se spremeni v osebek Smeagol. Iz Smeagola se prične počasi razvijati Golum to je zlobna in zahrbtna osebnost, ki jo negativna moč prstana zvabi na plano in jo spodbuja, da zavlada nad dobro platjo Smeagola. Golum pooseblja tisto kar prstan predstavlja zaslepljeno blaznost v kateri človek ne loči več med realnostjo in fantazijo, med dobrim in zlom.

Reševanje srednjega sveta

Hobit Frodo je bil določen, da uniči moč prstana. Jasno mu je bilo, da je breme prstana lahko uničujoče, če mu le za hip dovoli vpliv nad njim. Torej potovanje v Mordor, kjer se končna usoda prstana je bilo tudi za Frodota na svoj način usodno in tega se je zavedal. Na poti ga je spremljal prijatelj Samo, za vodiča sta pa imela Smeagola v katerem se je ves čas oglašal Golum. Samo je bil vdan tovariš, ki je bil za svojega prijatelja pripravljen tvegati tudi lastno življenje bil je edino kar je Frodu dajalo moč, da je lahko sploh korak za korakom premagoval svojo pot. A slepota blaznosti lahko tudi sliko najboljšega prijatelja spremeni v grozečo nevarnost in tako Frodo, seveda z Golumovim premetnim spletkarjenjem, kmalu prične dvomiti v Samovo zvestobo.

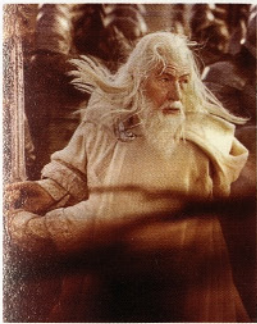
Na drugem koncu Srednjega sveta se ostali člani bratovščine prstana spopadajo s sovražnikovi četami, s katerimi hoče Sauron unič-

iti človeštvo in se dokopati do prstana, ki bi pomenil njegovo dokončno zmago. Gandalf in Pipin se odpravita v Minas Tirith, prestolnico Gondorja, da bi posvarila ljudi pred prihajajočimi sovražnikovimi silami. Vendar tam najdeta žalostnega kralja mesta, ki je pravkar izgubil sina. Za povrh ga popade zloba Saurona, ki ga je želel pognati v blaznost. Kralj v svoji žalostni veri ne posluša nasvetov Gandalfa, ampak

raje pošlje v smrt še svojega drugega sina. S svojim strahom pa demolizira branitelje mesta.

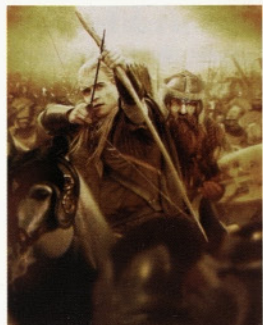
Vendar jih je v srednjem svetu še nekaj, ki premorejo dovolj poguma poleg Gandalfa. Tukaj je še modri vilinec Elrond, ki je ponovno skoval

meč, s katerim je nekdanji kralj ljudi Isildur odvezl prstan Sauronu. Na novo prekovan meč Elrond prinese Aragornu, kot potomcu nekdanjih kraljev in ga pozove, naj prevzame svojo vlogo voditelja, ter ljudi spet združi ter skupaj povede v boj proti sovragu. Aragorn okleva pred težko nalogo, boji se, da bi podlegel skušnjavi moči. tako kot je to storil že Isildur, ki je obdržal prstan, namesto da bi ga uničil. Aragorn se boji krvi svojih prednikov, ki se pretaka v njegovih žilah, saj ve, da tudi sam ni imun na skuš-

njavo. Ampak zaveda se, da bo drugače Srednji svet premagan. Oklevajoč se vendarle odpravi po poti mrtvih, kjer želi poiskati vojsko umrlih, ki so v davnini izdali zaupanje kraljev in bili posledično prekleti, ter jih sedaj lahko odreši le odveza naslednika kraljev. Preklete duše se v zameno za odrešitev pridružijo Aragornu.

Potem so tu še rohanski kornjeniki in njihov kralj Theoden, ki se mora soočiti z odločitvijo, če bo odšel na pomoč Gondorju. Njego-

va morebitna pozitivna odločitev ne bo storjena zgolj iz želje nudenja pomoči tistim, ki jo rabijo, temveč do neke mere tudi zaradi slabe vesti, ki jo občuti Theoden zaradi svojega slabega obnašanja v preteklosti. Sicer se Theodenu ne more očitati, da je zavedno zavajal

svoje ljudstvo, toda njemu se kljub temu zdi, da bi kot kralj mogel pokazati več modrosti in poguma. Morda pa tudi čuti, da bo to njegova zadnja možnost, da se prikaže v pravi luči, kot plemenit, moder, pogumen in sočuten vladar, ter tako prispeva svoj delež k bitki proti zlu. Ob njem spremljamo še njegovo nečakinjo Eowyn, ki je po srcu bojevница. Eowyn se tako zoperstavi družbenim pravilom in naskrivaj od-

potuje skupaj z Medom (hobit) na pohod rohanske vojske, ter tako simbolizira neke vrste emancipacijo žensk.

... in ko prijateljstvo in ljubezen premagata zlo!

Boji so osupljivi, saj je pred vrati Minas Tiritha več 100.000 glava množica orkov, trolov in drugih zlobnih kreatur, s številnimi gromozanskimi oblegovalnimi napravami in ob panoramskih pogledih na celotno vojsko človeku zares dobesedno zastane dih.

Ko na pomoč pridejo Rohanci izvedejo fenomenalni vpad v sovražnikove vrste.

Tudi Frodo se uspe s Samom prebiti na Mordor, uničenje prstana bi za las spodletelo, vendar kot vse pravljice se tudi ta konča srečno. In tako na koncu pridemo do spoznanja, da sta Saurona premagala ljubezen in prijateljstvo. Ti dve stvari sta namreč edini, ki ju Sauron nima in zgolj ti dve stvari sta dovolj močni, da dokončno premagata zlo.

Gospodar prstanov: Kraljeva vrnitev...

...je enkratno doživetje in spektakel v pravem pomenu besede, ki ga zagotovo ne smete zamuditi. Film bi si lahko prenesli tudi v vsakdanjik glede na aktualno svetovno dogajanje, kjer se vrstijo vojne. V daljni in nedavno tudi bližnji

okolici smo in še lahko, spremljamo krutosti in razdejanja, trpljenje in bolečino, ki jih seje človeška fanatičnost in potreba po oblasti. Vojna nikoli ni prinesla zmage in miru, vojna rodi zlo. Za mir sta pa potrebna ljubezen, prijateljstvo in zaupanje. Lahko bi rekla, da svetovnim voditeljem, ki se v času svojega vladanja ukvarjajo predvsem z mislijo po prevladi manjka pomembna in redka človeška lastnost - MODROST. Pri-

znam, da je stavek pogumen, vendar ga nimam namena zatajiti. Pomanjkljivosti lahko naštevam še naprej; tuje jim je tudi sočutje, ljubezen, prijateljstvo. In potem bi se lahko globoko zamislila o tem kakšni ljudje nam obračajo in vodijo svet. In moje nadaljnje

misli so kot, da se vse zdi, kot da je film, ki se bo končal. Vstala bom s stola in odkorakala iz dvorane, na svež zrak. Pa ne gre tako, vso zlo, ki ga v filmu spremljamo v bližini prstana, ki simbolizira moč in prevlado lahko mirno prezrcalimo v realnost in dobimo problematiko svetovnega porekla. Nenehen boj med državami, povzročajo želje po pohlepu, po prevladi, denarju. To so »vrline« sodobnega človeka. Za nečem materialnim, otipljivim, vizualno ovrednotenim, kot, da nas to osrečuje. Pravzaprav zabredli smo tako globoko, da nas to res dela srečne. Pozabili smo na prave vrednote. Zdi se kot, da je duša v današnjem svetu še samo privesek.

Sinastrija

Astrologinja Špela

Sinastrija je smer astrologije, ki se ukvarja s primerjanjem horoskopov - dveh oseb in analizo - o njunih ljubezenskih, poslovnih, družinskih ali drugih odnosih. Pri sinastriji, kar v prevodu pomeni primerjavo dveh horoskopov, astrologi izdelamo DVA HOROSKOPA, za vsako osebo posebej ali pa enega skupnega, ki ga imenujemo kompozitni horoskop.

Omenjena smer astrologije - sinastrija je zelo uporabna pri mladih parih, ki želijo vedeti, ali ustrezajo drug drugemu.

Astrologi poznamo več vrst sinastričnih tehnik. Glavne tehnike v sinastriji so: obravnava individualne rojstne karte glede na medsebojne aspekte, medsebojno zasedenost hiš s planeti ter sorodnost planetarnih vibracij v dveh individualnih kartah, kombin ali središčna karta, kompozit karta in dodatno drakonični zodiak in Venerin zodiak itd.

Kako se lotimo interpretacije ene od zgoraj naštetih tehnik

Najvažnejše vodilo v zahodni astrologiji se glasi: »Vse, kar se dogaja v skupni zvezi, je lahko prikazano v natalnem horoskopu«. Zato je potrebno, da se pri izdelavi horoskopa dveh oseb najprej pogledajo njihove natalne karte. Vsi odnosi v

zvezi s prijatelji, družino, sodelavci, sovražniki in zakonskim partnerjem se gledajo v povezavi z astrološkimi hišami, planeti in znaki v natalni karti posameznikov. Vsi medsebojni odnosi se lahko na splošno razdelijo na zasebne (ljubezenske, prijateljske,...) in poslovne (odnosi s sodelavci, poslovnimi partnerji,...). Primarno vlogo pri razlagi zasebnih medsebojnih odnosov igrajo planeti, kot so Luna, Venera in Mars. Pri poslovnih medsebojnih odnosih pa planeti, kot so Sonce, Saturn in Merkur.

Pred analizo partnerstva - ali ljubezenskega, prijateljskega oz. poslovnega,... moramo torej analizirati vsako karto posebej. Najprej ugotovimo, kakšne energije vladajo »v temelju« dveh posameznikov oziroma za kakšno tipa gre. V mnogih razmerjih, ki bi lahko bila prav lepa in ustvarjalna, nastopijo težave zato, ker ljudje ne razumejo partnerske drugačnosti. To je osnovni problem nerazumevanja med partnerji. Pri nadaljnjem delu

pregledamo energetske ravni posameznih planetov, in sicer Sonca, Lune, Venere,... itd. (v obeh horoskopih).

V nadaljevanju si zato najprej pogledimo energetske nivoje posameznih planetov, ki imajo pomembno vlogo pri interpretaciji dveh horoskopov.

SONCE je v sinastriji nevtralni planet, saj predstavlja individualnost, ki ne stremi k povezovanju z drugimi ljudmi, temveč k izražanju »lastne« osebnosti. S tega vidika je Sonce v pozitivnih znamenjih aktivno - usmerjeno v skupno rast, razvoj, v negativnih znamenjih pa pasivno - usmerjeno v ohranjanje, negovanje, napajanje in sprejemanje.

Interpretacija Sonca v vseh štirih elementih je sledeča:

Sonce v ognjenem znamenju (Oven, Lev, Strelce) igra v vsakršnem odnosu vlogo pobudnika. Kaže na iskren, dinamičen, aktiven in navdušen pristop k partnerju. Vitalna energija je usmerjena v prihodnost ter vodenje in usmerjanje partnerstva.

Sonce v zračnem znamenju (Vodnar, Tehtnica, Dvojček) se izraža kot potreba po številnih stikih ter partnerskih in prijateljskih razmerjih. Vitalna energija je usmerjena k povezovanju in komuni-

kaciji. Ljudje s Soncem v zračnih znamenjih vidijo sebe v partnerstvu kot večnega mladeniča oz. mladenko, ki svoje partnerstvo oživlja s številnimi domislicami in medsebojnim prilagajanjem.

Sonce v zemeljskih znamenjih (Bik, Kozorog, Devica) je sposobno praktičnega in stvarnega odnosa do partnerstva. Povezovalno deluje samo takrat, kadar vidi v partnerstvu neko korist in možnost praktične realizacije skupnih načrtov.

Sonce v vodnih znamenjih (Škorpion, Rak, Ribi) se izraža kot nagnonska potreba po ohranjanju in negovanju življenja, kar je posebno spodbudno pri ustvarjanju doma in družine ter skrbi za otroke.

LUNA igra v astrologiji medsebojnih odnosov izjemno pomembno vlogo. Ker predstavlja naše najgloblje duševne vzgibe ter način izražanja čustev, nas vodi k izbiri ljudi, s katerimi se dobro počutimo, smo ob njih sproščeni, domači. Opisuje način, kako si z drugimi ljudmi izmenjujemo informacije o čutnih, čustvenih in duševnih energijah.

Interpretacija Lune v vseh štirih elementih je sledeča:

Luna v ognjenih znamenjih se kaže kot spontano izražanje čustev in potreb. Ti ljudje so instinktivno impulzivni, zlahka se razvnamejo, čustev ne skrivajo. So nestrpni, svobodoljubni in včasih neprilagodljivi. Dobro se počutijo samo v družini, kjer se nenehno kaj dogaja, kjer je vzdušje živahno in dinamično.

Luna v zračnih znamenjih se izraža kot spontano povezovanje z drugimi, iskanje stikov, izkazovanje pozornosti. Čustva teh ljudi niso preveč globoka niti trajna. V intimnih razmerjih se drugim zdijo odmaknjeni in hladni.

Luna v zemeljskih znamenjih je bolj čutna kot čustvena. Ljudje z Luno v Biku, Devici ali Kozorogu živijo predvsem skozi svoja čutila: vid, sluh, otip, vonj. Ker so tako telesni, si instinktivno zbirajo življenjska okolja.

Luna v vodnih znamenjih se kaže kot duševna lakota, ki hrepeni po globoki, brezpogojni medsebojni pripadnosti. V ljubezenskih razmerjih so od vseh najbolj predani, čeprav čustva težko izražajo z besedami.

V nadaljevanju bom skušala predstaviti energetske nivoje še ostalih planetov, ki imajo prav tako pomembno vlogo pri interpretaciji dveh horoskopov.

Svetloba

Meditacija

Človek, ki se trudi v meditaciji, se v znanjem svetu vedno srečuje z ureditvijo sveta. Največkrat se sliši beseda demokracija, ki naj bi bila neka formula, po kateri bi ljudje živeli na najboljši možni način.

Če pogledamo v jedro te tako imenovane demokracije, lahko pričnemo spoznavati, zakaj pravzaprav gre. Znanje pametnega človeka vedno prihaja z vrha. Na nobenih volitvah, na primer, ne moremo določiti, kdo bo predsedoval komisiji za jedrsko orožje. Če se tako odločimo, se pravi za volitve, potem smo se odločili za skupinski samomor. Znanje prihaja vedno od zgoraj, ne od spodaj. Poskušali bomo to majhno, a pomembno trditev razložiti in razumeti.

Današnja svetovna in domača politika je izvrstni primer neznanja, saj prihaja od spodaj. Tisti, ki je najnižji, izbira najvišjega. In kaj razumemo pod najvišjim? Najnižji izbira na volitvah najvišjega, zato mora biti najvišji nižji od najnižjega. Prav zaradi tega so v demokraciji vodje samo sledilci svojih zasledovalcev, znanje pa se na to ne more naslanjati. Znanje se lahko podaja vedno samo od zgoraj, zato je avtokratsko, prenaša pa se vedno tistemu, ki je sposoben, da se mu prenese. V današnji svetovni demokraciji lahko vidimo tudi igro neznanne sile, ki vse vodi. Vodi kapital, ki ima sicer svoje zakonitosti, a žal se pod to krinko skriva lažna demokracija. Lažna zaradi tega, ker se vodenje ureditve ne izvaja pravično, ampak izključno in samo v interesu močnejšega in prebrisanega. Nekdo bi rekel, da je to skrita avtokracija in so stvari v pravih rokah. Pa temu ni tako, kajti tisti, ki so v simbiozi s to silo, se niso ukvarjali z notranjim svetom in ne poznajo vesoljnega zakona. Da bi bila napaka še večja, nam prikazujejo, kako smo ljudje sami demokratično izbrali vodje držav in politikov. Ljudje pa se vedno odločamo pod težo lastnih strahov za preživetje in obstoj, ki sta tudi pomanjkljivost tistih, ki to ureditev vodijo. Kapital sveta vedno gleda na to, da znanje kupi in ga uporabi. Uporabi ga pa izključno v svoj namen, ne pa v pravični namen. A to

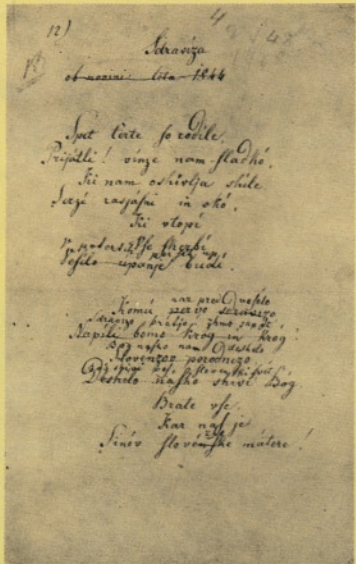

znanje v napačnih, se pravi političnih rokah, ni pravo znanje. Za primer vzemimo vodjo raziskovalcev jedrskega orožja v svobodni pravični ureditvi ali pa istega človeka s svojim znanjem pod okriljem OZN, na katerega preži močna in enostranska sila. V prvem primeru je to znanje, v drugem znanje, ki je uporabljeno izključno v kapitalne namene, ne glede na pravičnost in žrtve. Zato je znanje tako pomembno, vendar samo v pravih rokah. Svet funkcionira, kot pač funkcionira, na vrhu imamo ljudi, ki na to nepravilnost pristajajo in posedujejo neznanje. V drugem primeru so ti isti ljudje izvoljeni od tistih, ki imajo še večje neznanje. Ko so na vrhu, kamor jih je potisnilo neznanje, zaradi svojih konfliktnih stanj pristajajo na ukaze manipulativne sile, ki deluje od zgoraj nepravilno in zgolj v smeri kapitala. Tako ni prave demokracije ne v enem in ne v drugem primeru. Danes lahko vidimo v naši domovini podobne zadeve, ki pa so na žalost še bolj dramatične. Verjetno, da se tega nekateri zavedajo, a se tega ne upajo preprečiti. Kdo bi vendar delal sebi škodo, saj gre tu za velike denarje. Kdo bi jih potem potisnil na vrh, če ne ti, ki nimajo znanja. Mogoče jih pri pravični ureditvi, ko prihaja znanje z vrha, ne bi bilo na teh mestih. Tako ostajajo na vrhovih, na vrhovih, ki so lažni in nimajo pravega temelja.

Človeka je v taki ureditvi lahko upravičeno strah, kajti vemo, da ni koga, ki bi pokazal s prstom na pravo stvar, in da nihče ne nosi odgovornosti, ker je že v osnovi lažno znanje pripeljalo zadeve v svoj tek. Da bi stvar bila še bolj nejasna, se zopet vse naslanja na odločitve neznanja kot v primeru referendumov. Kdo pa bi bil za referendum, če bi vedel, da tisti, ki o nečem odloča, vedno odloči z znanjem, ki prihaja od zgoraj, in ve, da bo vse pravično. Ko se človek povezuje v večje skupnosti, kot sta na primer Evropa in Nato, se pač odloči, ker bi ostal drugače osamljen na planetu in še poražen v enem popoldnevu. A ko se odloči, se odloči samo podpreti tisto, kar je pač napačno, ker ne vidi drugega izhoda, saj gre za preživetje. Toda preživetje ni polno življenje, je samo življenje standarda, varnosti, ne pa čistega in

polnega radostnega srca. Tu je največja razlika, odločamo se med polnim življenjem, ki je nevarno, in prisiljenim, lažnim v toplem zavetju in pod okriljem lažne demokracije. Zdaj se bo zopet pokazalo, da bo neznanje na referendumu odločalo o tistem, kar bo pozneje postala neka zakonska osnova, ki jo bomo morali ljudje sprejeti, čeprav je bil vir v neznanju. Potem pa lahko upravičeno rečemo, da znanje vodi neznanje pod okriljem lažne demokracije. Rešitve so preproste. Najprej je potrebno sebe malo presvetliti s Svetlobo, se pravi raziskati notranji svet in ustvariti pravičnost. Potem, ko opravimo iz tega maturo, se s takšnim spričevalom odpravimo v nabiranje zunanjega znanja. Ko nabere dovolj znanja, se odpravimo v ustvarjanje ureditve, ki jo moramo znati dokazati in zagovarjati. Tako si pridobimo veljavo v tem, da so nam zaupane stvari, ki jih bomo z znanjem in predvsem v pravičnem duhu izpeljali. To je naša pravica in odgovornost.

In kaj je z današnjo odgovornostjo in pravičnostjo? Svet je v vojni in nekem terorizmu, ki ga je ustvaril kapital v nepravilnih rokah in v namišljeni demokraciji. Nečlovečnost in razvrednotenje človeka sta čedalje večja, bogastvo in beda na drugi strani naraščata, varnost in standard se povečujeta, a se kaj kmalu lahko končata. Vse pa gre na račun nepolnega življenja, ne doživljanja duha. Globoko v sebi se vsak človek zaveda, kaj je prav in kaj ni prav. Če tega ne upošteva, pada v čedalje večjo praznino, kljub temu da poseduje celotno varnost in blaginjo. Pot, po kateri lahko zopet stopi v svoj nedolžni otroški svet doživljanja svobode, je pot meditacije, kjer sije Svetloba, znanje pa je odsev te Svetlobe. Potem ni več važno, ali se ta ureditev imenuje demokracija, aristokracija ali morda mediokracija. Pomembno je, da imamo zavest, da znanje prihaja od zgoraj in da vse odločitve prihajajo iz pravičnega vira, vira Svetlobe.

Zen Aj

					List	ZAPOR. DELITVE JAJČNE CEL.	RAZVRŠČANJE	BREZ PRIPOMB	NAPRAVA ZA SUŠ. SENA NA POLJU	TORINO, ANCONA, LUXEMBURG	ADRIA	KEM. SIMBOL ZA NIKELJ	TRUJE JOTI	SODNIK V GRŠKEM PODZEMLJU				
					GLAS VODE PRI VRENUJU													
					EPSKA INSTRUMENTALNA GLASBA													
					ZAČETEK AZBUKE			HIMALAJSKA KOZA						ZAPOREDNA SOGLASNIKA				
					MALA PODSTR. SOBICA			IANUS						DLAKASTA KOŽA KOZUČEV				
					POUČNE ZGODBE IZ ŽIVALSKEGA SVETA						EVIN PARTNER							
					STARI SLOVAN				PO BOŽJE ČASČENO BITJE, IDOL									
Avtor: LOM	ANTIČNA SLAVILNA PESEM	BEL (ARAB. ZEMLJEP. POJEM)	ZEL, ZELIŠČE	... KRAVANJA	VISOK MOŠKI GLAS	SKRAJŠ. JIMMY												
URADNO DUHOVNIŠKO OBLAČILO						GRŠKA ČRKA												
PONOVO TAM						VLADAR MONARHIJE												
ITALJANSKO VELEMESTO								ŠPAN. SPOLNIK										
JAKOVA SAMICA				OŠEB. ZAI MEK			SPOLNA ZDRUŽITEV	OZIRALNI ZAI MEK			ČEŠKA PRITRILNICA	BRIT. POLITIK, NOBELOVEC						
MESTO V BAČKI				GROBNICA (ZAST.)				MOHAMEDOVA ŽENA			POPOTNIK, ROMAR, (ZAST.)							
									STEKLENICE S STEKL. ČEPOM									
											ČEŠKI VIOLONČELIST (MILOŠ)							
																RUDI ŠELIGO		
																PRVI IN DRUGI SAMOGLASNIK		
									MEDMET PREDSENEČENJA									
									RIMSKA 2				JUŽNOAMERIŠKA KUKAVICA					
	TADEJA (LJUBKOVALNO)									SLOG, STIL								
	ZADNJI SAMOGLASNIK							PASTI ZA PTICE			KEM. SIMBOL ZA MAZURJU							
								KEM. SIMBOL ZA TRITU										
									NIZOZEMSKO MESTO									

UGANKARSKI SLOVARČEK:

ABIAD – bel (arabski zemljepisni pojem); ADA – mesto v Bački; AJŠA – najljubša Mohamedova žena; IBIDEM – ponovno tam; ORR – britanski politik nobelovec; SADLO – češki violončelist (Miloš).

Izmed pravih rešitev križanke bomo izžreballi tri knjižne nagrade.

Nagradna križanka

Februar 2004

Gesla Križanke:

Ime in priimek:

Naslov:

Izpolnjen kupon pošljite na naš naslov do 20. 3. 2004.

Kavarna & Šoštanj

KONPROMIS d.o.o., Trg bratov Mravljakov 3, 3325 Šoštanj, Tel: 03/ 588-13-28, 041/329-370

Delovni čas: ODPRTO VSAK DAN

ponedeljek, torek, sreda, četrtek, nedelja 07h-22h, petek, sobota, 07h-23h

TAPRAVI NASLOV ZA TAPRAVO KAVO - KAVARNA ŠOŠTANJ

Kavarna šoštanj je prostor, kjer se najdejo gosti vseh starosti.

Gostje KAVARNE ŠOŠTANJ so najmlajši Šoštanjčani in Velenjčani, ki niso dopolnili niti enega leta. Seveda pridejo v spremstvu staršev, največkrat kar z vozičkom. Ko jim na vrtu pokažejo, tobogan in igrače imajo starši dovolj časa, da v miru popijejo kavico in med seboj poklepetajo, no na koncu pa se morajo kar lepo potruditi, da jim uspe ločiti otroke od tobogana in igrač.

Veliko pa je tudi šarmantno sivih gospodov in njihovih ljubic oz. žena, ki ob slikah iz preteklosti obujajo spomine na svojo mladost, se spominjajo starih dobrih gostiln v Šoštanju, kjer so preživljali svoj prosti čas, napolnili svoje želodčke, ali pa samo potešili žejo, sem sodi tudi gostilna Pibernik-Cerovšek, kjer je sedaj KAVARNA ŠOŠTANJ.

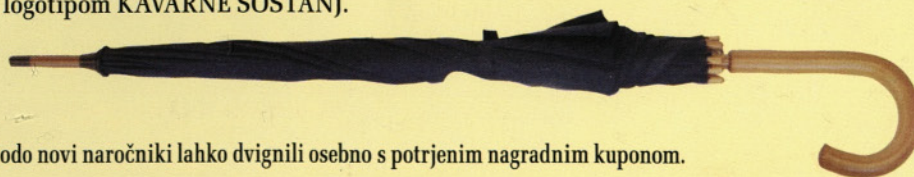
V poletnem času za vas priredijo glasbene večere (v preteklem letu so nastopili: Joži ŠALEJ in Aleš HADALIN, ZRAČNI KVARTET KANTA, Joži ŠALEJ in Sašo ŠONC, Zmago ŠTIH, TRIBUTE, RUDNIŠKI OKTET in OKTET TERMOELEKTRARNE ŠOŠTANJ...), večere cocktailov, sangrije.

Ponudba v KAVARNI ŠOŠTANJ ni samo pester izbor kav z dodatki, ki so lahko brezalkoholni ali pa alkoholni, ampak si lahko naročite prave čaje, ki so postreženi »malo drugače«, sedaj imajo že 15 različnih okusov. Za tiste, ki so bolj sladki pa srcu pa pripravljajo odlično belo in črno vročo čokolado z različnimi okusi. Ne manjkajo tudi slaščice, namreč TORTICE iz SLAŠČIČARNE ŠTORMAN.

Tisti, ki pa želijo sami v miru posedeti, jim lahko delajo družbo časopisi, saj so naročeni na sledeče: FINANCE, DELO, SLOVENSKE NOVICE, JANA, NAŠ ČAS, ŠOŠTANJSKI LIST, POPULIST, PLANINSKI POPOTNIK, skupaj s PLANINSKIM DRUŠTVOM ŠOŠTANJ pa so sklenili, da je PLANINSKI VESTNIK, sedaj na voljo v KAVARNI ŠOŠTANJ vsem planincem in ostalim gostom. Občasno pa je tudi možno pobrskati, po MENSHEALTH-u, EVI..

V KAVARNI ŠOŠTANJ so nam namignili, da za letošnje poletje pripravljajo še veliko novosti in presenečenj, obiščite jih, ne bo vam žal. In mislim, da se boste z veseljem vračali k njim.

Vsi bralci Lista, ki želijo postati naročniki revije LIST za najmanj dve leti, bodo v KAVARNI ŠOŠTANJ prejeli DEŽNIK z logotipom KAVARNE ŠOŠTANJ.

Darilo bodo novi naročniki lahko dvignili osebno s potrjenim nagradnim kuponom.

Potrjen nagradni kupon boste prejeli po pošti, če bosti poslali na naš naslov izpolnjeno NAROČILNICO, ki je natisnjena na tej strani Lista! Podrobnejše informacije lahko dobite po telefonu, na številki 041-987-634!

KDOR HOČE TA PRAVO KAVO PIT, MORA V KAVARNO ŠOŠTANJ PRIT

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam List za dobo dveh let.

Letna naročnina znaša 3.000,00 SIT

Ime in priimek:

Naslov:

Datum:

Podpis:

NAGRADNI KUPON

Za nagrado naročniku.

Samo za naročila v mesecu marcu 2004

Datum:

Potrdil:

M.P.

Nagradni kviz:

Turistična karta Občin

Velenje
SP Do 35
LIST
2004
352(497.4 Šoštanj)
9002553.2

KNJIŽNICA VELENJE

COBISS 0

Če boste prebrali List, ne bo težko odgovoriti na sledeča vprašanja:

Vprašanje 1:

Kje je bil ustreljen pesnik Karel Destovnik?

- A: V Belih Vodah.
- B: V Zavodnjah.
- C: V Šentvidu nad Zavodnjami.

Vprašanje 2

Komu so namenjene »informacije javnega značaja«?

- A: Županom, da ugotovijo, kakšno je javno mnenje.
- B: Državljanom, ki želijo pridobivati različna dovoljenja.
- C: Novinarjem, da jih predelajo v komentarje.

Vprašanje 3

Kdo ali kaj je VENIČKA?

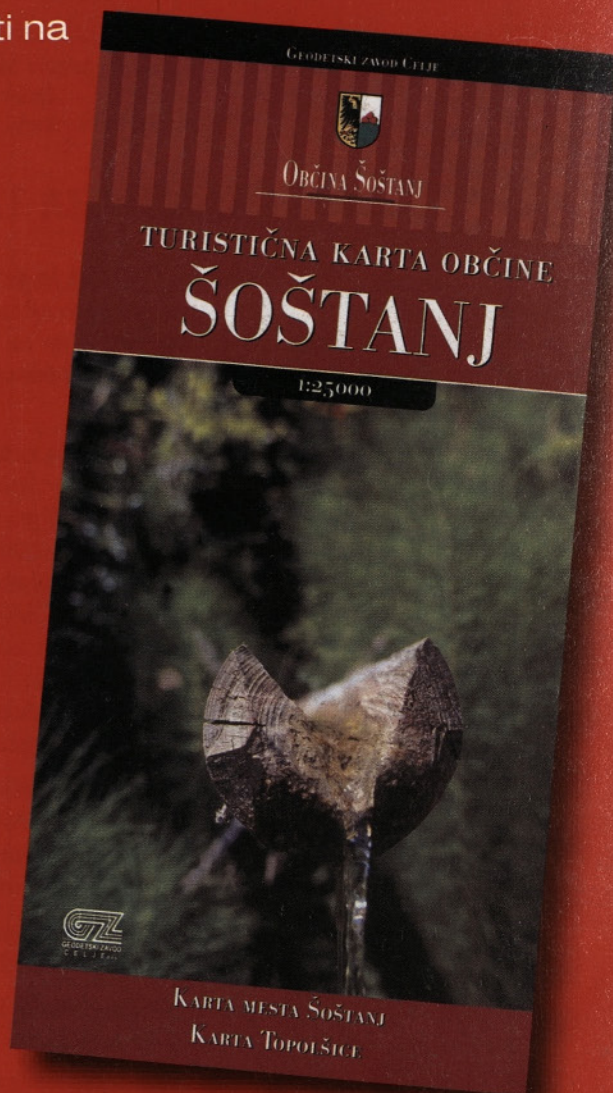
- A: Ozek del krvne žile.
- B: Pisatelj, ki se pelje z vlakom.
- C: Majhen venec ženskega spola.

Izmed vseh, ki boste na priloženem kuponu poslali pravilne odgovore, bomo izžrebali 3 nagrajence, ki bodo za nagrado prejeli Turistično karto Občine Šoštanj.

Pravilni odgovori kviza v 1. št. Lista so bili: 1 - C; 2 - B in 3 - A.

Nagrado Turistično karto Občine Šoštanj prejmejo: Zvonko Anclin, Skorno pri Šoštanju 34, Darinka Hudej, Lokovica 74, p. Šoštanj in Štefka Prislan, Koroška 3, p. Šoštanj.

Karto lahko tudi kupite za ceno 1.000 SIT v Mestni Galeriji Šoštanj ali Papirnici Pero Šoštanj.

Nagradni kviz:

KUPON 2 - 2004

Turistična karta Občine Šoštanj

Vprašanje 1: A B C Vprašanje 2: A B C Vprašanje 3: A B C (obkroži pravilni odgovor)

Ime in priimek:

Naslov: